זוהר, פרשת ויקרא

ספר הזוהר

ספר הזהר, ויקיטקסט, ברישיון CC BY-SA.
geulaquiz.com

דף ב עמוד א

ויקרא -

רבי אלעזר פתח: **שְׁאַל־לְךָ אוֹת מֵעִם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ הַעְמֵק שְׁאָלָה או הַגְבֵּהַּ לְמָעְלָה** (ישעיה ז יא) .

אסתכלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין ! מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין? דרין קדמאין הוו ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה, וידעין לצרפא אתוון דאתיהיבו ליה למשה בסיני. ואפילו חייבין דבהון בישראל הוו ידעין גו אתוון חכמתא עלאה ! וידעין - גו אתוון עלאין וגו אתוון תתאין - חכמתא לאנהגא עובדין בהאי עלמא.

בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה, הוו מתעטרין וסלקין על רישייהו דחיוון עלאין קדישין, וכלהו חיוון הוו מתעטרי בהו, ופרחין גו אוירא דנחתא מגו אוירא עלאה דקיק דלא ידיע. וסלקין ונחתין - אתוון רברבין ואתוון דקיקין. אתוון רברבין - נחתין מגו היכלא עלאה טמירא דכלא. ואתוון דקיקין - הוו נחתין מגו היכלא אחרא תתאה. ואלין ואלין אתמסרו ליה למשה בסיני.

וחבורא דאתוון דאינון מתחבראן בטמירו בכל את ואת ! כגון **א**׳ את יחידא - מתחבראן עמה בטמירו תרין אחרנין **ל׳ ף**׳. וכן כלהו -- אתמסרו ליה למשה בסיני. וכלהו טמירין גו חבריא - זכאין אינון !

שאל לך אות - אות ממש ! דכלהו הוו נטלין ברזא דאתוון ! וכן ברחב מה כתיב? **ונתתם לי אות אמת** (יהושע ב יב) - דא את **ו**׳, דדא אקרי ״אות אמת״. ואי תימא שאר אתוון לאו אינון אמת? ! אין ! אלא אות דא ״אות אמת״ אקרי.

העמק שאלה - דא אות **ה**׳ בתראה דבשמא קדישא, **או הגבה למעלה** - דא את **י**׳, רישא דבשמא קדישא. ודא איהו רזא דכתיב **שאל לך אות מעם יהו״ה אלהיך** - אות משמא קדישא ! משמע דכתיב **מעם יהו״ה**, דדא איהו שמא דקודשא בריך הוא - את חד דביה.

ומשכנא קאים על דא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ב עמוד ב

תא חזי, כד סליק עננא על משכנא ושרא עלוי כל אינון רתיכין וכל אינון מאני משכנא דלעיל -- כלהו הוו גו עננא. מה כתיב? **ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד כי שכן עליו הענן** (שמות מ לה) , וכתיב **ויבא משה בתוך הענן, ויהי משה בהר ארבעים יום וארבעים לילה** (שמות כד יח) . אי משה לא הוה יכיל לאעלא למשכנא, אמאי הוה יתיב בטורא כל אינון ארבעין יומין? אלא בגין לקבלא אורייתא זמנא אחרא. דהא תרין לוחין אתברו בקדמיתא, והשתא הוה בטורא כמלקדמין.

אמר רבי יוסי, אי הכי והא כתיב **וַיָּקֶם משה את המשכן וגו׳** (שמות מ יח) , וכתיב **ולא יכול משה לבא אל אהל מועד**, וכתיב **ויהי משה בהר ארבעים יום וגו׳**.

וכתיב **ויקרא אל משה וגו׳** - משמע דמשה בטורא הוה בההוא זמנא דקרא ליה, וכתיב **מאהל מועד** - ואהל מועד לא הוה כטורא דסיני, דהא בינייהו דישראל הוה?

אמר ליה: בההוא זמנא אשתלימו ארבעין יומין, וארבעין יומין הוה משה בטורא. ועננא אחרא עלאה הוה מתקן משכנא, ותקין פתורי מכל אינון רוחין קדישין, לאתתקנא אתר. דהא תרי עננ הוו - חד דעאל ביה משה, וחד דשארי על משכנא.

תא חזי מה כתיב? **וכבוד יהו״ה מָלא את המשכן** (שמות מ לד) , ״מִלֵּא״ לא כתיב אלא **מָלא**, דהוה שלים לעילא ותתא עם משכנא דלתתא. תקונא טמירא דנחת לתתא ואתתקנת שכינתא.

ארבע סטרין דמשריין אתגניזו.

תקונא קדמאה דחד משמרה מאינון ארבע משריין כלא עד דאתתקנו.

רישא לסטר ימינא צדקיא״ל - רב ממנא רב משריין דאיהו תחות שולטנא דמיכאל. ועמיה הוו מתתקנן כל אינון משריין תחות ידיה. וחד ממנא אתקם על ארבע; תלת ארבע זמנין לתתא. בגין דכל אינון משריין עלאין כד נחתין לתתא - משניין שמא דלהון בשמהן אחרנין, בר אינון עלאין לא משתנין לעלמין. והאי ממנא עלאה **צדקיא״ל** קאים עלייהו לגו.

את חד נציץ על רישייהו ואיהו **א**׳ זעירא.

כד האי את נציץ -- כלהו נטלין להההוא אתר דנציץ האי נציצו.

לגו מנייהו רזיא״ל, רב ממנא רב משריין, דקיימא לגו תחות שלטנותא דמיכאל. ועמיה כל אינון משריין דתחות ידיה. וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא דאתקרי **רומיא״ל**, וסחרין ליה י״ב ממנן. תלת תלת ארבע זמנין. **ורזיא״ל** רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה.

את חד נציץ על רישייהו דכל אינון משריין, ואיהי את **ר**׳.

כד האי נציץ -- נטלין כלהו להההוא סטרא דההוא נציצו. האי את קיימא על עונשא דמגלה רזין, וסימניך **ריש וקלון** (משלי יג יח) .

לגו מנייהו יופיא״ל רב ממנא רב משריין, תחות שלטנותא דמיכאל. ועמיה הוו מתתקנן כל אינון משריין דתחות ידיה. ולא אתגליין הכא בחושבנא בגין דלא אשתלימו הכא - עד דאתו לבית עולמים דתמן אשתלימו כלהו, ואסגו משריין בשלימו. ומה דאמרן הכא - כל אינון משריין דתחות ידיה דאתמסרו בההוא שעתא לאעלא עמיה.

וחד ממנא קיימא עלייהו **וחכמיא״ל** שמיה, וי״ב ממנן סחרין ליה, לכל עיבר תלת תלת כמה דאמרן. **ויופיא״ל** רב ממנא קיימא על כלהו דלא אשתני שמיה.

את חד נציץ על רישייהו דכל אילין משריין ואיהי את **ק**׳.

וכד נציץ דא -- נטלין כלהו להההוא סטרא דההוא נציצו. האי את **ק**׳ תלייא באוירא, ואכפיא תלת זמנין ביומא, וסלקא ונחתא.

תרין אתוון אילין -- **ק׳ ר**׳ -- אינון אתוון דקיימין באמצעיתא; חד דחפי לאת **א**׳, וחד דחפיא על **י**׳ דאיהי לבתר.

לגו מנייהו קדומיא״ל, רב ממנא רב משריין, תחות שולטנותא דמיכאל. ועמיה הוו מתתקנן כל אינון משריין דתחות ידיה. וחד ממנא קיימא עלייהו בתרעא דאתקרי **אריא״ל**, וי״ב ממנן סחרין ליה, תלת לכל סטר. והאי ממנא **קדומיא״ל** קיימא עלייהו, דלא אשתני שמיה לעלמין.

חד את קיימא נציץ על רישייהו, והוא את **י**׳.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ג עמוד א

כד האי נציץ - נטלין כלהו להההוא נציצו דנציץ.

אות **ק**׳ דקאמרן - חפיא על האי את **י**׳. **ר**׳ - חפיא על **א**׳.

לגו לגו באתר דאקרי **קדש** נציץ חד את בטמירו ובגניזו. ואיהו את **ו**׳. והאי את **ו**׳ נציץ בנציצו על כלהו אתוון.

וקלא נפיק מבינייהו דאלין אתוון. כדין בטש נציצו דאת **ו**׳ לנציצו דאת **י**׳, ונפק ההוא נציצו מגו אתר דאקרי קדש, ובטש לגו נציצו דאת **י**׳, וכדין נציצו דאת **י**׳ בטש לגו נציצו דאת **ק**׳. ונפקא נציצו דאת **ק**׳ ובטש לגו נציצו דאת **ר**׳, ונפקי נצוצין כלהו ומתחברין לגו נציצו דאת **א**׳ דקיימא. וקלא הוה נפיק ובטש בכל אינון נציצין דאתוון כחדא.

נציצו דאת **ו**׳ **בי**׳, נציצו **די**׳ **בק**׳, נציצו **דק**׳ **בר**׳, נציצו **דר**׳ **בא**׳. ומתחברן גליפין דנציצין ונפקי לבתר. ובתר דמתחברין בניצוציהון - נפיק קלא מביניהון ומתחברן ברזא דא **ויקרא אל משה**.

ומשה הוה מסתכל כל אינון יומין דלא עאל. לבתר אתהדרו אתוון והוו מתגלגלין בקולפוי, בצרופין דאתוון דאתמסרו לאדם בגנתא דעדן.

את **א**׳ ירא לעאלא בגו טמירא לאתר דאקרי ׳קדש׳. ונפק **ו**׳ ויהיב דוכתא לאת **א**׳. ואתחבר **א**׳ לגו **ו**׳ דבתריה. **י**׳ עאל בין **ק**׳ **ור**׳ ואשתכח **קיר**, ואתגליפו ואתנציצו כמלקדמין.

וקלא נפיק מביניהו, ומתחברן נציצין דאתוון ונפקי לבר, ואתגליין לגבי כל אינון משריין דהוו נטלין אינון אתוון. וכד מתחברן נציצין דאתוון - קלא בטש בינייהו, ואתחזון בגלופייהו לכל אינון רתיכין - **אוקיר**. וקלא אהדר מבינייהו וקרי בין אינון רתיכין **אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר** (ישעיה יג יב) .

זכאה חולקיה דמשה דחמי כל דא ! אבל צרופא דא לא אתחמי לעינוי דמשה אלא צרופא קדמאה דאיהו **ויקרא**. דא הוה חמי משה. הדא הוא דכתיב **ויקרא אל משה**. וצרופא דא אחרא - לא גליין ליה, בגין דשבחא דבר נש לא מודעין לקמיה. וסימניך **צאו שלשתכם** (במדבר יב ד) , וכתיב **ויקרא אהרן ומרים**, וכתיב **פה אל פה אדבר בו**, וכתיב **לא כן עבדי משה**. בגין דלא מודעין שבחיה דבר נש לקמיה !

סלקין אתוון ואתהדרו בכל אינון משריין כגוונא דא בצרופא דא - **אוקיר**. וקלא נפיק ואכריז ואמר **אוקיר אנוש מפז וגו׳**.

לבתר אתמשכו אתוון, והוו נציצין על רישייהו דכל אינון רתיכין, ואשתככו עד דאתתקנו לדוכתיהו.

רישא לסטר שמאלא חזקיא״ל - רב ממנא רב משריין לכל אינון דקיימי לתרעא דמשכנא תחות שלטנותא דגבריא״ל. ועמיה מתתקנן בההוא תרעא כל אינון משריין דתחות ידיה.

וחד ממנא אתקם על תרעא לבר - **וגזריא״ל** שמיה. ועמיה י״ב ממנן דסחרן ליה - תלת תלת לכל סטר לד׳ סטרין.

ואלין שננא דלהטא דחרבא דמתהפכא בידייהו. והאי ממנא **חזקיא״ל** קאים עלייהו לעילא לעילא לגו.

את חד נציץ על רישייהו, ואיהי את **א**׳. דהא לא קיימי אלין ולא נטלי אלא ברזא **דא**׳ דאיהי ימינא, בגין דשמאלא לא נטיל אלא בימינא. ימינא נטיל תדיר לשמאלא, **דא**׳ את נציץ ונפיק מן ימינא.

כדין נטלין לההוא אתר דנציץ ההוא נציצו.

לגו מניה רהטיא״ל, רב משריין, דקיימא לגו תחות שלטנותא דגבריאל. ועמיה כל אינון משריין תחות ידיה.

וחד ממנא קאים עלייהו בתרעא דאתקרי **קדשיא״ל**. וסחרין ליה י״ב ממנן - תלת תלת ד׳ זמנין. וההוא ממנא **רהטיא״ל** קיימא על כלהו, דלא אשתני שמיה.

את חד נציץ על רישייהו דכל אלין משריין, ואת דא איהו **ז**׳, ואיהו אתחלף גו תקונא דמשכנא באת **ל**׳. האי אתחלף ברזא **דיזל מים מדליו** (במדבר כד ז) , ואתחלף

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ג עמוד ב

בגלופי אתוון ואקרי חלופא **ל**׳.

כד האי נציץ על רישייהו דכל אלין משריין - כדין כלהו נטלין לההוא סטרא דההוא נציצו.

לגו מן דא קפציא״ל, רב ממנא רב משריין, תחות שלטניה דגבריאל. ועמיה הוו מתתקנין כל אינון משריין דתחות ידיה - אינון דאתמסרו ליה בההוא שעתא.

וחד ממנא קאים עלייהו - **עזא״ל** שמיה. וי״ב ממנן סחרין ליה - לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא. **וקפציא״ל** רב ממנא קיימא על כלהו.

את חד נציץ על רישייהו דכל אינון משריין, ואיהי את **ש**׳ . וכלהו נטלי לההוא נציצו דההוא את. האי את תלייא גו אוירא על תרין אתוון אחרנין.

לגו מן דא שמעיא״ל רב ממנא. האי אתחלף לד׳ שמהן בגין דלא קיימא בגלפוי - זמנין לסטר ימינא וזמנין לסטר שמאלא. ועמיה י״ב ממנן דסחרין ליה לכל עיבר תלת תלת כמה דאוקימנא.

ורגשיא״ל רב ממנא על אלין י״ב, תחותיה דההוא ממנא אחרא.

ואת חד נציץ על רישייהו לעילא, ואת דא איהי את **ה**׳, ודא תליא באוירא על כל שאר אתוון. בההוא את **ש**׳ דקאמרן - אלין תרין סליקו לעילא על כל שאר אחרנין, וכלהו נטלין לההוא נציצו דתליא מההוא את.

לגו לגו באתר דאקרי ׳קדש׳ - נציץ את חד גו טמירו דקדש, ואיהי את **ם**׳ סתימא. האי נציץ בנציצו על כלהו אתוון, וקלא הוה נפיק מבינייהו דאלין אתוון.

כדין בטש נציצו דהאי את, ונטיל תרין אתוון אחרנין נציצין דתליין באוירא, ואינון **ש**׳ **ה**׳, ואשתאר **אל**. ואתחברן באלין אחרנין דסטר ימינא. ובטשו אלין באלין, ונטלי כלהו, ואתהדרן קדמאי כמלקדמין, ונפקי לבר. וכדין אקרון **ויקרא אל משה**:

ויקרא אל משה וידבר יהו״ה אליו מאהל מועד לאמר.

רבי חייא פתח ואמר: **באתי לגני אחותי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי וגו׳** (שיר ה א) .

האי קרא - לאו רישיה סיפיה ולאו סיפיה רישיה ! כתיב **אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי**. לבתר **אכלו רעים** ! ? מאן דמזמן לאחרא - כד מזונא מתתקן קמיה ! בתר דאיהו אכל - היאך יזמין לאחרא ? !

אלא זכאין אינון ישראל דקב״ה בעא לדכאה להון, ואתרעי בהון מכל שאר עמין ! ומדאתרעי בהון - בעא לסלקא להון מכל מקטרגי עלמא !

תא חזי ביומא דאתקם משכנא לתתא - בההוא יומא אתתקם משכנא אחרא לעילא עמיה, דכתיב (שמות מ יז) **הוקם המשכן** - סתם. וההוא יומא חדוותא דקודשא בריך הוא הוה ! כיון דאתקם משכנא מה כתיב ? **ולא יכול משה לבוא אל אהל מועד** (שמות מ לה) . כד חמא קודשא בריך הוא כך, אמר: *״מה על ידא דמשה אתקם, ואיהו לבר ! ״.*

מיד - **ויקרא אל משה.**

אמר ליה: *״משה ! תנוכא דביתא במאי הוה ? בסעודתא ! ״* - **אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו״ה.**

הדא הוא דכתיב **באתי לגני אחותי כלה וגו׳**. הא אוקמוה האי קרא. אבל **באתי לגני** - דא גן עדן דלעילא, **אחותי כלה** - דא כנסת ישראל. דבההוא יומא אזדווגו זווגין בכלא ! אזדווגו זווגין בההוא גן עדן - דאתברכו כלהו משקיו דנחלא ואתקשרו כל חד בחבריה.

רעיא מהימנא

פתח ואמר **באתי לגני אחותי כלה** - איהי מלכות **אדנ״י**.

אריתי מורי - דא חסד דרגא דאברהם, דאתמר עליה **אלך לי אל הר המור** (שיר ד ו) . **עם בשמי** - דא נצח דרגא דאהרן, דכתיב ביה **ואתה קח לך בשמים ראש** (שמות ל כג) . ואינון דרועא ימינא בירכא ימינא. ורזא דמלה **נעימות בימנך נצח** (תהלים טז יא) . ואינון תרין ברכאן לקבליה - חד **מגן אברהם**, ותניינא עבודה דהוא **רצה.**

דף ד עמוד א

הדא הוא דכתיב **אריתי מורי עם בשמי, אכלתי יערי עם דבשי, שתיתי ייני עם חלבי** - כלהון אתשקיין ואתרוו ממבועא דנחלא. **אכלו רעים שתו ושכרו דודים** - כל אינון דלתתא. וכלהו עלמין - כלהו אתברכו ואתזנו כד אלין אתברכו לעילא. ובמה מתברכאן ומתבסמאן כלהו ? בריחא דקרבנא !

תא חזי, בשעתא דנחתת כנסת ישראל לאשרהא דיורהא בארעא - קודשא בריך הוא אמר ליה להאי קרא, בגין דאשתכחו ברכאן וחדוה בכלהו עלמין, ואתבסמת היא לנפקא מינה ברכאן לכלא. דכד אלין שית אתברכאן - כדין כלהו עלמין אתברכאן כחדא לתתא, ומתברכאן לעילא. וישראל אתברכו מכלהו.

דבר אחר: **באתי לגני אחותי כלה.**

רבי יצחק אמר: לא אזדווג קודשא בריך הוא בכנסת ישראל אלא בזמנא דאלין שית אתרוון משקיו דנחלא דלא פסק.

רבי יהודה אמר: **אכלו רעים שתו ושכרו דודים** - אלין כל מארי דיבבא ויללה, דאתבסמו כלהו ואתברכו כחדא, דהא מסעודתא דמלכא מתהניין כלא. ואימתי אכלי כלהו ? בשעתא דמלכא אתחדי ! ועל דא מלכא אתחדי וחדי למטרוניתא בקדמיתא - לבתר כלהו אכלן וחדאן.

רבי אבא אמר: **אכלו רעים שתו ושכרו דודים** - אלין אינון שית דקאמרן, ואלין אינון דכתיב בהו **הביאני המלך חדריו וגו׳** (שיר א ד) . **שתו ושכרו** מההוא יין דרוי לכלא.

רבי אלעזר אמר: כל אינון דלתתא ! דכיון דאינון שית אתברכאן - כלהו דלתתא מתברכאן !

רבי שמעון אמר: כלא שפיר ! אבל רזא דמלה - **אכלו רעים** לעילא, **שתו ושכרו דודים** לתתא.

אמר ליה רבי אלעזר: מאן אינון לעילא ומאן אינון לתתא? אמר ליה: יאות שאילתא ! דא אתר עלאה - דאינון באחדותא בחדוותא, דלא מתפרשין לעלמין. אלין אקרון **רעים**. הדא הוא דכתיב **ונהר יוצא מעדן** (בראשית ב י) . ועדן וההוא נהר לא מתפרשן לעלמין. ואשתכחו לעלמין ברעותא באחדותא בחדוותא. **שתו ושכרו דודים** - אלין אינון לתתא דאקרון **דודים** - לזמנין ידיען. והא אוקימנא.

תא חזי, באינון עלאי כתיב בהו ׳אכילה׳ בלא שתיה. מאי טעמא? מאן דאית ליה גרבי דחמרא - אכילה בעיא ! ובגין דתמן שריא חמרא דמנטרא כתיב בהו ׳אכילה׳. ובאינון תתאי דבעיין שקיו - כתיב בהו ׳שתיה׳. דהא כל נטיען שקיו בעיין מנחלא דעמיקא. ועל דא באלין ׳אכילה׳ ובאלין ׳שתיה׳. אלין ׳רעים׳ ואלין ׳דודים׳.

אמר ליה רבי אלעזר: אתחזי דהא **דודים** חביבותא אינון ! אמאי אינון תתאי? ! אמר ליה: אינון דתאבין דא לדא ולא משתכחין תדיר - אקרי **דודים** ! ואינון דמשתכחי תדיר ולא מתכסיין ולא מתפרשן דא מן דא אקרו **רעים** ! ועל דא אלין ׳דודים׳ ואלין ׳רעים׳. אלין ברעותא באחדותא תדיר, ואלין בתיאובתא לזמנין. ודא הוא שלימותא דכלא בגין דתתברך כנסת ישראל, וכדין חדוותא בכלהו עלמין.

רבי חזקיה אוקים האי קרא בקרבנין, בגין דאינון סעודתא דמלכא לקרבא קמיה, ומתהניין מיניה מאריהון דדינין, ומתבסמן כלהו, ואשתכח חדוותא בכלא.

רבי אחא אוקים האי קרא בשעתא דעאלת שכינתא למשכנא, דאשתכחו ברכאן וחדוון בכלא, ועאלת שכינתא ככלה לחופה. וכדין אשתלימו ישראל לתתא ואתאחדו ביה

רעיא מהימנא

אכלתי יערי - דא גבורה פחד יצחק. **עם דבשי** - הוד דרגא דדוד. והיינו דרועא שמאלא עם ירכא שמאלא.

שתיתי ייני עם חלבי - גוף ובריתי, יעקב עם שלמה.

לבתר **אכלו רעים שתו ושכרו דודים** - י״ב שבטים בי״ב ברכאן, תוספת ברכת המינין. מאן אכיל לה? ההוא דאתמר ביה **באתי לגני אחותי כלה**.

ואית דפליג לון ברזא אחרא:

אריתי מורי עם בשמי - גוף ובריתי. **יערי עם דבשי** - שוקא ימינא עם שמאלא. **ייני עם חלבי** - דרועא שמאלא בימינא, דאינון ייני גבורה חלבי חסד.

(אחרי זה שייך מה שכתוב לקמן ברעיא מהימנא פרשת פנחס דף רמ״ד ע״א ובחבורא קדמאה וכו׳)

דף ד עמוד ב

בקודשא בריך הוא בארעא. הדא הוא דכתיב **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם** (שמות כה ח) . וכדין עלאי ותתאי אתבסמו.

ויקרא אל משה.

רבי שמעון פתח: **הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע וקול התור נשמע בארצנו** (שיר ב יב) . האי קרא אית ביה לאסתכלא ! כיון דכתיב **נראו בארץ** מהו דכתיב **נשמע בארצנו**, דהא בחד ארץ סגיא? אלא **הנצנים** אלין אינון נטיען דעקרן קודשא בריך הוא ושתיל לון באתרא אחרא, ואתרביאו כנטיעתא כד אפיק פרחין. **נראו בארץ** - דהאי ארץ מתברכא מנייהו כדקא חזי. ומאי איהי? ארץ קדישא, ארץ עלאה, ארץ ודאי !

עת הזמיר הגיע - עידן לאעקרא שולטנותא דרברבי עמין, דלא ישלטון בהו בישראל בשעתא דאתקם משכנא.

וקול התור נשמע בארצנו - דא ארץ דלתתא דאחסנו ישראל על ידא דיהושע. מאן הוא **קול התור**? דא הוא תייר עלאה, דאזדווג עמה כד בנה שלמה בי מקדשא לתתא, וכדין אתעטר קודשא בריך הוא בעטרוי כחתן בכלה, כמה דאת אמר **צאנה וראנה בנות ציון במלך שלמה וגו׳** (שיר ג יא) .

בספרא דאגדתא אמר: **קול התור** - דא תורה שבעל פה. דתורה שבכתב אקרי 'תורה' סתם, תורה שבעל פה אקרי 'תור', כמה דאת אמר **ויקר ויקרא** - דא שלימו, ודא לאו הכי.

ואנא אוקימנא כמה דאתמר, והכי הוא.

תא חזי, כד נחתת שכינתא למשכנא כתיב **כלת משה** חסר **ו**' - כלת משה ודאי, ואוקמוה. אבל רזא דמלה - **כלת משה** - דא כנסת ישראל. וכלא חד מלה. ולמלכא עלאה אתמר! כיון דאתקם משכנא - קאים משה לבר. אמר: *"לא אתחזי למיעל אלא ברשותא!"*. מיד - **ויקרא אל משה**. מאן **ויקרא**? דא ההיא דביתא דילה היא! ההיא כלה דכל ביתא ברשותא דילה!

וידבר יהוה אליו - ההוא דאקרי 'קול', ההוא דאחיד ביה משה.

ויקרא אל משה.

רבי אלעזר פתח, **מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה הקצר קצרה ידי מפדות** (ישעיה נ ב) .

זכאין אינון ישראל דבכל אתר דאשתכחו - קודשא בריך הוא אשתכח עמהון! וקודשא בריך הוא אשתכח ביניהון ומתפאר בהו בישראל! הדא הוא דכתיב **ישראל אשר בך אתפאר** (ישעיה מט ג) . ולא עוד, אלא דישראל אשלימו מהימנותא בארעא! וישראל שלימו דשמא קדישא אינון! וכד ישראל אשתלימו בעובדייהו - כביכול שמא קדישא אשתלים. וכד ישראל לא אשתלימו לתתא בעובדייהו ואתחייבו גלותא - כביכול שמא קדישא לא שלים לעילא! דתנן: **דא סליק ודא נחית.** ישראל דלעילא סליק לעילא, כנסת ישראל נחיתת לתתא. אתרחקו דא מן דא. כביכול אשתאר שמא קדישא בלא שלימו. וכלא בגין דכנסת ישראל בגלותא!

ואף על גב דישראל בגלותא - קודשא בריך הוא אשתכח בינייהו, ואתי ואקדים לבי כנישתא וקרי ואמר: **שובו בנים שובבים ארפא משובותיכם** (ירמיה ג כב) . ולית מאן דיתער רוחיה! כדין קודשא בריך הוא אמר: **מדוע באתי ואין איש קראתי ואין עונה.** אקדמית **ואין איש**, ולית מאן דיתער רוחיה!

תא חזי, בההוא יומא דאשתכלל בי משכנא - קודשא בריך הוא אקדים ושארי ביה. מיד - **ויקרא אל משה וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר. וידבר יהו"ה אליו** ואודע ליה דזמינין ישראל למיחב קמיה, ולאתמשכנא האי אהל מועד בחובייהו, ולא יתקיים בידייהו. הדא הוא דכתיב **וידבר יהו"ה אליו מאהל מועד לאמר**. מאי אמר ליה? **מאהל מועד**! מעסקי אהל מועד דזמין לאתמשכנא בחובייהו דישראל ולא יתקיים בקיומיה.

אבל אסוותא להאי - **אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו"ה** - הרי לך קרבנין דאגין על כלא!

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ה עמוד א

רבי חזקיה הוה שכיח קמיה דרבי שמעון.

אמר ליה: האי דאקרי **קרבן** -- 'קירוב' מבעי ליה או 'קריבות'! מאי **קרבן**?

אמר ליה: הא ידיע הוא לגבי חברייא! **קרבן** - מאינון כתרין קדישין דמתקרבי כלהו כחדא ומתקשרן דא בדא, עד דאתעבידו כלהו חד ביחודא שלים לאתקנא שמא קדישא כדקא חזי. הדא הוא דכתיב **קרבן ליהו"ה. קרבן** דאינון כתרין קדישין - **ליהו"ה** הוא - לאתתקנא שמא קדישא וליחדא ליה כדקא יאות, בגין דישתכחו רחמין בכלהו עלמין, ושמא קדישא יתעטר בעטרוי לאתבסמא כלא. וכל דא בגין לאתערא רחמי ולא לאתערא דינא, ובגין כך **ליהו"ה** הוא, ולא "לאלהים". **ליהו"ה** אנן צריכין לאתערא רחמי ולא "לאלהים"! רחמי בעינן ולא דינא.

אמר: זכאה חולקי דשאילנא ורווחנא מלין אלין! ודא ברירו דמלה! אבל הא כתיב **זבחי אלהים רוח נשברה לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה** (תהלים נא יט) . **זבחי אלהים** כתיב, ולא "זבחי יהו"ה"!?

אמר ליה: ודאי הכי הוא! "קרבן אלהים" לא כתיב, אלא **זבחי אלהים**. ועל דא שחיטתן בצפון, דהא 'זביחה' הוא בגין 'אלהים' - ההוא סטר גבורה דיתבסם ויתבר רוחא דדינא, ויתחלש דינא, ויתגברון רחמי על דינא. ועל דא **זבחי אלהים** - לתברא חילא ותוקפא דדינא קשיא, דכתיב **רוח נשברה** - למהוי ההוא רוחא תקיפא - נשברה, ולא יתגבר רוחיה וחיליה ותקפיה. ובר נש בעי כדין למיקם על מדבחא ברוח נשברה ויכסף מעובדוי, בגין דיהוי ההוא רוחא תקיפא תבירא. וכלא בגין דדינא יתבסם ויתגברון רחמי על דינא.

אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה. אמר רבי אלעזר, האי קרא הכי הוה ליה למכתב - ״אדם כי יקריב קרבן ליהו״ה״ ! מהו **מכם** ?

אלא לאפוקי אדם הראשון, דהוא אקריב קרבנא כד ברא קודשא בריך הוא עלמא, והא אוקמוה. והכא **מכם** כתיב. האי **אדם** - לאפוקי אדם אחרא דלא הוה **מכם**.

אמר ליה רבי שמעון, שפיר קאמרת, והכי הוא !

רבי אבא פתח : **שיר מזמור לבני קרח** (תהלים מח א) . האי שיר תושבחתא מעליא הוא על כל שאר תושבחן, דזכו לשבחא ליה בני קרח ! **שיר מזמור** - תושבחתא על תשבחתא ! תשבחתא דאתפלג לתרין תושבחן ! וזכו בני קרח לשבחא לה לכנסת ישראל, ושבחא דכנסת ישראל קא אמרי. ומאי הוא ? דכתיב **גדול יהו״ה ומהלל מאד בעיר אלהינו הר קדשו** (תהלים מח ב) . אימתי אקרי קודשא בריך הוא **גדול** ? בזמנא דכנסת ישראל אשתכחת עמיה ! הדא הוא דכתיב **בעיר אלהינו** הוא **גדול**. **בעיר אלהינו** - עם עיר אלהינו !

אמר ליה רבי יהודה : **אלהינו** מאי בעי הכא ?

אמר ליה : הכי הוא ודאי ! האי עיר דחלא אלהינו ותושבחתא דישראל הוא !

מאי משמע ? אשתמע דמלכא בלא מטרוניתא - לאו הוא מלכא, ולאו הוא גדול ולא מהולל. ובגין כך כל מאן דלא אשתכח דכר ונוקבא - כל שבחא אעדיו מניה, ולאו הוא בכללא דאדם ! ולא עוד אלא דלאו איהו כדאי לאתברכא !

כתיב **ויהי האיש ההוא גדול מכל בני קדם** (איוב א ג) , ותנינן בספרא דרב המנונא סבא, דבת זוגו בדחילו דקודשא בריך הוא הות כותיה, ומסטרא דאתתיה אקרי **גדול**. אוף הכא - **גדול יהו״ה ומהולל מאד** ! ובמה הוא **גדול** ? הדר ואמר **בעיר אלהינו הר קדשו** ! ובגין כך תושבחתא דא בשני.

ואי תימא אמאי לא כתיב **כי טוב** בשני ? בגין דזמינין לאתפרשא. ורזא דמלה **לא טוב היות האדם לבדו** (בראשית ב יט) - בזמנא דאיהו לבדו - **לא טוב** כתיב. ועל דא לא כתיב **כי טוב** בשני. **גדול יהו״ה ומהלל** - כדקאמרן, **יפה נוף משוש כל הארץ** - תושבחתא דזווגא דילהון. **יפה נוף** - דא קודשא בריך הוא ודא צדיק. **משוש כל הארץ** - כדין הוא חדוותא דכלא, וכנסת ישראל מתברכא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ה עמוד ב

אלהים בארמנותיה נודע למשגב וגו׳ - אלין אינון **נצח והוד**, דתמן כנישותא דכל ברכאן, כנישותא דחדוותא. מתמן נפקא על ידא דהאי דרגא דאקרי ׳צדיק׳, ותמן אתכנשו ברכאן לבסמא להאי ׳עיר׳ קדישא ולאתברכא מתמן.

כי הנה המלכים נועדו - אלין כל כתרי מלכא בכללא חדא.

ולאתר אחרא מלין אלין סלקין.

תא חזי, בשעתא דבר נש מתקן עובדוי על ידי דקרבנא - כלא אתבסם ואתקריב, ואתקשר דא בדא ביחודא שלים. הדא הוא דכתיב **אדם כי יקריב מכם - כי יקריב** - לקשרא מלין כדקא חזי.

תא חזי, **אדם כי יקריב** - לאפוקי מאן דלא אתנסיב, דהא קרבניה לאו קרבן, וברכאן לא משתכחן על ידיה ; לא לעילא ולא לתתא. ממשמע דכתיב **אדם כי יקריב**. שאני הכי דלאו איהו ׳אדם׳ ולא בכללא ד׳אדם׳ הוא. ושכינתא לא שריא עלוהי בגין דאיהו פגים ואקרי ׳בעל מום׳. ומארי דמומא - אתרחקא מכלא, כל שכן למדבחא לקרבא קרבנא.

ונדב ואביהוא אוכחן דכתיב **ותצא אש מלפני יהו״ה** (ויקרא ט כד) . ובגיני כך כתיב **אדם כי יקריב מכם קרבן ליהו״ה. אדם** - דאשתכחו דכר ונוקבא - האי חזי לקרבא קרבנא ! דא ולא אחרא !

ואמר רבי אבא, אף על גב דאוקמוה לנדב ואביהוא במלה אחרא - הכי הוא ודאי, אבל קטרת עלאה הוא מכל קרבנין דעלמא, דעליה אתברכן עלאי ותתאי. וקרבנא דא דאיהו לעילא מכל קרבנין - לא אתחזון אינון לקרבנא דהא לא אתנסיבו. לקרבנא לא אתחזון - כל שכן למלין עלאין דיתברכון על ידייהו !

ואי תימא, **ותצא אש מלפני יהו״ה ותאכל אותם** אמאי? לבר נש דאתא קמי מטרוניתא לבשרא לה דהא מלכא אתי לביתה, וישרי בה במטרוניתא למחדי עמה. אתא לקמי מלכא. חמא מלכא ההוא בר נש דאיהו מארי דמומין. אמר מלכא *״לאו הוא יקרא דילי דעל ידוי דהאי פגים איעול למטרוניתא״*. אדהכי אתקנת מטרוניתא ביתא למלכא. כיון דחמאת דמלכא הוה זמין למיתי לגבה, וההוא בר נש גרים לאסתלקא מלכא מינה - כדין פקידת מטרוניתא לקטלא לההוא בר נש!

כך, בזמנא דעאלו נדב ואביהוא וקטרת בידייהו - חדת מטרוניתא ואתתקנת לקבלא למלכא. כיון דחמא מלכא אינון פגימין מארי דמומין - לא בעא מלכא דעל ידייהו ייתי למשרי עמה, ואסתלק מלכא מינה. חמת מטרוניתא דבגינהון אסתלק מלכא מינה - מיד **ותצא אש מלפני יהו״ה ותאכל אותם**. וכל דא בגין דמאן דלא אתנסיב הוא פגים. מאריה דמומין קדם מלכא. קדושה דמלכא אסתליק מניה ולא שריא בפגימו. ועל דא כתיב **אדם כי יקריב מכם קרבן**. מאן דאקרי **אדם** יקריב, ומאן דלא אקרי **אדם** לא יקריב.

מן הבהמה - כלל. **מן הבקר ומן הצאן** - פרט לבתר; אלין דכשרין למיכל. ודלא כשרין למיכל - אסיר לקרבא.
ולאתר אחרא אסתלקו אינון דכשרן ואינון דלא כשרן.

אם עולה קרבנו.

רבי חייא פתח: **כי לא מחשבתי מחשבותיכם ולא דרכיכם דרכי** (ישעיה נה ח) .

כי לא מחשבתי מחשבותיכם - מחשבתי כתיב חסר בלא **ו**׳. תא חזי, מחשבה דקודשא בריך הוא היא עלאה ורישא דכלא. ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאשתכחא שמא קדישא, ולאתתקנא ליה בתקונוי כדקא יאות. ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק שקיו דגנתא דעדן לאשקאה כלא. ומההיא מחשבה קיימין עלאין ותתאין. ומההיא מחשבה משתכח תורה שבכתב ותורה שבעל פה.

מחשבה דבר נש היא רישא דכלא. ומההיא מחשבה אתפשטו ארחין ושבילין לאסטאה ארחוי בהאי עלמא ובעלמא דאתי! ומההיא מחשבה אתנגיד ונפיק זוהמא דיצר הרע לאבאשא ליה ולכלא. ומההיא מחשבה אשתכחו עבירות חטאות וזדונות, עבודה זרה גלוי עריות ושפיכת דמים.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ו עמוד א

ועל דא **כי לא מחשבתי מחשבותיכם**. ובגין כך רישא דכלא כתיב **אם עולה קרבנו**.

מן הבקר - ולא ״בקר״. ומאן איהו? פר בן בקר דאיהו דכר.

רבי יצחק אמר: **מן הבקר** סתם, וחזר ופירש **זכר תמים יקריבנו - זכר** ולא נקבה. דהא דכר אשתמודע לעילא, ונוקבא אשתמודעא לתתא. וכן **מן הצאן מן הכבשים ומן העזים** - מאן דאתי לעולה - כלהו דכר ולא נוקבא! בגין דעולה - **עולה על הלב** - על הלב ודאי! ואשתמודע מאן דקאים על הלב. ובגין כך סלקא לעילא, וכלהו דכרין. ועל דא פתח קרא ברישא בעולה יתיר מכל שאר קרבנין דהא מחשבה רישא דכלא!

אמר רבי יהודה: אי הכי באתר דמחשבה דלעילא בעי לקרבא! אמאי לתתא יתיר?
לא הוה בידיה.
אתא לקמיה דרבי שמעון.
אמר ליה: רישא דכלא מחשבה הוא, וסיומא דההיא מחשבה אתר דאקרי ׳בֹּקֶר׳. ומאי איהו? ההוא סיומא דגופא דמבסם לנוקבא. כך מחשבה דבר נש - רישא דכלא. סיומא דההיא מחשבה - כד אתעביד עובדא. אימתי? בבקר! הדא הוא דכתיב **הוי חושבי און ופועלי רע** (מיכה ב א) - אימתי? **על משכבותם באור הבקר יעשוה**. ועל דא להההוא אתר דמחשבה - מחשבה אסתליק, ועובדא מתקרבא לסיומא דמחשבה ודאי:

רבי אחא הוה אזיל בארחא, והוה עמיה **רבי יהודה**. עד דהוו אזלי, אמר רבי יהודה הא דתנינן **בתולת ישראל - בתולה דאתברכא מן שבע דאקרי בת שבע**, ואוקמוה בכמה אתר, ובתולה לתתא ירתא שבע ברכות בגינה. והא כתיב ׳ואתה בן אדם שא קינה על בתולת ישראל׳? ! ודאי עלה אתמר על כנסת ישראל! ודא קשיא מכלא דכתיב (עמוס ה ב) **נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל**!

והאי דקא אמרי כלהו חבריא במלה דא - שפיר הוא ! אבל אי פרשתא אתמר בארח נחמה - הוינן אמרי הכי, אבל בהאי **קינה** אתמר - והא קרא אוכח הכי !

אמר ליה: *"ודאי הכי הוא ! והא הוה קשיא לי ההוא מלה יתיר מכלא ! ואתינן לגבי דרבי שמעון בחשוכן דאנפין".*

אמר לי: *"מחיזו דאנפך אשתמודע מה דבלבך !"*

אמינא ליה: *"ודאי דאנפי ולבי שוין."*

אמר לי: *"אימא לי מילך !"*

אמינא ליה: *"כתיב **נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל**, מאן דאית ליה רוגזא בדביתהו ונפקא מניה - לא תהדר לעלמין ? ! אי הכי ווי לבנין דאתתרכו עמה !"*

אמר לי: *"ולא סגי לך מה דאמרו כלהו חברייא ?"*

אמינא: *"הא שמענא מלייהו דהוה מרחמי, ולא מתישבן בלבאי".*

אמר: *"כל מה דאמרו חברייא כלא שפיר ויאות ! אבל ווי לדרא כד דעיין לא משתכחין, וענא סאטן ואזלין ולא ידעין לאן אתר אזלי, לא לימינא ולא לשמאלא ! ודאי האי קרא בעיא למנדע ! וכלהו גליין לאינון דחמאן בארחא דאורייתא בארח קשוט".*

תא חזי, בכלהו גלוותא דגלו ישראל - לכלהו שוי זמנא וקצא. ובכלהו הוי ישראל תייבין לקודשא בריך הוא, ובתולת ישראל הות תבת לאתרהא בההוא זמנא דגזר עלה. והשתא - בגלותא דא בתראה - לאו הכי ! דהא היא לא תיתוב הכי כזמנין אחרנין ! והאי קרא אוכח דכתיב **נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל**. "נפלה ולא אוסיף להקימה" לא כתיב !

מתל למלכא דרגז על מטרוניתא, ואשדי לה מהיכליה לזמנא ידיעא. כד הוה מטי ההוא זמנא - מיד מטרוניתא הות עאלת ותבת קמי מלכא. וכן זמנא חד, ותרין, ותלת זמנין. לזמנא בתרייתא אתרחקת מהיכלא דמלכא, ואשדי לה מלכא מהיכליה לזמנא רחיקא.

אמר מלכא: *"האי זמנא - לאו הוא כשאר זמנין דהיא תיתי קמאי הכי ! אלא אנא איזיל עם כל בני היכלי ואתבע עלה !".*

כד מטא לגבה - חמא לה דהוה שכיבת לעפרא. מאן חמא יקרא דמטרוניתא בההוא

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ו עמוד ב

זימנא, ובעותין דמלכא לקבלה, עד דאחיד לה מלכא בידוי, ואוקים לה, ואייתי לה להיכליה, ואומי לה דלא יתפרש מינה לעלמין ולא יתרחיק מינה.

כך קודשא בריך הוא ! כל זמנין דכנסת ישראל בגלותא - כד הוה מטי זמנא - היא אתיאת והדרת קמי מלכא. והשתא - בגלותא דא - לאו הכי ! אלא קודשא בריך הוא יוחיד בידהא ויוקים לה, ויתפייס בהדה ויתיב לה להיכליה.

ותא חזי דהכי הוא, דהא כתיב **נפלה לא תוסיף קום**. ועל דא כתיב **ביום ההוא אקים את סכת דוד הנופלת** (עמוס ט יא) - היא לא תוסיף קום כזמנין אחרנין, אבל אנא אוקים לה ! ועל דא כתיב **ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנופלת** - אני אקים את סוכת דוד. מאן **סוכת דוד**? דא בתולת ישראל. **הנופלת** - כמה דכתיב **נפלה**.

ודא היא יקרא דבתולת ישראל ותושבחתא דילה. ודא אוליפנא בההיא שעתא.

אמר רבי יהודה: ודאי מלילתא על לבאי ואתישבא, ודא ברירו דמלה ! ואזלא האי כמלה חדא דשמענא ושכחנא, והשתא רווחנא לה ! דתנינן, אמר רבי יוסי, זמין קודשא בריך הוא לאכרזא על כנסת ישראל ויימא **התנערי מעפר קומי שבי ירושלם** (ישעיה נב ב) - כמאן דאחיד בידא דחבריה ויימא "התנער קום !" - כך קודשא בריך הוא יוחיד בה ויימא **התנערי קומי**.

אמר ליה רבי אחא: וכן כל אינון בני היכלא דמלכא - בלישנא דא פתחין ! הדא הוא דכתיב **קומי אורי כי בא אורך** (ישעיה ס א) . הא מלכא הכא !

ודאי כדין הוא יקרא דילה וחדוותא דכלא כד מלכא אתפייס בהדה. בכל אינון זמנין - איהי אתת לגבי דמלכא וקמת קמיה, הדא הוא דכתיב **ותבא לפני המלך ותעמוד לפני המלך** (מ"א א כח) . אבל בזמנא - דא לאו הכי ! אלא מלכא ייתי לגבה ויתפייס בהדה ויתיב לה להיכליה. הדא הוא דכתיב (זכריה ט

ט) **הנה מלכך יבא לך** ודאי, ולא אנת לגביה. **יבא לך** לפייסא לך, **יבא לך** לאקמא לך, **יבא לך** לאשלמא לך בכלא ! **יבא לך** לאעלאה לך להיכליה, ולאזדווגא עמך זווגא דעלמין ! כמה דאת אמר **וארשתיך לי באמונה** (הושע ב כב) .

עד דהוו אזלי, פגע בהו **רבי אבא**. אמרו *"הא מאריה דחכמתא אתי ! נקבל אנפי שכינתא !"*.

כד קריבו בהדיה, אשתמיט מקסטורא דקופטרא, ונחת גבון.

פתח ואמר : **ויהי קול השופר הולך וחזק מאד וגו'** (שמות יט יט) .

ויהי קול השופר - הכא אפליגו ספרי קדמאי, וכלהו בחד מלה אתתקעו.

אית מאן דאמר **קול השופר** - תרי ; **קול** חד, **השופר** תרי. ודייק לה מדלא כתיב "ויהי השופר הולך וחזק", אלא **קול השופר** - קול דנפיק משופר, דודאי 'שופר' אקרי כמה דאת אמר **יתקע בשופר גדול** (ישעיה כז יג) . והאי איהו 'שופר גדול' דביה נפקין עבדין לחירות עלמין, והא אוקמוה. ואית מאן דתני ודייק דכלא חד בגין דכתיב **קול השופר** - 'קול' דאקרי 'שופר'. ומנלן דאקרי **קול** ? ממה דכתיב **קול גדול ולא יסף** (דברים ה יט) . והאי **קול גדול** אקרי **שופר**. ועל דא **קול השופר** כתיב.

הולך - לאן הולך ? אי תימא להר סיני או לישראל - "יורד" מבעי ליה ! אלא אורייתא מהכא נפקא, ומאתר דא - דאיהו כללא דכל שאר קלין - אתיהיבת.

וכד יסתכלון מלי - כלא חד ! ועל דא לוחי קדמאי רשימין מהאי אתר הוו. ודא הוא רזא דמלה דכתיב **חָרוּת על הלוחות** (שמות לב טז) - אל תקרי **חָרוּת** אלא **חֵירות** - חירות ממש ! אתר דכל חירו ביה תליא !

ותא חזי, לית לך מלה באורייתא דאמרין כלהו חבריא, דא הכי ודא הכי, דלא אזיל כלא לאתר חד, ולמבועא חד אתכנש !

הולך כמה דאת אמר **כל הנחלים הולכים אל הים** (קהלת א ז) , וכתיב **הכל הולך אל מקום אחד** (קהלת ג כ) .

וחזק מאד - כמה דתנינן **כלי מחזיק ארבעים סאה. וחזק מאד** - דלית לך מלה באורייתא חלשא או תבירא, דכד תסתכל ותנדע בה דלא תשכח לה תקיפא כפטישא דמתבר טינרין ! ואי איהי חלשא - מינך הוא ! כמה דאוקמוה דכתיב **כִּי לֹא דָבָר רֵק הוּא** (דברים לב מז) , ואם רֵק הוא - **מכם** איהו ! ועל דא **וחזק מאד** כתיב.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ז עמוד א

משה ידבר והאלהים יעננו בקול (שמות יט יט) . באתר דא אתכללו מלין עלאין ! הא אוקמוה **והאלהים יעננו בקול - בקולו של משה** - בההוא קול דאחיד ביה משה. הכא אית לאסתכלא דהא אפכא הוה ! דכתיב **וידבר אלהים** (שמות כ א) והכא כתיב **משה ידבר** ? אלא אית דאמרי בגין דכתיב **ויאמרו אל משה דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלהים** (שמות כ טז) , ועל דא **משה ידבר והאלהים יעננו**, בגין דלא אשתכח מלה באורייתא מפומא דמשה בלחודוי. ודא הוא דאוקמוה, **קללות שבמשנה תורה משה מפי עצמו אמרן**. "מעצמו" לא תנינן, אלא **מפי עצמו** ! הללו **מפי הגבורה** והללו **מפי עצמו** - מפי ההוא קול דאחיד ביה דאקרי הכי. ושפיר מלה !

ובספרא דאגדתא דבי רב אמרי : אף על גב דאורייתא **מפי הגבורה** אתמר - כולה **מפי עצמו של משה** כמו כן אתמר ! ומאי איהו ? כגון קללות שבמשנה תורה. ולבתר אתכלילן בגבורה. הדא הוא דכתיב **משה ידבר והאלהים יעננו בקול. משה ידבר** - דא קולו של משה. **והאלהים יעננו בקול** - דא גבורה דאודי ליה להההוא קלא. הדא הוא דכתיב **יעננו בקול** - בההוא קול דמשה.

"יהשתא מאן דפתח במלי דאורייתא - ליפתח וייֵמא !"

יתבו.

פתח רבי אבא ואמר : כתיב **ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וזרע אין לה וגו'** (ויקרא כב יב) .

זכאה חולקיהון דישראל מכל עמין ! דהא קודשא בריך הוא כד ברא עלמא - לא ברא ליה אלא בגיניהון דישראל, בגין דיקבלון אורייתא בטורא דסיני ויתדכון בכלא, וישתכחון זכאין קמיה !

תא חזי, כד אשתלים האי עלמא בהו בישראל כגוונא דלעילא, וההוא אדם אתנעין בארעא ורומיה מטי עד צית שמיא - בעא קודשא בריך הוא לאשלפא נשמתא קדישא מעילא לתתא בגין דיתאחיד ויתקשר דא בדא. הדא הוא דכתיב **וייצר יהו״ה אלהים את האדם עפר מן האדמה וגו׳** (בראשית ב ז) - למהוי קשיר דא בדא, וישתכח שלים כגוונא דלעילא, וישתלם ויתקן גרמיה הכי. ובגין כך ברא ליה דכר ונוקבא למהוי שלים. ואימתי אקרי בר נש שלים כגוונא דלעילא? בשעתא דאזדווג בבת זוגיה באחדותא בחדוותא ברעותא, ויפיק מניה ומנוקביה בן ובת. וכדין הוא בר נש שלים כגוונא דלעילא, ואשלים הוא לתתא כגוונא דשמא קדישא עלאה. וכדין אתקיים שמא קדישא עלאה עליה.

ובר נש דלא בעי לאשלמא שמא קדישא לתתא - טב ליה דלא אתברי! דהא לית ליה חולקא כלל בשמא קדישא. וכד נפיק נשמתיה מניה - לא אתאחדא ביה כלל! דהא אזערת דיוקנא דמאריה. עד דאתהדרת ואתתקנת בכלא.

הדא הוא דכתיב **ובת כהן כי תהיה אלמנה וגרושה וגו׳** (ויקרא כב יב) .

ובת כהן - דא נשמתא קדישא דאתקרי ברתא דמלכא, דהא אוקמוה דנשמתא קדישא מִזִּווגא דמלכא ומטרוניתא נפקת. ובגיני כך - היך גופא דלתתא מדכר ונוקבא - אוף הכי נשמתא לעילא.

כי תהיה אלמנה - מההוא גופא דאזדווגת ביה ומית, **וגרושה** - דאתרכת מההוא חולקא דשמא קדישא. וכל כך למה?

בגין **דזרע אין לה** לאשתכחא כגוונא דלעילא, ולאתקשרא בשמא קדישא.

ושבה אל בית אביה. מאן **ושבה**? **ושבה** סתם, לאתתקנא כמלקדמין. וכדין **ושבה אל בית אביה** - דא קודשא בריך הוא, **כנעוריה** - כקדמיתא. **מלחם אביה תאכל** - לאתענגא בענוגא דמלכא.

מכאן ולהלאה - **וכל זר לא יאכל קדש** (ויקרא כב י) . מאן הוא **זר**? ההוא דלא אוקים שמא קדישא לתתא, ולית ליה ביה חולקא. **לא יאכל קדש** - לית ביה חולקא מענוגא דלעילא דאית ביה אכילה, דכתיב **אכלו רעים** (שיר ה א) - אכילה דלעילא, ענוגא

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ז עמוד ב

דקודשא בריך הוא הוי.

והאי ענוגא שריא באתר דשריא כד ריחא דקרבנא הוה סליק.

תא חזי, בשעתא דאשתכח מזונא לתתא - אשתכח מזונא לעילא! למלכא דאתקין סעודתא דיליה ולא אתקין לעבדוהי. כד אתקן לעבדוהי - אכיל הוא סעודתא דיליה ואינון אכלי סעודתייהו! הדא הוא דכתיב **אכלתי יערי עם דבשי** - דא סעודתא דמלכא. **אכלו רעים שתו ושכרו דודים** - דא סעודתא דידהו מריחא דקרבנא כד ריחא דקרבנא הוה סליק.

בגיני כך אקרי **ריח ניחוח ליהו״ה. ריח** - לעבדוהי, **ניחוח - ליהו״ה** ועל דא סעודתא דמלכא אתעכב בגין סעודתא דעבדוהי. ובגין כך **ישראל מפרנסי לאביהן שבשמים** תנינן. ומסעודתא דמלכא מאן אכיל? אלא אינון נשמתין דצדיקייא!

תו פתח ואמר: **הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד** (תהלים קלג א) .

זכאין אינון ישראל דלא יהב לון קודשא בריך הוא לרברבא או לשליחא, אלא ישראל אחידן ביה והוא אחיד בהו! ומחביבותא דלהון קרא לון קודשא בריך הוא עבדין! הדא הוא דכתיב **כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם** (ויקרא כה נה) . לבתר קרא לון ׳בנים׳ - הדא הוא דכתיב **בנים אתם ליהו״ה אלהיכ״ם** (דברים יד א) . לבתר קרא לון ׳אחים׳ - הדא הוא דכתיב **למען אחי ורעי וגו׳** (תהלים קכב ח) . ובגין דקרא לון ׳אחים׳ - בעא לשוואה מדוריה בהו ולא יעדי מנייהו. כדין כתיב **הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד**.

ובוצינא קדישא הכי אמר: **הנה מה טוב ומה נעים וגו׳** - כמה דאת אמר **ואיש אשר יקח את אחותו** (ויקרא כ יז) . ובספרא דרב ייבא סבא: **ואיש** - דא קודשא בריך הוא, **אשר יקח את אחותו** - דא כנסת ישראל. וכל כך למה? **חסד הוא** - חסד הוא ודאי! והא אוקמוה! ועל דא **הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד** - קודשא בריך הוא וכנסת ישראל. **גם** - לרבות ישראל דלתתא כדאמרינן, דהא בשעתא דכנסת ישראל באחדותא בקודשא בריך הוא

- ישראל דלתתא שריין בחדוותא גם אינון בקודשא בריך הוא ! ובגין כך **גם יחד** כתיב.

ובספרא דרב המנונא סבא : **גם יחד** - לרבות צדיק בה בכנסת ישראל ; דאינון זווגא חד. וכלא מלה חד !

ותנינן בפרשתא ד**שמע ישראל יהו״ה אלהינו יהו״ה אחד** - מהו **אחד** ? דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך הוא. דאמר רבי שמעון, זווגא דדכר ונוקבא אקרי **אחד**. באתר דנוקבא שריא - **אחד** אקרי. מאי טעמא ? בגין דדכר בלא נוקבא - פלג גופא אקרי, ופלג לאו הוא חד. וכד מתחברן כחדא תרי פלגי - אתעבידו חד גופא, וכדין אקרי **אחד**. והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי **אחד**.

ורזא דמלה : כנסת ישראל בגלותא, וקודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא. וזווגא אתפרש. ושמא קדישא לא אשתכח שלים. ו׳אחד׳ לא אקרי. ואימתי יתקרי ׳אחד׳ ? בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא ויזדווגון כחדא ! הדא הוא דכתיב **והיתה ליהו״ה המלוכה** (עובדיה א כה) . מאן **מלוכה** ? דא כנסת ישראל דמלכו בה אתקשר. כדין **ביום ההוא יהיה יהו״ה אחד ושמו אחד** (זכריה יד ד) .

ועל דא **הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד כשמן הטוב על הראש** (תהלים קלג ב) . מאן **שמן הטוב** - דא משח רבות קודשא, דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא, דאשתכח בההוא נהר עלאה, דינקא לבנין לאדלקא בוצינין. וההוא משח נגיד ברישא דמלכא, ומרישיה - ליקירו דדיקנא קדישא. ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר דמלכא אתלבש בהו. הדא הוא דכתיב **שיורד על פי מדותיו** - על פי מדותיו ממש ! ואלין אינון כתרי מלכא דשמיה קדישא אשתכח בהו.

תא חזי ! כל נגידו וכל חידו דעלמין לא נחית לברכא אלא על ידא דאלין כתרין קדישין דאינון שמא דמלכא קדישא ! ובגין כך **שיורד על פי מדותיו - על פי מדותיו** ודאי, כמה דאת אמר **על פי אהרן ובניו תהיה** (במדבר ד כז) . כך **על פי מדותיו** - נחית ונגיד לכללהו עלמין לאשתכחא ברכאן לכלא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ח עמוד א

ותא חזי, האי **שמן טוב** לא זמין עד ההוא זמנא דפולחנא דלתתא הוה סליק, ואתערען דא בדא. הדא הוא דכתיב **שֶׁמֶן וְקְטֹרֶת יְשַׂמַּח לֵב** (משלי כז ט) - שמן לעילא וקטרת לתתא - כדין הוא חדוותא דכלא !

רבי אחא ורבי יהודה זקיפו ידין ואודו לרבי אבא.

רבי אחא פתח : ויבא אלהים אל אבימלך בחלום הלילה (בראשית כ ג) , וכתיב **ויאמר אליו האלהים בחלום גם אנכי ידעתי כי בתם לבבך עשית זאת.**

האי **ויבא אלהים אל אבימלך** - מאי שנא באומות העולם **ויבא אלהים** ולישראל לא ?

אלא דא הוא רזא ד׳אלהים אחרים׳. ואית לך למנדע דשמא דקודשא בריך הוא - **רם ונשא שוכן עד וקדוש שמו** (ישעיה נז טו) , והיא בלחודוי מלכא על כל מה דאשתכח בין לעילא בין לתתא, והיכלא קדישא דיליה באמצעיתא אתתקן, וסחרניה אית שבעין כתרין, ומנהון אתמשכו שבעין רברבין, ואתמנו על שבעין עמין דעלמא, למהוי כל חד וחד שליט על עמיה ועל ארעיה. וקודשא בריך הוא יהב לישראל רזא דשמיה בלחודיהון, והוא שליט על ישראל וירושלם. הדא הוא דכתיב **כי שמך נקרא על עירך ועל עמך** (דניאל ט יט) . ולית לעמא אחרא חולקא ביה בקודשא בריך הוא דכתיב **וראו כל עמי הארץ כי שם יהו״ה נקרא עליך** (דברים כח י) , וכתיב **כי כל העמים ילכו איש בשם אלהי״ו וגו׳** (מיכה ד ה) , וכתיב **כי חלק יהו״ה עמו וגו׳** (דברים לב ט) .

אלא הכי תנינן, כל **אלהים** דהכא - ההוא חילא רברבא דממנא עלייהו הוה ! כגוונא דא **ויבא אלהים אל בלעם לילה** (במדבר כב כ) - ההוא חילא דאתפקד עליה. ואי תימא **ויאמר אליו האלהים בחלום** ! ? -- הכי הוא ודאי ! **גם אנכי ידעתי - גם** אמאי הכא ? אלא לרבות קא אתא ! דאף על גב דלעילא מנאי ידיע - **גם אנכי ידעתי...ואחשוך גם אנכי - גם** לרבות.

אותך מחטו לי - מחטו חסר אל״ף כתיב. מאי קאמר ? בגין דחטאה לאו ביה קיימא ! אלא הכי אוליפנא - בחוביהון דעמא דלתתא - אתפגים לעילא. בחובי עמא דלתתא - אתעבר רברבא דלהון דלעילא משולטניה. הדא הוא דכתיב **ואחשוך גם אנכי אותך** - דאף על גב דלעילא מנאי תליא מלתא - **גם אנכי** לרבות לגרמיה, **מחטו לי**, בגין דלא ישתכחו גבאי כהאי מחט דנעיץ בבשרא, דלא תגרום לי את בחובך לאעברא לי משולטני ויקוצון בי. דלא תקוץ לי במחטך כמה דאת אמר **ואקץ בם** (ויקרא כ כג) - כהני קוצין דנעיצין בבשרא. מאי משמע ? משמע דבחובי בני אנשא עבדין פגימו לעילא. מאי איהו ? כמה דאת אמר **ובפשעכם שלחה אמכם** (ישעיה נ א) .

ועל דא קרבן אתקריב ! מאי **קרבן** ? האי דקאמרן דכתיב **ובפשעכם שלחה אמכם**. דהא חטא גרים פירודא בחוביה ! **קרבן** - קריב עלמא עלאה בעלמא תתאה ואתעביד כלא חד !

אתו רבי אבא ורבי יהודה ואודו ליה לרבי אחא.

פתח רבי יהודה ואמר : עבדו את יהו״ה בשמחה וגו׳ (תהלים ק ב) .

עבדו את יהו״ה בשמחה - הכי אוליפנא דכל פולחנא דבעי בר נש למפלח לקודשא בריך הוא - בעי בחדוותא ברעותא דלבא, בגין דישתכח פולחניה בשלימו ! ואי תימא פולחנא דקרבנא הכי הוא -- לא אפשר ! דהא ההוא בר נש דעבר על פקודא דמאריה על פקודא דאורייתא, ותב לקמי דמאריה - במאן אנפין יקום קמיה ? ! הא ודאי ברוח תבירא ברוח עציב ! אָן הוא שמחה ? ! אָן הוא רננה ? ! אלא תמן תנינן ההוא בר נש דחטי קמי מאריה ועבר על פקודוי, ואתי לקרבא קרבנא ולתקנא גרמיה - ברוח תבירא ברוח עציבא בעי לאשתכחא. ואי בכי - שפיר מכלא. הא שמחה הא רננה לא אשתכח !

אלא במאי אתתקן ? בהנהו כהני וליואי ! דהא אינון אשלימו שמחה ורננה בגיניה ! ׳שמחה׳ - בכהנא אתקיים בגין דהוא רחיקא מן דינא תדיר, וכהנא בעי לאשתכחא תדיר באנפין נהירין - חדאן יתיר מכל עמא, דהא כתרא דיליה גרים. ׳רננה׳ בליואי. והכי הוא. דהא ליואי משתכחי על שיר לעלמין, כמה דאוקמוה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ח עמוד ב

ואלין קיימין עליה. וביה אשתלים פולחנא לקודשא בריך הוא. כהנא קאים עליה וכוון מילין בחדוותא ברעותא ליחדא שמא קדישא כדקא יאות. וליואי בשיר. כדין כתיב **דעו כי יהו״ה הוא אלהים**. דא הוא **קרבן** - לקרבא רחמי בדינא ומתבסם כלא.

השתא דלא אשתכח קרבנא - מאן דחטי קמי מאריה ותב לגביה - ודאי במרירו דנפשא בעציבו בבכיה ברוח תבירא. היאך אוקים שמחה ורננה - הא לא אשתכחו גביה ? אלא הכי אוקמוה, דתושבחן דמאריה וחדוותא דאורייתא ורננה דאורייתא - דא הוא שמחה ורננה. והא תנינן **ולא מתוך עצבות וכו׳** - דלא יקום בר נש קמי מאריה בעציבו. והא לא יכיל ! ? ומאי תקנתיה ?

אלא רזא דמלה הא תנינן, **לעולם יכנס אדם שיעור שני פתחים וכו׳ ויצלי צלותיה. הדא הוא דכתיב לשמור מזוזות פתחי (משלי ח לד) - שני פתחים סלקא דעתך ? אלא אימא שיעור שני פתחים**. כאן רמז למה שאמר דוד **שאו שערים ראשיכם** (תהלים כד ז) - אינון **מעון ומכון** דאינון גו לגו, שירותא דדרגין **חסד ופחד**, ואינון פתחין דעלמא. על דא אצטריך בר נש דיתכוין בצלותיה לקבל קדש קודשין דאינון שמא קדישא, ויצלי צלותיה. והנהו אלין שיעור ׳תרין פתחין׳, תרין כתרין.

ואית דמתני הכי : **שמחה** דא כנסת ישראל, ושמחה הא אוקמוה דכתיב **כי בשמחה תצאו וגו׳** (ישעיה נה יב) , וזמינין ישראל לנפקא מן גלותא בהאי ׳שמחה׳. ומאן איהי ? כנסת ישראל. ועל דא **עבדו את יהו״ה בשמחה** כמה דכתיב **בזאת יבא אהרן אל הקדש** (ויקרא טז ג) וכלא חד.

באו לפניו ברננה - דא שלימו דילה. **דשמחה** בלב **ורננה** בפה. ודא הוא שלימו יתיר. ושלימו דהאי שמחה הא אשתמודעא והא ידיעא, ודא הוא תקונא דבר נש לקמיה מאריה.

כדין **דעו כי יהו״ה הוא אלהים**. וכלא בחד מלה אתיא ! דבעי לבתר ליחדא שמא קדישא כדקא יאות, ולקשרא דא בדא למהוי כלא חד. ודא הוא פולחנא דקודשא בריך הוא !

אמרו ליה רבי אחא ורבי אבא - ודאי הכי הוא ! זכאה חולקיהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא וידעי ארחוי דקודשא בריך הוא !

קמו ואזלו אבתריה דרבי אבא תלת מילין.

פתח רבי אבא ואמר : ואני ברוב חסדך אבא ביתך (תהלים ה ח) . הכי אוקמוה דלא לבעי ליה לבר נש למיעל לבי כנישתא אלא אי אימלך בקדמיתא באברהם ויצחק ויעקב, בגין דאינון תקינו צלותא לקמי דקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב **ואני ברוב חסדך** - דא אברהם, **אבא ביתך** - דא יעקב,

אשתחוה אל היכל קדשך ביראתך - דא יצחק. ובעא לאכללא לון ברישא, ויעול לבי כנישתא ויצלי צלותיה. כדין כתיב **ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר** (ישעיה מט ג) :

אם עולה קרבנו מן הבקר.

אמר רבי יוסי, מאי שנא **מן הבקר לעולה...ומן הצאן לעולה...ומן העוף לעולה**? אי כלא חד - אמאי שנייא דא מן דא? דהא מן כלא אתעביד חד מלה? אלא - מאן דאדבק ידיה לדא - מקריב מן הבקר, ואי לא יכיל - מן הצאן, ואי לא יכיל - מן העוף. דהא כתיב (ויקרא יד כא) **ואם דל הוא ואין ידו משגת.** דהא קודשא בריך הוא לא אטרח עליה דבר נש יתיר במלה דלא יכיל.

אמר רבי אלעזר, כמה דהוה חטאה הכי הוה מקריב ! עתירא - דזמנין דלביה גס ביה - הוה מקריב תורא, בגין דלביה חשיב יתיר למחטי קמי מאריה. בינוני - מקריב מן הצאן בגין דרעותיה לאו גס ביה כל כך למחטי. מסכנא דלביה לא גס ביה רעותיה נמוך מכלא - מקריב מההוא קליל מכלא. ואשתמודען קרבניהון דכלהו - כל חד וחד בלחודייהו. וקודשא בריך הוא דאין דינא כל חד וחד במתקלא ישרה.

רבי אלעזר שאיל לרבי שמעון אבוהי.

אמר ליה: הא תנינן דעל תלת חובי עלמא רעב בא לעולם, וכלהו חובי לא משתכחי אלא בעתירי בגין דלבייהו גס בהו. ולא משתכחי במסכני !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ט עמוד א

מה דינא הוא דקודשא בריך הוא קטיל למסכני וקאים לעתירי ? ! דהא מהשתא יוספון למחטי קמיה !

אמר ליה: יאות שאלת ! והא אוקמוה חברייא ואמרו כד בעא קודשא בריך הוא לאתפרעא מן רשיעייא ולאובדא להו מן עלמא - כדין יהיב להו שלום ואשלים להו בכלא.

אבל תא חזי, דכל בני עלמא לא משתכחין קריבין למלכא עלאה כאלין מאנין דאיהו אשתמש בהו. ומאן אינון ? **לב נשבר ונדכה** (תהלים נא יט) , **ואת דכא ושפל רוח** (ישעיה נז טו) . אלין אינון מאני דמלכא ! וכד אשתכח בצורת בעלמא וכפנא ודינא אתתקף על מסכני - כדין בכאן וגעאן קמי מלכא, וקודשא בריך הוא קריב לון יתיר מכלא. הדא הוא דכתיב **כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שִׁקַּץ עֱנוּת עָנִי** (תהלים כב כה) . וכדין קודשא בריך הוא פקיד על מה אתיא כפנא לעלמא. ווי לאינון חייביא דגרמי האי כד אתער מלכא לאשגחא בעלמא על קלא דמסכני ! רחמנא לישזבן מנייהו ומעולבנייהו ! כדין כתיב **שמוע אשמע צעקתו** (שמות כב כב) - **שמוע אשמע** תרי זמני ; חד לאשגחא בקליהון, וחד לאתפרעא מן אינון דגרמין לון האי. הדא הוא דכתיב **ושמעתי כי חנון אני** (שמות כב כו) , **וחרה אפי וגו'** (שמות כב כג) . ועל דא בשעתא דכפנא אשתכח בעלמא - ווי לאינון עתירי חייביא בקליהון דמסכני לקמי קודשא בריך הוא !

תא חזי, דההוא קרבנא דמסכנא קליל מכלא בגין דלביה תביר. ואף על גב דחשיב למחטי - אתעבר מניה, דהא די ליה בצעריה ודאנשי ביתיה. ועל דא כל קרבנא וקרבנא - כל חד וחד בלחודוי אשתמודען כלהו לגבי כהנא.

עובדא בההוא עתירא דקריב קמי כהנא תרין יונין.

כד חמא ליה כהנא אמר ליה: *"לאו דידך הוא האי קרבנא !"*

אתא לביתיה והוה עציב.

אמרו ליה: *"אחוי אמאי את עציב".*

אמר להו: *"דלא קריב לי כהנא קרבנא דילי".*

אמרו ליה: *"ומאי איהו ?"*

אמר להו: *"תרין יונין".*

אמרו ליה: *"והא מן מסכנא איהו ולאו דידך ! דהא כתיב **ואם דל הוא ואין ידו משגת וגו'**. אלא קריב קרבנך !"*

אמר להו: *"מאי איהו ?"*

אמרו ליה: *"חד תורא"*.

אמר להו: *"ומה כל כך חמירא מחשבה דחטאה! נדרנא דלא אסתלק על לבאי מחשבה דחטאה!"*

מתמן ולהלאה מה עבד? כל יומא אשתדל בסחורתא, ובליליא הוה נאים. כד אתער, הוה קרי לאחוי ואוליפו ליה מלי דאורייתא, והוה לעי עד דסליק יממא. ואשתכח דאוליף אורייתא, והוו קארו ליה **יהודה אחרא**.

יומא חד איערע ביה רבי ייסא סבא, והוה פריש נכסוי - פלגו למסכני, ופלגו לסחורתא על ימא באינון גברין פרישי ימין. והוה יתיב ולעי באורייתא.

פתח ואמר: **ויאמר שאול אל הקני** (ש"א טו ו) - מאן הוא **קני**? אלין בני יתרו חמוי דמשה דעבדו קנא במדברא כהאי דרור, כמה דאת אמר **ודרור קן לה** (תהלים פד ד) , בגין למלעי באורייתא. דאורייתא לא בעייא תפנוקין ולא סחורתא, אלא לאעמלא בה יממא ולילי. בגין כך נטלו למדברא מעינוגא דיריחו. הדא הוא דכתיב **ובני קני חותן משה עלו מעיר התמרים וגו'** (שופטים א טז) .

ואתה עשית חסד עם כל בני ישראל (ש"א טו ו) - בגין דאהני למשה בביתיה, ומשה כללא דכל ישראל הוה. ותו בגין דאוליף פרשתא חדא יתיר באורייתא, ובדא עביד חסד עם ישראל.

אמאי קא אתא הכא מלה דא במלחמתא דעמלק? אלא אמר שאול: כד נפקו ישראל ממצרים - מכל שאר אומין דעלמא לא הוה מאן דאזדווג להו לישראל לקטרגא להו אלא עמלק! והוא עבד ביש לישראל, ואגח קרבא בהו. ואנת אקדמת להו שלם ועבדת חסד עם כלהו. ובגיני כך - לית אנת כדאי לאתחברא בהו!

ולא עוד, אלא מה כתיב ביה ביתרו? **ויקח יתרו חותן משה עולה וזבחים לאלהים** (שמות יח יב) - דהוא אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא ואתא לאתגיירא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף ט עמוד ב

מאי קא מיירי? דקרבניה חשיב קמי קודשא בריך הוא! ובגין דאיהו אקריב קרבנא לקודשא בריך הוא כתיב **ויבא אהרן וכל זקני ישראל לאכל לחם עם חותן משה לפני האלהים - לפני האלהים** דייקא! מכאן אוליפנא דכל מאן דאקריב קרבנא ברעותא דלבא - קודשא בריך הוא אזדמן לקבליה!

תא חזי, קרבנא דמסכנא חשיב קמי קודשא בריך הוא! דהא הוא קריב תרי קרבנין לקמיה - חד חלביה ודמיה וחד ההוא דקריב. דהא ליה למיכל והוא אייתי קרבנא! קרבנא דעני קליל מכלא - תרין תורין או תרי בני יונה. ואי לאו - זעיר קמחא. ומתכפר ביה. ובההיא שעתא מכריזין ואמרי **כי לא בזה ולא שקץ ענות עני** (תהלים כב כה) .

"כל כך למה? בגין דקרבנא דעני עדיף מכלא! דהא הוא גרים לי למהוי בעדביה דקודשא בריך הוא! הוא גרים לי למהוי בחולקא דאורייתא! בגין כך פליגנא פליגנא נכסי פלגא למסכני, דהא אינון גרמו לי כולי האי!"

כמה דמסכנא ארתח חלביה ודמיה - כך ההוא קמחא מרתחין ליה במשח רבות. והכא אוליפנא, דאפילו כל בר נש מקריב האי מנחה על המחבת ומנחת מרחשת. בגין דכמה דחטאה ארתח חלביה ודמיה באשא דיצר הרע וכל שייפוי רתחי באשא - כך קרבנא דא - כהאי גוונא ממש! ועיקרא דקרבנא כגוונא דחטאה. ולקרבא קמי קודשא בריך הוא רעותא דלביה ורוחיה ונפשיה - דהאי חביבא מן כלא קמיה.

"זכאה חולקיהון דצדיקייא דאינון מקרבין בכל יומא ויומא האי קרבנא לקמי קודשא בריך הוא! ומאי איהו? גרמייהו ונפשייהו דמקרבין קמיה! ואנא בעינא לקרבא האי קרבנא ממש. ודא בעי קודשא בריך הוא מבר נש בהאי עלמא. ועם כל דא - קרבנא ממש עדיף, בגין דיתברכון עלמין כלהו".

תו פתח ואמר: **ברוך יהו"ה מציון שוכן ירושלם הללויה** (תהלים קלה כא) .

וכי מציון הוא ברוך? והא מנהרא עמיקא עלאה איהו ברוך?! אלא **ברוך יהו"ה** - כד נהיר סיהרא מנהירו דשמשא, ומתקרבי דא בדא, ולא עדיאו נהורא דא מן דא. ולזמנין דסיהרא אתקרי בשמא דמלכא; כמה דאיהו איקרי **יהוה** כך היא נקראת **יהוה**, כמה דאת אמר **ויהוה המטיר על סדום ועל עמורה גפרית ואש מאת יהוה מן השמים** (בראשית יט כד) . ולא דא בלחודוהי - אלא אפילו חד שליחא לזמנין אתקרי בשמא דמלכא.

דבר אחר: **ברוך יהוה מציון** - מֵאָן אתר אשתמודע דקודשא בריך הוא הוא **ברוך**? הדר ואמר **מציון**! דמציון אשתמודע דהוא **ברוך**! מאי טעמא? בגין דכתיב **כי שם צוה יהו"ה את הברכה וגו'** (תהלים קלג ג).

אמר ליה רבי ייסא: *"זכאה חולקך דזכית לכולי האי! זכאין אינון דמשתדלין באורייתא! דכל מאן דאשתדל באורייתא כאילו אחיד בקודשא בריך הוא! הדא הוא דכתיב **ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום**"* (דברים ד ד).

אם זבח שלמים קרבנו.

רבי יהודה פתח: **ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים וגו'** (בראשית א ו).

תא חזי, בשעתא דברא קודשא בריך הוא עלמא - ברא שבעה רקיעין לעילא, ברא שבעה ארצות לתתא. שבעה ימים, שבעה נהרות, שבעה יומין, שבעה שבועות, שבעה שנים, שבעה פעמים, שבעה אלפי שנין דהוי עלמא. קודשא בריך הוא בשביעאה דכלא!

שבעה רקיעין לעילא - בכל חד וחד כוכבים ומזלות ושמשים דמשמשין בכל רקיעא ורקיעא. ובכלהו מאלין - רתיכין אלין על אלין, לקבלא עלייהו עול מלכותא דמאריהון. ובכלהו רקיעין אית רתיכין ושמשין משניין דא מן דא אלין על אלין. מנהון בשית גדפין, ומנהון בארבע גדפין. מנהון בארבע פנים, ומנהון בתרין פנים, ומנהון בחד. מנהון אשא דלהיט, מנהון מייא, מנהון רוחא. הדא הוא דכתיב **עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוהט** (תהלים קד ד). וכלהו רקיעין אלין על אלין כגלדי בצלים - אלין לתתא ואלין לעילא. וכל רקיעא ורקיעא אזלא ורעשא מאימתא דמאריהון - על פומיה נטלין ועל פומיה קיימין. ועילא מכלהו קודשא בריך הוא דנטיל כלא בחיליה ותוקפיה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף י עמוד א

כגוונא דא שבעה ארצות לתתא. וכלהו בישובא. בר דאלין עלאין ואלין תתאין. וארץ ישראל עלאה מכלא, וירושלם עלאה מכל ישובא.

וחברנא יתבי דרומא חמו בספרי קדמאי ובספרא דאדם דהכי מחלק כל אינון ארצות: דכלהו משתכחי לתתא כגוונא דאינון רקיעין דלעילא! אלין על אלין, ואלין על אלין! ובין כל ארעא וארעא רקיע דמפריש בין דא לדא! ועל דא כלהו ארצות פרישן בשמהן, ובינייהו 'גן עדן' ו'גיהנם'. ואית בינייהו בריין משניין אלין מן אלין כגוונא דלעילא; מנהון בתרין אנפין, ומנהון בארבע, ומנהון בחד. וחיזו דאלין לאו כאלין.

ואי תימא, הא כל בני עלמא מאדם נפקו! וכי נחית אדם הראשון לכלהו ארצות ואוליד בנין?! וכמה נשין הוו ליה?! אלא אדם לא אשתכח אלא בהאי עלמא עלאה מכלהו דאקרי **תבל** כדאמרינן דכתיב **משחקת בתבל ארצו** (משלי ח לא). והאי תבל אחידא ברקיע דלעילא, ואתאחידא בשמא עלאה - הדא הוא דכתיב **והוא ישפוט תבל בצדק** (תהלים ט ט) - **בצדק** ודאי. בגין כך בנוי דאדם אשתכחו בהאי ארעא עלאה דאקרי **תבל**, ואינון עלאין על כלא כגוונא דלעילא. מאי טעמא? כמה דלעילא לכלהו רקיעים אית רקיע עלאה מכלהו ולעילא אשתכח כסא דקב"ה (כמה דאת אמר כמראה אבן ספיר דמות כסא, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה (יחזקאל א י)) -- אוף הכא בהאי **תבל** אשתכח מלכא דכלא. ומאן איהו? אדם. מה דלא אשתכח בכלהו תתאין.

ואינון תתאין מֵאָן אתו? אלא מקטורא דארעא וסיועא דרקיעא דלעילא נפקין בריין משניין אלין מן אלין; מנהון בלבושין מנהון בקליפין. כאלין תולעין דמשתכחי בארעא - מנהון בקליפין סומקין אוכמין חיורין, ומנהון מכל גוונין. כך כל בריין כגוונא דא. ולא אשתכחו בקיומא בר עשר שנין.

כדור עגולובספרא דרב המנונא סבא פריש יתיר, דהא כל ישובא מתגלגלא בעיגולא ככדור - אלין לתתא ואלין לעילא. וכל אינון בריין משניין בחזווייהו משינויא דאוירא, כפום כל אתר ואתר. וקיימין בקיומייהו כשאר בני נשא. ועל דא אית אתר בישובא - כד נהיר לאלין - חשיך לאלין; לאלין יממא ולאלין ליליא. ואית אתר דכוליה יממא ולא אשתכח ביה ליליא בר בשעתא חדא זעירא.

והאי דאמר בספרי קדמאי ובספרא דאדם הראשון - הכי הוא! דהכי כתיב **אוֹרֶךְ עַל כִּי נוֹרָאוֹת נִפְלָאֵתִי נִפְלָאִים מַעֲשֶׂיךָ** (תהלים קלט יד), וכתיב **מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ יְהוָה** (תהלים קד כד). ועל דא כלא שפיר. ורזא דא אתמסר למאריהון דחכמתא, ולא למפלגי תחומין, בגין דאיהו רזא עמיקא דאורייתא.

כגוונא דא אית בימא - דאית ביה כמה בריין משניין דא מן דא! הדא הוא דכתיב **זה הים גדול ורחב ידים שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות שם אניות יהלכון לויתן וגו'** (תהלים קד כה). וכלא תליא דא בדא. וכלא כגוונא דלעילא. ובכלהו עלמין לא שלטא בכלא בר אדם, וקב"ה עליה.

רבי נהורא סבא פריש לימא רבא, ואתרגיש ימא ואתאבידו כל אינון דהוו בארבא, ואתרחיש ליה ניסא, ונחת בשבילין ידיען בלבא דימא, ונפק תחות ימא לישובא חדא, וחמא מאינון בריין כלהו זעירין, והוו מצלי צלותא, ולא ידע מאי קא אמרי. אתרחיש ליה ניסא וסליק.

אמר: *"זכאין אינון צדיקייא דמשתדלי באורייתא, וידעין סתימין דרזי עלאי! ווי לאינון דאפליגו על מליהון ולא מהימני!"*

מההוא יומא כד הוה אתי לבי רב ואמרי מלתא דאורייתא - הוה בכי.

אמרי ליה *"אמאי קא בכית?"*

אמר לון: *"בגין דעברנא על מהימנותא דמלי דרבנן, ומסתפינא מדינא דההוא עלמא!"*

ויאמר אלהים יהי רקיע בתוך המים (בראשית א ו) . רבי יהודה אמר, אלמלא ההוא רקיעא דאפריש בין מיין עלאי לתתאי, הוה פליגו בעלמא מנייהו, אבל

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף י עמוד ב

האי רקיע עביד שלמא בינייהו, ועלמא לא מתקיימא אלא על שלום. תא חזי, קב"ה אקרי **שלום**. הוא שלום, ושמיה שלום, ואתקשר כלא בשלום.

רבי אבא אמר, חמינא דהאי שמא קדישא עלאה - כלא הוא שלום וכלא חד. וארחן מתפרשאן להאי סטרא ולהאי סטרא.

(ס"א כאן חסר התחלת המאמר)

יו"ד דשמא קדישא אתקשר בתלת קשרין. בגין דא האי **י'** - קוצא חד לעילא, וקוצא חד לתתא, וחד באמצעיתא. בגין דתלת קשרין אתקשרו בה. חד קוצא לעילא - כתרא עלאה, דהוא עלאה מכל עלאין רישא דכל רישין, והוא קאים על כלא. חד קוצא באמצעיתא דהוא רישא אחרא. בגין דתלת רישין הוו, וכל חד וחד רישא בלחודוי. ועל דא קוצא דאמצעיתא דא הוא רישא אחרא דנפיק מקוצא דלעילא, והוא רישא לכל שאר רישין לאתבנאה שמא קדישא. והאי רישא סתימא דכלא. רישא אחרא תתאה - הוא רישא לאשקאה לגנתא, והוא מבוע דמיין דכל נטיען אשתקיין מניה.

ודא הוא **י'** בתלת קשרין. ועל דא **שלשלת** איקרי, כהאי שלשלת דאתקשר דא בדא וכלא חד.

תאנא בספרא דחנוך בשעתא דאחזיאו ליה חכמתא דרזין עלאין, וחמא אילנא דגנתא דעדן - אחזיו ליה חכמתא ברזא עלאה, וחמא דכלהו עלמין הוו מתקשראן דא בדא. שאיל לון על מה קיימין? אמרו ליה על **י'** קיימי כלהו, ומניה אתבריאו ואשתכללו, דכתיב **כלם בחכמה עשית** (תהלים קד כד) . וחמא דכלהו מזדעזעו מדחילו דמאריהון. ועל שמיה אתקרון כלהו.

ובספרא דשלמה מלכא אמר: מטון די בקטפורא דתלתא, דכלילן בקוטפא דגופיה. חד דחילו דכלא, וחד סתים שבילין, חד נהר עמיקא.

לבתר פריט באתוון - ביתא בשכלוליה. **יו"ד** דא בניינא דכולא, שלימו דשמא קדישא. **י'** - רישא דכלא, אב לכלא. **ו'** - בן דאוליד ונפק מניה. ומניה אשתכח **ד'** - בת, מטרוניתא, דכל דינין בידהא אשתכחו. טמירא בכלהו עלמין. עלאין נפקין, ועלאין ותתאין מנה אתזנו.

הא **יו"ד** שלימו דכלא! ושמא קדישא אשתכלל ביה, ואשתכח סתים בגויה!

לבתר, **יו"ד** אפיק כלא ושלשל כלא בקשורא חדא דא בדא. והא אוקמיה בוצינא קדישא! **י'** אפיק ההוא 'נהר', דכתיב ביה **ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן** (בראשית ב י) - דא **ה'** רזא דבינה, והיא אימא עלאה.

וההוא נהר אפיק תרין בנין כמה דאתמר, ומנה אתזנו.

לבתר נפקין תרין - ברא וברתא - **ו"ה**. האי ברא - מלכא דשלמא כלא דיליה. והאי **ה'** - ברתא, אתזנת מן **ו'**. והא אוקמוה.

אשתכח **די'** עיקרא ושרשא ושלימו דכלא! הדא הוא דכתיב **בחכמה יבנה בית** (משלי כד ג) .

תנן, עשרה שמות אשתכללו ונפקו מהאי **יו"ד** - **י'** דהיא עשיראה דאתוון. וכלהו אעיל לון להוא נהר קדישא כד אתעברא. ועשרה שמהן כלהו סתימין בחד, וכלהו סתימין ב**י'**. **י'** כליל לון, **י'** אפיק לון. הוא אב לכלא - אב לאבהן!

מניה נפקו **ו"ד** - רמז לעשרה בחשבון. אתוון **יו"ד** כליל לון **ו"ד**, שלימו דכלא. **ו"ד** - דכר ונוקבא. **דו** קרינן לון - תרין. ועל דא **אדם דו פרצופין אתברי**.

ואינון פרצופין דכר ונוקבא הוו כגוונא דלעילא.

ו״ד מעילא לתתא, **ד״ו** מתתא לעילא, וכלא חד מלה.

י״ג מכילין תליין ביה. ועל דא **יו״ד** כליל **ו״ד** כמה דאתמר, והא אוקמוה.

ותא חזי עשרה שמהן אינון לקבל עשר אתוון. ובספרא דרב המנונא סבא - תמניא אינון, ותרין דרגין לקבל תרין רקיעין. ומשתניין שמהן - עשרה ותשעה ותמניא ושביעאה. **קדמאה יה** - בגין די׳ כליל **ה׳**, **וה׳** נפקא מן **י׳**. בגין כך חכמה **י״ה** אקרי. **תנינא יָהוָ״ה דאקרי אלהים**. בגין דההוא נהר - רחמי. ובגין דדינין מתערי מניה - אתוון דרחמי כתיב, ונקוד אלהים. ולא **אלהים** דינא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יא עמוד א

תליתאה אל - והוא גדולה, והוא אקרי **האל הגדול** (ירמיהו לב יח) . **רביעאה אלהים** - דדינין ביה אתערן, והוא דינא תקיפא. **חמישאה יהו״ה** - כללא דכל שלימו דמהימנותא. ודא הוא רחמי בשלימו, ודא הוא תפארת. **שתיתאה ושביעאה - צבאות אקרון. תמינאה אל חי** - כמה דאת אמר **כי שם צוה יהו״ה את הברכה חיים וגו׳** (תהלים קלג ג) . ודא צדיק דכל חיים נפקין מתמן. ואקרי **יהו״ה** כמה דאת אמר **יהו״ה צדיק יבחן** (תהלים יא ה) . ודא היא **ו׳** זעירא דשמא קדישא. בגין כך **ו״ו** - ווי״ן תרין. **תשיעאה אדנ״י** - ודא מלכות קדישא דדינין נפקין מתמן לעלמא. ודא הוא כתרא בתראה דכלהו שמהן. ושם **אהי״ה** - כללא וסתימא דקדמיתא. ודא הוא כתרא עלאה, רישא דכל רישין. שמיה סתים ולא אתגליא. ואתמר.

ובספרא דאגדתא עשר שמהן כתיבן בגוונא אחרא, ואנא לא תנינא הכי.

רבי אבא פתח: **עורי צפון ובאי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו** (שיר ד טז) .

עורי צפון - אלין עולות דנשחטות בצפון, בגין דאינון מחשבות בצפוני לבא ובאתר דדינא. בגין דמחשבה אשתכח בליליא בזמנא דדינא אשתכח. רוח צפון מנשבא בפלגותא דליליא כד מתערי אנשי, וכנור דדוד מנגן מאליו, ומחשבתן דבני נשא מתערי.

ובאי תימן - אלין שלמים דנשחטין בדרום, בגין דאינון שלמא דכלא, שלמא דעלאי ודתתאי. ואלין שלימו דסטרי עלמא, שלימו דכלא מסטרא דמהימנותא. ושלמים - בגין דאינון שלמא דכלא - בעלים אכלין מנייהו ומתהניין מנייהו, דהא שלמא הוא ליה ולכל עלמא בדרגא חדא. חטאות ואשמות נאכלין לכהני, בגין דאינון זמינין לכפרא עלייהו ולאעברא חובייהו. ומכל קרבני לא חביבין קמי קודשא בריך הוא כמו שלמים, בגין דאשתכח שלמא בעלאי ותתאי!

ועילא מכלהו - קטרת! דאיהו שלים מכלא, ולא אתיא - לא על חטא ולא על אשם ולא על עון - אלא על שמחה, כמה דאת אמר **שמן וקטרת ישמח לב** (משלי כז ט) . והא אוקמוה. ועל דא קטרת לא מתקרב אלא בזמנא דשמן מתקרב. הדא הוא דכתיב **והקטיר עליו אהרן קטרת סמים בבקר בבקר בהטיבו את הנרות יקטירנה** (שמות ל ז) , וכתיב **ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקטירנה** (שמות ל ח) - בגין דישתכחו שמן וקטרת כחדא.

תא חזי, שלמים - בכלא הוא שלמא - וקטטא וקטרוגא לא אתער בעלמא. אבל קטרת - קשיר קשירו דמהימנותא!

רבי אלעזר אמר: כלהו עשרה שמהן כתיבי!

ואנן תנינן **קדמאה אהיה** - דא סתימא עלאה, כמאן דאמר **אנא מאן דאנא**, ולא אתיידע מאן הוא. לבתר - **אשר אהיה** - אנא דזמין לאתגליא באינון כתרין אחרנין. דהא בקדמיתא סתים, ולבתר שרי לאתגליא עד דמטי לגלוייא דשמא קדישא.

וכך כתיב במשה (שמות ג יד) - **אהיה** בקדמיתא סתימו דכלא - אנא הוא מאן דאנא! לבתר - **אשר אהיה** - אנא זמין לאתגליא. לבתר - **אהיה** בתראה, ודא כד אימא מתעברא ועדיין הוא סתים. אימתי אתגליא? בזמנא דכתיב **לך ואספת את זקני ישראל ואמרת אליהם יהוה אלהי אבותיכם וגו׳** (שמות ג טז) - דא שלימו דכלא. והכא הוא גלוייא וקשורא דשמא קדישא. בגין כך קדמאה דכלא **אהיה**.

תניינא יה. בגין דחכמה אפיק **ה׳** וסתים ביה, ולא אתפרשא לעלמין מניה. והא אוקמוה דכתיב **ונהר יוצא מעדן** (בראשית ב ז) . כהאי גוונא [ציור של אות ה׳]. והכי אוליפנא מאבא **י׳** כמה דאתמר. לבתר **יה** דלא מתפרשן לעלמין. **י׳** אפיק **ה׳** כהאי גוונא [ציור של אות ה׳] - הרי **י׳**. וההוא נהר דנפיק

מניה ואתמשך מניה. ולתתא תרין בנין דנפקין מנייהו. מסטרא דאבא **י׳** נפיק בן - דהא אחיד ביה **בי׳** ואחיד בההוא נהר. ומסטרא דאימא נפקת בת דאיהו נהר תתאה. והאי בן אתמשך לבתר ונפיק מנייהו,

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יא עמוד ב

והוא **ו׳**. ודא ירית לאבא ולאימא, ואתקשר ביה מהימנותא דכלא. ומניה אתזנת ברתא מההוא ירותא דאיהו ירית. ועל דא בעי למכתב שמא קדישא - **י׳** בקדמיתא; קוצא חד לעילא, וקוצא חד באמצעיתא, וקוצא חד לתתא, והא אתמר. לבתר **יה** דלא מתפרשן דא מן דא לעלמין כגוונא דא [ציור של אות ה׳]. בגין דישתכחו תרווייהו בשלימו דכלא, אב ואם בן ובת, כגוונא דא **י״ה ו״ה**. הרי לך כל שלימו דמהימנותא; לבתר אתפשט מהימנותא, ונפקין תרין בנין מכללא חד בארחייהו. בן נפיק מתרווייהו, והוא **ו׳** דשמא קדישא. בת נפקת מסטרא דאימא, והיא **ה׳** בתראה דשמא קדישא. ולא אשתלימת אלא עם **ו׳** בגין דמניה אתזנת. ועל דא בעי למכתב **ו׳** ולבתר **ה׳** כגוונא דא [ציור של אות ה׳]. הרי **ו׳** וההוא אתפשטותא דנפיק מניה, כגוונא דההוא נהר דנפיק מן **י׳**, בגין דמניה אתזנת. והרי בן דנפיק מניה לתתא. והא מלין אלין אוקים לון אבא, והא אתמרו; ואנא כד מטינא למלין אלין אימא לון, בגין דפקדונא דאבא הכי. והכי בעי בר נש לאזדהרא בשמא קדישא, דיכתוב שמא קדישא כגוונא דא. ודא איהו כדקא חזי. ואי לאו - לא אקרי שמא קדישא, ואקרי פגים. ומאן דפגים שמא קדישא - טב ליה דלא אתברי;

תליתאה יהו״ה דאקרי אלהים, כמה דאתמר, רחמי ונפיק מניה דינא. ודא הוא ההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן.

רביעאה א״ל גדול, והא אתמר. ודא ׳גדולה׳.

חמישאה אלהים, ובכל אתר הוא ׳גבורה׳.

שתיתאה יהו״ה רחמי - שלימו דכלא, עקרא דכלא. קשרא די מהימנותא אחיד לכל סטרין. ודא ׳תפארת ישראל׳.

שביעאה ותמינאה צבאות. ועל דא **יהוה** קריב בכלא - אחיד בכל סטרין; לזמנין **יהו״ה אלהים** - דהא קריבין אינון תפארת לגבי גבורה, לזמנין **יהו״ה צבאות** - דהא קריבין אינון תפארת לגבי נצח והוד דאקרון ׳צבאות׳. והא אתמר דאשתמודען מילי נביאי מהימני מפומייהו, כד אמרי **כה אמר יהו״ה אלהים**, וכד אמרי **כה אמר יהו״ה צבאות**., והוו ידעין מֵאָן אתר אתיין מלין.

תשיעאה שדי - דאמר לעלמא די, דהא **די** ספוקא הוא, וספוקא לא אתי לעלמא אלא מן ׳צדיק׳ דאיהו יסוד עולם. **דאמר לעולם די**.

עשיראה אדני, דהא **דינא דמלכותא דינא** ודאי. והאי לאגחא קרבין דמלכא בעלמא. ודא ׳גבורה תתאה׳, ודא איהו ׳צדק׳.

ואלין אינון עשרה שמהן דקודשא בריך הוא אקרי בהו - מתקשרן דא בדא ביחודא שלים; ואלין אינון כתרין קדישין דמלכא דהוא אשתמודע בהו. ואינון שמיה והוא אינון. וכד מתקשרן כלהו כחדא על ריחא דקטרת - כדין אקרי קטרת **קשורא** - דמתקשרין כחדא.

זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעין ארחין דאורייתא וידעין לאשתמודעא ביקרא דמאריהון; עלייהו כתיב **ובאו וראו את כבודי** (ישעיה סו יח) :

ואם זבח שלמים קרבנו (ויקרא ג א) .

רבי שמעון אומר: כתיב **עשרה עשרה הכף בשקל הקדש** (במדבר ז פו) . **עשרה עשרה** למאי קא אתיא? אלא **עשרה** למעשה בראשית, ו**עשרה** למתן תורה. עשרה מאמרות במעשה בראשית, ועשרה מאמרות במתן תורה.

במאי קא מיירי? בגין דעלמא לא אתברי אלא בגין אורייתא, וכל זמנא דישראל מתעסקי באורייתא - עלמא מתקיימא. וכל זמנא דישראל מתבטלי מאורייתא - מה כתיב? **אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי** (ירמיה לג כה) .

תא חזי, עשרה מאמרות למעשה בראשית, כדתנן **בעשרה מאמרות נברא העולם**. עשרה מאמרות למתן תורה - אלו עשרת הדברות. כתיב **אנכי יהו״ה אלהיך** (שמות כ ב) , וכתיב במעשה בראשית **יהי אור ויהי אור** (בראשית א ג) . דא מהימנותא דקודשא בריך הוא - ׳אור׳ אקרי, דכתיב **יהו״ה אורי וישעי ממי אירא וגו׳** (תהלים כז א) .

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יב עמוד א

כתיב **לא יהיה לך אלהים אחרים על פני** (שמות כ ג) , וכתיב במעשה בראשית **יהי רקיע בתוך המים וגו׳** (בראשית א ו) , **יהי רקיע** - אלין ישראל דאינון חולקא דקודשא בריך הוא דאחדין בההוא אתרא דאקרי ׳שמים׳. והיינו רזא דזמנא חדא שאל רבי ייסא סבא לרבי אלעאי, אמר *״הא שאר עמין יהב לון קודשא בריך הוא לרברבין ממנן שליטין ! ישראל באן אתר יהב לון ?״*. שלח ליה **ויתן אתם אלהים ברקיע השמים**. ושפיר שלח ליה. **בתוך המים** - בין מלולי אורייתא. **ויהי מבדיל בין מים למים** - בין קודשא בריך הוא דאקרי **באר מים חיים**, ובין עבודה זרה דאקרי **בורות נשברים וגו׳** (ירמיה ב יג) , דאינון **מים המרים** ; מים עכורין מכונסים סרוחים ומטונפים. ועל דא ישראל קדושין מבדילין בין מים למים.

כתיב **לא תשא את שם יהוה אלהיך לשוא** (שמות כ ז) , וכתיב במעשה בראשית **יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד** (בראשית א ט) . תא חזי, כל מאן דאומי בשמא קדישא לשקרא - כאילו פריש אימא מאתרה לעילא, וכתרין קדישין לא מתיישבי בדוכתייהו. כמה דאת אמר **ונרגן מפריד אלוף** (משלי טז כח) - ואין **אלוף** אלא קודשא בריך הוא. וכתיב **יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד** - לא תשוי פרודא בגין אומאה דשקרא ! **אל מקום אחד** כדקא חזי - באתר דקשוט, ולא באתר אחרא לשקרא. ומאי שקרא הוא ? דאזלין מיא לאתר אחרא דלאו איהו דיליה.

כתיב **זכור את יום השבת לקדשו** (שמות כ ח) , וכתיב במעשה בראשית **תדשא הארץ דשא עשב** (בראשית א יא) . אימתי אתרביאת ארעא קדישא ואתעטרת בעטרהא ? הוי אומר ביום השבת ! דהא כדין אתחברת מטרוניתא במלכא לאפקא דשאין וברכאן לעלמא !

כתיב **כבד את אביך ואת אמך** (שמות כ יב) , וכתיב במעשה בראשית **יהי מארת ברקיע השמים** (בראשית א יד) . מאי קא מיירי ? אלא אלין **מאורות** דא הוא **אביך ואמך** ; ׳אביך׳ - דא שמשא, ׳אמך׳ - דא סיהרא. ואין שמשא אלא קודשא בריך הוא דכתיב **כי שמש ומגן יהו״ה אלהים** (תהלים פד יב) . ולית סיהרא אלא כנסת ישראל דכתיב **וירחך לא יאסף** (ישעיה ס כ) . ועל דא כלא חד !

כתיב **לא תרצח** (שמות כ יג) , וכתיב במעשה בראשית **ישרצו המים שרץ נפש חיה** (בראשית א כ) , ואנת לא תקטול בר נש דאקרי הכי דכתיב **ויהי האדם לנפש חיה** (בראשית ב ז) . ולא תהוו כדגים הללו דרברבי בלע לזוטרי.

כתיב **לא תנאף** (שמות כ יג) , וכתיב במעשה בראשית **תוצא הארץ נפש חיה למינה** (בראשית א כד) . מכאן אוליפנא דלא ישקר בר נש באנתו אחרא דלאו איהי בת זוגיה. ועל דא כתיב **תוצא הארץ נפש חיה למינה** - דלא תוליד אתתא אלא ממינה ! ומאן איהו **מינה** ? דא בן זוגה.

כתיב **לא תגנוב**, וכתיב במעשה בראשית **ויאמר אלהים הנה נתתי לכם את כל עשב זורע זרע** (בראשית א כט) . מאי דיהבית לכו ואפקידת לכו יהא לכו ! ולא תגנובו מה דהוא מאחרא !

כתיב **לא תענה ברעך עד שקר**, וכתיב במעשה בראשית **ויאמר אלהים נעשה אדם בצלמנו** (בראשית א כו) . מאן דהוא בדיוקנא דמלכא לא תסהיד בו שקר ! ומאן דאסהיד שקר בחבריה - כאילו אסהיד לעילא !

כתיב **לא תחמוד אשת רעך** (שמות כ יד) , וכתיב במעשה בראשית **לא טוב היות האדם לבדו וגו׳** (בראשית ב יח) . הא בת זוגך לקבלך ! ועל דא **לא תחמוד אשת רעך**.

והיינו עשרה מאמרות למעשה בראשית ועשרה מאמרות למתן תורה. והיינו דכתיב **עשרה עשרה הכף בשקל הקדש** (במדבר ז פו) - אתקלו כחדא בשקולא חדא.

ובגין כך קאים עלמא ואשתכח ביה שלמא. ועל דא - **ואם זבח שלמים קרבנו** - לקיימא עלמא בשלמא. ולא עוד אלא דמכפר על מצות עשה ועל מצות לא תעשה, בגין לאטלא שלום על כלא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יב עמוד ב

כתיב **הַמְשֵׁל וָפַחַד עִמּוֹ עֹשֶׂה שָׁלוֹם בִּמְרוֹמָיו** (איוב כה ב) . האי קרא אוקמוה חברייא.

אבל **המשל** - דא אברהם דכתיב ביה **נשיא אלהים אתה בתוכנו** (בראשית כג ו) , וכתיב **ואברכך ואגדלה שמך** (בראשית יב ב) .

וָפַחַד - דא יצחק דכתיב **ופחד יצחק היה לי** (בראשית לא מב) .

עושה שלום במרומיו - דא יעקב דכתיב **תתן אמת ליעקב** (מיכה ז כ) , וכתיב **והאמת והשלום אֱהָבוּ** (זכריה ח יט) - דאמת ושלום קשיר דא בדא. ועל דא הוא שלימותא דכלא.

ושלמים - שלימותא הוא ושלמא דכלא ; ומאן דאקריב שלמים - אסגי שלמא בעלמא ; יעקב איהו עביד שלום כמה דאמרן בגין דאחיד להאי ולהאי, ושלמים אחידן במצות עשה ובמצות לא תעשה, בהאי סטרא ובהאי סטרא. ועל דא אקרי **שלמים**. ורזא דמלה דכתיב **ויעקב איש תם** (בראשית כה כז) - גבר שלים ; שלים לעילא ושלים לתתא.

דבר אחר : **המשל** דא מיכאל, **ופחד** דא גבריאל. דא יסודא דיליה ממיא, ודא יסודא דיליה מאשא. וקודשא בריך הוא עביד שלמא בינייהו, דכתיב **עושה שלום במרומיו**.

רבי אחא אמר כתיב **אם על תודה יקריבנו, והקריב על זבח התודה וגו׳** (ויקרא ז יב) .

מאי קא מיירי ? -- כמה דאת אמר **והתודה אשר חטא עליה** (ויקרא ה ה) - **עליה** דייקא. ועל דא **חלת מצות וגו׳. וחלות מצות** הא אוקמוה. ועל מה אתיא ? **מצת וחלת** כתיב חסר - בגין ד**חטא עליה**.

תאני רבי חייא, כתיב **על זבח תודת שלמיו** (ויקרא ז יג) - דא שלימו דכלא. **שלמיו** - תרי. **תודה** - אתידע.

אמר ליה רבי יהודה : **תודה** - ידיע, **שלמיו** - מהו תרי ?

אמר ליה : תרי ווין - **ו׳ ו׳**, דהיינו **שלמיו**, שלמא דכלא.

אמר רבי יצחק : **תודת שלמיו** - דאטיל שלמא בכלא, ואתער רחמי בכלהו עלמין.

תודת שלמיו - רבי יוסי אמר - הא דאמר רבי חייא שפיר ; דכנסת ישראל אתברכא מאינון תרי דאינון שלמא דכלא.

רבי יוסי אמר : **לחם חמץ** הא ידיע והא אתמר ; כמה דהוה חטאה - כך הוה מקרב בההוא גוונא ממש.

תא חזי, **חלת מצת** חסר כמה דאתמר, **בלולות בשמן ורקיקי מצות משוחים בשמן** - למאי קא רמיזא ?

אמר רבי שמעון, הני אינון **להט החרב המתהפכת וגו׳** (בראשית ג כד) , בגין דכלהו אתמנן על ארחייהו דבני נשא, על אינון דעברין על פקודי אורייתא. ועל דא כולא **סלת בלולה בשמן** - לאמשכא משח רבות מאתר עלאה לתתא, ויתברכון כלהו כחדא מההוא משח רבות קודשא.

ודא הוא **יין לנסך** (במדבר טו ה) . והא אוקימנא **רביעית ההין**. ובאתר חד תלי יין ושמן. ומים לנסוך - והא אוקימנא מלי - מים לאשקאה גנתא וכל אינון נטיען. ועל דא אית מים ואית מים. יין - אית אתר דאיהו טוב, ואית אתר דאיהו לאענשא דאיהו דינא.

על דא מאן דחמי יין בחלמיה - אית למאן דאיהו טב, ואית למאן דאיהו דינא.

אי תלמיד חכם הוא - כתיב **ויין ישמח לבב אנוש** (תהלים קד טו) , וכתיב **כי טובים דודיך מיין** (שיר א ב) . ודא הוא יין דמנטרי דחדי לכלהו.ואי לאו - **תנו שכר לאובד ויין למרי נפש** (משלי לא ג) . אית יין אחרא דאיהו דינא.

ועל דא יאות לקָרבא אלין מלין בקרבניה בגין דיתעבר דינא ויתער רחמי ; אעבר יין ואייתי יין ; וכן בכלא ;

ושמן לא אעדי מקרבניה לעלמין בר ממנחת קנאות דכתיב **לא יצוק עליו שמן וגו׳** (במדבר ה יא) - דהא הכא לא בעיא רחמי דהא כלא דינא דכתיב **וצבתה בטנה ונפלה ירכה** (במדבר ה כז) , וכתיב **יתן יהו״ה וגו׳** (במדבר ה כא) .

ועל דא **וזאת תורת זבח השלמים אם על תודה יקריבנו** :

רבי חזקיה הוה יתיב קמיה דרבי יצחק. קמו בפלגות ליליא למלעי באורייתא.

פתח רבי יצחק ואמר : **הנה ברכו את יהו״ה כל עבדי יהו״ה וגו׳** (תהלים קלד א) . האי קרא הא אוקמוה חברייא, והא אתמר. אבל האי שבחא הוא דכל

אינון בני מהימנותא ! ומאן אינון בני מהימנותא ? אינון דמשתדלי באורייתא, וידעין ליחדא שמא קדישא כדקא יאות. ושבחא דאינון בני מהימנותא - אינון דקיימין בפלגו ליליא למלעי

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יג עמוד א

באורייתא, ומתדבקו בה בכנסת ישראל, לשבחא ליה לקודשא בריך הוא במלי דאורייתא.

תא חזי, בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא למלעי באורייתא, ורוח צפון אתער בפלגות ליליא - ההיא אילתא קיימא ומשבחא ליה לקודשא בריך הוא ! ובשעתא דהיא קיימא - כמה אלף וכמה רבבן קיימין עמה בקיומייהו ! וכלהו שארין לשבחא למלכא קדישא. ההוא מאן דזכי וקם בפלגות ליליא למלעי באורייתא - קודשא בריך הוא אצית ליה, כמה דאוקמוה דכתיב **היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני** (שיר ח יב) . וכל אינון אוכלוסין לעילא וכל בני תושבחתא דמזמרין למאריהון - כלהו משתככי בגין תושבחתא דאינון דלעו באורייתא. ומכרזי ואמרי **הנה ברכו את יהו״ה כל עבדי יהו״ה** (תהלים קלד א) . אתון ברכו את יהו״ה ! אתון שבחו למלכא קדישא ! אתון אעטרו ליה למלכא !

וההיא איילתא מתעטרא ביה בההוא בר נש, וקמת קמי מלכא ואמרת : *״חמי במאי ברא אתינא לקמך ! במאי ברא אתערנא לגבך ! ״*. ומאן אינון דשבחא כלא דלהון קמי מלכא ? הדר ואמר **העומדים בבית יהו״ה בלילות** - אלין אקרון **עבדי יהוה**. אלין אתחזון לברכא למלכא, וברכתא דלהון ברכתא. הדא הוא דכתיב **שאו ידיכם קדש וברכו את יהו״ה וגו׳** (תהלים קלד ב) - אתון אתחזון דמלכא קדישא יתברך על ידייכו, וברכתא דעל ידייכו ברכתא היא !

שאו ידיכם קדש - מהו **קדש** ? אתר עלאה דמבועא דנחלא עמיקא נפיק מיניה, דכתיב **ונהר יוצא מעדן להשקות** (בראשית ב י) . ו׳עדן׳ הוא דאקרי ׳קדש עלאה׳ - בגין כך **שאו ידיכם קדש**.

ובר נש דעביד כן וזכי להאי - מאי קא מכרזי עליה ? **יברכך יהוה מציון** (תהלים קכח ה) - את תברך לקודשא בריך הוא מאתר דאקרי ׳קדש עלאה׳, והוא יברך לך מאתר דאקרי ׳ציון׳. דאת ומטרוניתא תתברכון כחדא ! כמה דזווגא דילכון הוה כחדא לשבחא למלכא - כך מההוא אתר דמתברכא כנסת ישראל - מההוא אתר יזמין לך ברכאן ! הדא הוא דכתיב **יברכך יהו״ה מציון**.

וראה בטוב ירושלם - מאן הוא **טוב ירושלם** ? אינון ברכאן דנפקא לה ממלכא על ידא דההוא דרגא קדישא דצדיק. ועל דא **יברכך יהו״ה מציון וראה בטוב ירושלם**. וכלא חד מלה.

וראה בנים לבניך שלום על ישראל (תהלים קכח ו) . **וראה בנים לבניך** - שפיר. מהו **שלום על ישראל** ? מאי קא בעי הכא **על ישראל** ? אלא בגין דאסגי שלמא לעילא ! דכד הוא זכי לכולי האי - אסגי שלמא לעילא ותתא. **שלום על ישראל** סתם. ושלום שבחא הוא דעלאי ותתאי ! שבחא הוא דכל עלמין ! ומילי דאורייתא אסגיאו שלמא בעלמא דכתיב **יהו״ה עוז לעמו יתן יהו״ה יברך את עמו בשלום** (תהלים כט יא) :

נפש כי תחטא (ויקרא ה א) .

רבי יוסי פתח : **עד שיפוח היום ונסו הצללים וגו׳** (שיר ב יז) .

כמה אית להו לבני נשא לאזדהרא מחוביהון דלא למחטי קמי מאריהון ! דהא בכל יומא ויומא כרוזא נפיק וקארי *״אתערו בני עלמא לבייכו לקמי מלכא קדישא ! אתערו לאזדהרא מחובייכו ! אתערו נשמתא קדישא דיהב בגווייכו מאתר קדישא עלאה ! ״*

דתנינן, בשעתא דקודשא בריך הוא אפיק נשמתא לנחתא בבני נשא - אסהיד בה בכמה יעודין בכמה קסטורין, בגין לנטרא פקודוי. ולא עוד אלא דאעבר לה 1,008 עלמין לאשתעשעא, ולמחמי בהו יקרא דאינון דמשתדלי באורייתא. וקיימא קמי מלכא בלבוש יקר, בדיוקנא דהאי עלמא, בלבוש יקר עלאה אסתכלת ביקרא דמלכא כל יומא ואעטר לה בכמה עטרין.

בשעתא דמטי זמנא לנחתא לעלמא - עבדת מדורהא בגנתא דעדן דארעא תלתין יומין למחמי יקרא דמאריהון דצדיקייא, וסלקא לאתרהא לעילא. ובתר דא נחתת לעלמא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יג עמוד ב

אעטר לה מלכא קדישא בשבע עטרין, עד דאתת ועאלת בגו גופא דבר נש.

וכד איהי בגופא דבר נש וחבת בהאי עלמא ואשתדלת בחשוכהא - אורייתא תווהא עלה ואמרת *"מה כל יקרא דא וכל אשלמותא אשלים לנפשתא מלכא עלאה, והיא חבאת קמיה? !"*

נפש כי תחטא - מה דין הוא דתחטא? !

אמר רבי יוסי: **נפש כי תחטא** - אהדרנא לקרא **עד דיפוח היום**. עיטא להאי נפש לאזדהרא מחובהא ותיתוב לאתדכאה - **עד שיפוח היום** - עד שלא יפוח יומא דהאי עלמא, וייתי ההוא יומא תקיפא דיתבע לה מלכא דינא לנפקא מהאי עלמא.

ונסו הצללים - דא הוא רזא בין חברייא, דקא אמרי דבשעתא דמטי זמנא דבר נש לנפקא מן עלמא - צולמא דבר נש אתעבר מניה. הדא הוא דכתיב **עד שיפוח היום** - עד דלא ינשוף יומא לנפקא מהאי עלמא, **ונסו הצללים** דאתעבר צולמא - יתוב קמיה מאריה !

רבי אלעזר אמר, תרין צולמין אית ליה לבר נש כד איהו בקיומיה - חד רברבא וחד זעירא, דכתיב **הצללים** - תרי. וכד משתכחי כחדא - כדין הוא בר נש בקיומיה. ועל דא **ונסו הצללים** כתיב. כדין בעי בר נש לאסתכלא בעובדוי ולתקנא לון קמי מאריה ויודי עלייהו, בגין דקודשא בריך הוא אקרי **רחום וחנון** ומקבל לאינון דתבין קמיה. ודא הוא **עד שיפוח היום ונסו הצללים** - דכיון דאינון צללים מתעברן מיניה ואיהו תפיס בקולרא - תשובה היא אבל לא מעליא כל כך כזמנא דקאים איהו בקיומיה ; ושלמה מלכא אכריז ואמר **וזכור את בוראך בימי בחורותיך עד אשר לא יבאו ימי הרעה וגו'** (קהלת יב א) .

ועל דא **עד שיפוח היום** - דבעי בר נש לאתקנא עובדוי. דכד מטון יומוי לאסתלקא מן עלמא - קודשא בריך הוא תוהא עליה ואומר **ונפש כי תחטא ושמעה קול אלה**? ! והא אומינא לה באומאה דשמי דלא לשקרא בי, ואסהדית בה כד נחתת לעלמא ! ? **והוא עד** ודאי מכמה זמנין דאסהדית בה לנטרא פקודי !

בגין כך הואיל ובר נש **הוא עד** - בשעתא דיתוב קמי מלכא - **או ראה או ידע** ! **או ראה** אינון חובין דעבד ואסתכל בהו, **או ידע** בבירורא דמלה דעבר על פקודא דמאריה ! **אם לא יגיד** - אם לא יודי עלייהו קמי מאריה כד יפוק מהאי עלמא. **ונשא עונו** ! וכד ישא עונו - היאך פתחין ליה פתחא והאיך יקום קמי מאריה ? !

ועל דא **נפש כי תחטא** כתיב:

נפש כי תחטא.

רבי אבא פתח: **כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ** (תהלים מד יח) . **כָּל זֹאת בָּאַתְנוּ** - "כל אלו באו עלינו" מבעי ליה ! ? אלא כל דינין דלעילא אתו עלנא, **וְלֹא שְׁכַחֲנוּךָ** - ולא אנשינא מילולי אורייתך. מכאן אוליפנא כל מאן דאנשי מילולי אורייתא ולא בעי למלעי בה - כאלו אנשי לקודשא בריך הוא ! דהא אורייתא כולה שמא דקודשא בריך הוא הוי ! **וְלֹא שִׁקַּרְנוּ בִּבְרִיתֶךָ** - דכל מאן דמשקר ביה בהאי את קיימא קדישא דרשים ביה - כאלו משקר בשמא דמלכא ! בגין דשמא דמלכא אתרשים ביה בבר נש.

וקרא אחרא אורי ביה בהאי קרא, דכתיב **אִם שָׁכַחְנוּ שֵׁם אֱלֹהֵינוּ וַנִּפְרֹשׂ כַּפֵּינוּ לְאֵל זָר** (תהלים מד כא) .

אם שכחנו שם אלהינו - כמה דאת אמר **ולא שכחנוך**. ודא היא אורייתא דאיהי **שם אלהינו**.

ונפרוש כפינו לאל זר - כמה דאת אמר **ולא שקרנו בבריתך**. וכלא חד מלה. מאי שקרא הכא? דפריש כפיו לרשותא אחרא ומשקר בהאי ברית. ועל דא אורייתא אחידת בהאי - דכל מאן דנטיר האי ברית - כאלו נטיר אורייתא כולה ! ומאן דמשקר בהאי - כאלו משקר באורייתא כולה !

תא חזי, אברהם עד לא אתגזר - הא לא אתמר דאיהו נטיר אורייתא ! כיון דאתגזר מה כתיב? **עקב אשר שמע אברהם בקולי וישמור משמרתי מצותי חקותי ותורתי** (בראשית כו ה) . וכלא בגין דאתגזר ואתרשים ביה רשימא קדישא ונטיר ליה כדקא יאות - סליק ליה כאלו נטר אורייתא כולה !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יד עמוד א

יצחק אוף הכי כתיב **ואת בריתי אקים את יצחק** (בראשית יז כא) . ועל דא אורייתא אקרי **ברית**.

תא חזי, יוסף בגין דנטר ליה להאי ברית ולא בעא לשקרא ביה - זכה ליקרא בהאי עלמא וליקרא לעלמא דאתי. ולא עוד אלא דקודשא בריך הוא אשרי שמיה בגויה דכתיב **עדות ביהוסף שמו** (תהלים פא ו) . וזכה לברכתא דהאי עלמא, ולברכתא דעלמא דאתי.

אמר רבי יצחק: כתיב **בכור שורו הדר לו וגו׳** (דברים לג יז) . יוסף בגין דנטיר להאי ברית - זכה בשור דאיהו קדמאה לקרבנא.
אמר ליה רבי יהודה: אי הכי אמאי אתברך במלה דאיהי שמאלא? בימינא מבעי ליה? ! דהא כתיב **ופני שור מהשמאל** (יחזקאל א י) .
אמר ליה: בגין דיגין על חובי דירבעם.

אמר ליה: רזא אוליפנא בהאי קרא! דכיון דיוסף נטר ליה להאי ברית - דהאי ברית אחיד בתרין דרגין, ואינון תרין דרגין לעילא בשמהן אתקרון. ואוליפנא בפרשת פרה אדומה דהאי פרה חד דרגא מאינון תרין דרגין עילאין הוי, וזווגא דפרה ׳שור׳ אקרי. ודא הוא **בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו - הדר לו** ודאי. ולאו האי כשור דעלמא אלא **וקרני ראם קרניו** ! קרנא עלאה הוא על כל אחרנין ! ועל דא **בהם עמים ינגח יחדיו אפסי ארץ**.

אמר רבי אבא, משמע דכל מאן דנטיר להאי את רשימא קדישא - אינון תרין דרגין עלאין אתקשרן ביה, לנטרא ליה בכלא ולאעטרא ליה ביקרא עלאה. ועל דא זכה בתרין מלכו - חד הוא וחד בנו. דכיון דשלמה מלכא אתדבק בנשים נכריות - אתיהיב מלכותא לירבעם. ועל דא ברית חביב מכלא !

בגין כך אמר רבי שמעון, האי בר נש דאוליד בר - אתקשר בשכינתא, דהיא פתחא דכל פתחין עלאין, פתחא דאתקשר בשמא קדישא. וההוא דמא דנפיק מההוא רביא - נטיר קמי קודשא בריך הוא. ובשעתא דדינין מתערין בעלמא - אשגח קודשא בריך הוא בההוא דמא ושזיב עלמא. ובגין כך כתיב **ובן שמונת ימים ימול לכם כל זכר וגו׳** (בראשית יז יב) , וכתיב **ואם בגבורות שמנים שנה** (תהלים צ י) . וכלא בחד מתקלא סלקא.

תאנא בההוא דמא זכי עלמא לאתבסמא בחסד וקיימין כלהו עלמין, דכתיב **אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ וגו׳** (ירמיה לג כה) .
אם לא בריתי תינח, **יומם ולילה** למה?

אמר רבי שמעון: תנינן, תרין כתרין אתאחדן כחדא, ואינון פתחא דכל שאר כתרין. ותאנא, חד דינא וחד רחמי, ומתבסמאן דא בדא דכר ונוקבא. בסטרא דדכורא שריא חסד, בסטרא דנוקבא שריא דינא. חד חוורא וחד סומקא. ובגין לאתבסמא דא בדא מתקשרן דא בדא. והאי ברית אחיד בהו **ביומם ולילה** - בדינא וחסד. בדינא בקדמיתא, ולבתר שריא ביה בחסד ואתבסם בכלא. ודא הוא **ברית** דאקרי **יומם ולילה** דאחיד בתרוייהו ! ומאן דזכי לנטרא להאי ברית כדקא יאות ולא חטי ביה כל יומוי - אחיד בהו ביומם ולילה, וזכי לתרין עלמין; עלמא דא ועלמא דאתי.

ועל דא אקרי אברהם ׳שלים׳ דכתיב **התהלך לפני והיה תמים** (בראשית יז א) . ואימתי אקרי שלים? כד זכה בתרוייהו ביומם ולילה, דכתיב **יומם יצוה יהו״ה חסדו ובלילה שירה עמי** (תהלים מב ט) . ותרוייהו אחסין אברהם. ולא אתקיימא ביה חסד בקיומא שלים עד דאתגזר. כיון דאתגזר - אתקיים ביה, וזכה לתרווייהו ואקרי שלים.

כמה דתנינן דכתיב **והוא יושב פתח האהל כחום היום** (בראשית יח א) . **פתח האהל** - דא הוא כתרא עשיראה דמלכא, דאיהו פתחא לכל משכנא קדישא דשאר כתרין. וקרייה דוד מלכא להאי פתחא ׳צדק׳ דכתיב **פתחו לי שערי צדק** (תהלים קיח יט) , וכתיב **זה השער ליהו״ה. כחום היום** - כד נהרא נהירו דחסד חולק עדביה. כמה דיתיב בהאי יתיב בהאי! אימתי אתקיימו ביה? כד אתגזר! ובגין כך אקרי ׳ברית׳ **יומם ולילה**.

תאנא כתיב **ופסח יהו״ה על הפתח** (שמות יב כג) . ומאי **ופסח יהו״ה על הפתח**? דשריא על האי פתחא חסד לאתבסמא, ובגיני כך **ולא יתן המשחית וגו׳**.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יד עמוד ב

אמר רבי אלעזר, הא תנינן, גיורא כד אתגזר ועייל תחות גדפי דשכינתא, אקרי **גר צדק** ולא יתיר. **גר צדק** ודאי! זכי למיעל בההוא כתרא **דצדק**. ואת אמרת **יומם ולילה** דזכו לתרווייהו?!

אמר ליה רבי שמעון, אלעזר ברי! לא דמי מאן דאתי משרשא קדישא ומגזעא דקשוט, למאן דאתי מגזעא בישא ומשרשא דגעלי בישין תקיפין! בישראל כתיב בהו **וְאָנֹכִי נְטַעְתִּיךָ שׂוֹרֵק כֻּלָּהּ זֶרַע אֱמֶת** (ירמיה ב כא). באומות כתיב **אשר בשר חמורים בשרם וזרמת סוסים זרמתם** (יחזקאל כג כה). ובגין כך - ישראל קדישין זרעא דקשוט, גזעא דאתבסמו בטורא דסיני ואתפסק מנייהו כל זוהמא - כלהו מתבסמין וכלהו עיילי בקיימא קדישא **דיומם ולילה** למהוי שלמים בכלא. אבל באומות - קשיא למעבר מנייהו זוהמא. ואפילו עד תלת דרין! ובגין כך תנינן **טוב שבגוים וכו'**. ובגין כך **גר צדק** ודאי!

דאמר רב המנונא סבא: אומות עד לא אתגזרו - שריין בכתרין תתאין דלא קדישין, ורוח מסאבא שריא עלייהו. כיון דאתגיירו ואתגזרו - שריין בכתרא קדישא דשכינתא דשריא על שאר כתרין תתאין, ורוחא קדישא שריא עלייהו. אבל ישראל קדישין בני קדישין דגזעין ושרשין, ואתבסמו בטורא דסיני ועאלו במהימנותא שלימתא קדישתא, בשעתא דאתגזר - שריא בכלא, דכתיב (דברים ד ד) **ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכ"ם חיים כלכם היום**!

והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה וגו' (ויקרא ה כג).

רבי יוסי אמר: **כי מי נח זאת לי אשר נשבעתי מעבור מי נח** (ישעיה נד ט). האי קרא קשיא! כתיב **ומי המבול היו על הארץ** (בראשית ז י), וכתיב **ולא יכרת כל בשר עוד ממי המבול** (בראשית ט יא). **מי המבול** כתיב, ולא "מי נח"! והכא כתיב **כי מי נח זאת לי**? **זאת לי**?! "הם לי" מבעי ליה!

אלא הכי תאנא, כד זכאין סגיאו בעלמא - קודשא בריך הוא חדי ומשתבח בהו. דתנינן, כד שארי זכאה בעלמא ואשתכח ביה - כביכול אטיל שלמא בעלמא, וכל עלמא מתברכא בגיניה, ואטיל שלמא בפמליא של מעלה. מנא לן? דכתיב **או יַחֲזֵק בְּמָעוּזִּי יַעֲשֶׂה שָׁלוֹם לִי, שָׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִּי** (ישעיה כז ה). תרין 'שלמין' אמאי הכא? אלא **יעשה שלום לי** - דאשרי דכר ונוקבא, **שלום יעשה לי** - דמתברכאן אבהן.

מאי איכא בינייהו? אמר רבי יוסי, כד מתברכאן אבהן **שלום יעשה לי** - דאקדים שלמא בכלא, ובגין כך שלום קדים. **יעשה שלום לי** - מאי טעמא לא אקדים שלום הכא? אלא בגין דיתעבר חויא דשריא בנוקבא בקדמיתא, וייתי דכורא למשרי באתריה, ובגין כך **יעשה** אקדים, ולבתר **שלום**.

תאנא: בזמנא דזכאה שארי בעלמא - דינין לא מתערין ולא שלטין בעלמא, משום דההוא בר נש זכאה הוא אות בעלמא, וקודשא בריך הוא בעי ביקריה, ועלמא מתקיים בגיניה.

תניא אמר רבי יוסי, בזמנא דבני עלמא אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא - ההוא זכאה דאשתכח בעלמא - בעי קודשא בריך הוא לאשתעי בהדיה בגין דיבעי רחמין על עלמא ויתפייס בהדייהו. מה עָבֵד קודשא בריך הוא? אשתעי בהדיה על אינון חייבי עלמא. אמר ליה לאוטבא ליה בלחודוי, ולשיצאה לכלהו. מה ארחיה דההוא בר נש זכאה? שביק דידיה ונסיב לדכולי עלמא בדיל דיתפייס קודשא בריך הוא בהדייהו!

מנא לן? ממשה! דאמר ליה קודשא בריך הוא - חאבו ישראל - **עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו וגו'** (שמות לב ח). תו אמר ליה **הרף ממני ואשמידם וגו'** (דברים ט יד). בהאי שעתא אמר משה: *"אי בגין יקרא דידי ישתצון ישראל מעלמא - טב לי מותא! ולא יימרון דשביקנא האי דכולי עלמא בגין יקרא דילי!"*. מיד **ויחל משה את פני יהו"ה אלהיו**. ואושיט גרמיה למיתה בכמה אתרי בגיניהון דישראל דכתיב **ועתה אם תשא חטאתם ואם אין מחני נא מספרך וגו'**. ותאנא לא זז משה מתמן עד דמחל קודשא בריך הוא לישראל. הדא הוא דכתיב **וינחם יהו"ה על הרעה אשר דבר לעשות לעמו**, וכתיב **ויאמר יהו"ה סלחתי כדבריך** (במדבר יד כ).

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף טו עמוד א

ואֵלו בנח כתיב **ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני וגו'** (בראשית ו יג).

אמר ליה נח: *"ולי מה את עביד?"*

אמר ליה: **והקימותי את בריתי אִתָּךְ וגו׳** (בראשית ו יח) **עשה לך תבת עצי גפר** (בראשית ו יד) . ולא בעי רחמי על עלמא, ונחיתו מייא ואובידו בני עלמא. ובגין כך **מי נח** כתיב - **מי נח** ודאי ! דביה הוו תליין, דלא בעא רחמי על עלמא.

מכאן אמר רבי יוסי: מאי דכתיב **וַיָּחֶל נח איש האדמה** (בראשית ט כ) ? **וַיָּחֶל** - כמה דאת אמר **לא יַחֵל דברו** (במדבר ל ג) , דאתעביד חול. **איש האדמה** - דבגיניה אשתציאו בני עלמא, דלא בעא רחמי עלייהו.

דבר אחר: **איש האדמה** - דבגיניה אתקיימת, לבתר דאשתציאו קדמאי, דכתיב **לא אוסיף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם וגו׳** (בראשית ח כא) .

תאנא **מי נח** אקרון, דהוא גרים דאקרון על שמיה.

אמר רבי יוסי: **זאת לי** - מאי קא מיירי? אלא אמר קודשא בריך הוא, מי נח גרמו לי דאגלי **זאת** בעלמא דכתיב **ואני זאת בריתי אותם** (ישעיה נט כא) . **זאת אות הברית וגו׳ את קשתי נתתי בענן** יג - כלומר לית מאן דאשגח ! אלא ליקרא דשמי דרמיזא **בזאת** ! ומאן גרים לי? **מי נח** !

מכאן סימנא לחסידא זכאה דלא אתגלייא האי קשת ביומוי, ולא אצטריך עלמא ביומוי להאי אות. ומאן איהו? ההוא דבעי רחמי על עלמא ואתחזי לאגנא עלוי. כגון רבי שמעון בר יוחאי דלא אצטריך עלמא ביומוי להאי ׳אות׳ - דהא הוא ׳אות׳ סימנא בעלמא הוה ! דלא הוה גזרה דאתגזר על עלמא לעילא דלא מבטל לה !

והיינו דכתיב **מושל באדם** (ש״ב כג ג) . קודשא בריך הוא מושל באדם. ומי מושל בקודשא בריך הוא? כביכול צדיק ! דקודשא בריך הוא גזיר, ואיהו מבטל. כגון רבי שמעון בר יוחאי. דיומא חד הוה יתיב אבבא דתרעא דלוד. זקף עינוי, חזא שמשא דנהיר, ואסתים נהורא תלת זמנין. אדהכי אתחשך נהורא, ואתחזי ביה בשמשא אוכמא וירוקא.

אמר ליה לרבי אלעזר בריה: *״תא אבתראי ברי ונֶחֱמֵי ! דהא ודאי גזרה אתגזר לעילא וקודשא בריך הוא בעי לאודעא לי ! דודאי תלתין יומין תליא ההוא מלתא דאתגזר לעילא, ולא עביד קודשא בריך הוא עד דאודעיה לצדיקייא. הדא הוא דכתיב **כי לא יעשה יהו״ה אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים*** ״ (עמוס ג ז) .

עד דהוו אזלי - עאלו בההוא כרם. חמו חד חויא דהוה אתי ופומיה פתיחא, ומלהטא בארעא בעפרא.

אשתניק רבי שמעון וקטפר ידוי ברישיה דחויא.

שכיך חויא. מאיך פומיה וחמא לישניה מרחיש.

אמר ליה: *״חויא חויא ! זיל ואימא להההוא חויא עילאה, דהא רבי שמעון בר יוחאי בעלמא שכיח ! ״*

עייליה לרישיה לחד נוקבא דעפרא.

אמר: *״גוזר אנא כשם דתתאה אתחזר לנוקבא דעפרא - כן עלאה יתחזר לנוקבא דתהומא רבא ! ״*

רחיש רבי שמעון בצלותא.

עד דהוו מצלי - שמעו חד קלא *״פותקרא דקיטפא עולו לאתרייכו ! קטפירא דבורייני לא שראן בעלמא ! דהא רבי שמעון בר יוחאי בטיל לון ! זכאה אנת רבי שמעון, דמארך בעי ביקרך על כל בני עלמא ! במשה כתיב **ויחל משה וגו׳** (שמות לב יב) , דמשמע דאחיד ליה פרגודא. ואנת רבי שמעון גוזר וקודשא בריך הוא מקיים. הוא גוזר - ואנת מבטל ! ״*

אדהכי חמא דנהיר שמשא ואתעבר ההוא אוכמא.

אמר רבי שמעון *״ודאי הא עלמא אתבסם ! ״*

עאל לביתיה ודרש **כִּי צַדִּיק יְהוָה צְדָקוֹת אָהֵב יָשָׁר יֶחֱזוּ פָּנָימוֹ** (תהלים יא ז) . מאי טעמא **כי צדיק יהו״ה צדקות אהב**? משום **דישר יחזו פנימו**. מאי **פנימו**? פנים עלאין. דבני עלמא בעיין למבעי רחמי מניה על כל מה דאצטריכן.

אמר ליה רבי אלעזר בריה: אי הכי ״ישר יחזה פנימו״ מבעי ליה? או ״ישרים יחזו״? מאי **ישר יחזו**?

אמר ליה: רזא עלאה ! דאינון **ימי קדם** דעתיקא קדישא סתימא דכל סתימין **וימי עולם** דזעיר אנפין - דאינון אקרון **פנימו** - חמאן בארח מישר מה דאצטריך למחמי.

דתאנא, בשעתא דקודשא בריך הוא אשגח בעלמא וחמא דמתכשרן עובדיהון דבני נשא לתתא - אתגלייא עתיקא קדישא בזעיר אנפין. ומסתכלן כל אינון אנפין - באנפין סתימין, ומתברכן כלהו. מאי טעמא מתברכן? משום דמסתכלן אלין באלין בארח מישר, דלא סטאן לימינא ולשמאלא !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף טו עמוד ב

הדא הוא דכתיב **ישר יחזו פנימו**. ומתברכן כלהו ומשקיין דא לדא, עד דאתברכן כלהו עלמין, ומשתכחי כלהו עלמין כחד. וכדין אתקרי **יהו״ה אחד ושמו אחד** (זכריה יד ט) .

וכד חובי עלמא סגיאו - אסתים עתיקא קדישא ולא משגחין אנפין באנפין ! וכדין דינין מתערי בעלמא, וכרסוון רמיו ועתיק יומין אסתים ולא אתגלייא. הדא הוא דכתיב **חָזֵה הֲוֵית עַד דִּי כָּרְסָוָן רְמִיו וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִב** (דניאל ז ט) . **עד די כרסוון רמיו** - דאינון כתרין עלאין דמשקיין לכלהו אחרנין לאוקומי בקיומייהו. ומאן אינון ? אבהן. **ועתיק יומין יתיב** ולא אתגלייא. וכדין מהפכין חייבי עלמין רחמי לדינא.

תאנא, מסטרא דאימא נפקין גרדינין נימוסין קליפין, ואחדון בקולפוי דגבורה ושלטין על רחמי. כמה דאת אמר **הנועדים על יהוה** (במדבר טז לה) - **על יהוה** ממש ! וכדין אשתכחו עלמין חסרין דלא שלמין, וקטטותא אתער בכלהו. וכד בני עלמא מכשרין עובדיהון לתתא - מתבסמן דינין ומתעברן. ומתערי רחמי ושלטן על ההוא בישא דאתער מן דינא קשיא. וכד מתערן רחמי - חדוה וניחומין משתכחן משום דשליטין על ההוא בישא ! הדא הוא דכתיב **וינחם יהו״ה על הרעה** (שמות לב יד) - **וינחם** משום דשלטא **על הרעה** - דאתכפיא דינא קשיא ושלטין רחמי.

תאנא, בשעתא דמתבסמן דינין ושלטין רחמי - כל כתרא וכתרא תב בקיומיה ומתברכאן כלהו כחדא ! וכד תייבין כל חד וחד לאתריה ומתברכאן כלהו כחדא, ומתבסמא אימא בקלדיטי גליפין ותייבין לסטרהא - כדין אקרי תשובה שלימא ואתכפר עלמא. דהא אימא בחדוותא שלימתא יתבא דכתיב **אם הבנים שמחה** (תהלים קיג ט) . וכדין אתקרי ״יום הכפורים״ דכתיב ביה **לטהר אתכם מכל חטאתיכם** (ויקרא טז ל) . ומתפתחין חמשין תרעין דסטרין גליפין.

תאנא, כתיב **והיה כי יחטא ואשם**. מהו **כי יחטא** ולבסוף **ואשם** ? אלא הכי תאנא - **כי יחטא** - מאינון חובין דאקרון ״חטא״ דכתיב **מכל חטאות האדם** (במדבר ה ו) . **ואשם** - כמה דאת אמר **האשם המושב ליהו״ה** (במדבר ה ח) . **ואשם** - ויתקן. כלומר אם יתקן עובדוי **והשיב את הגזלה אשר גזל**. אמר רבי יוסי, ממשמע דכתיב **והשיב**. ״וישיב״ לא כתיב אלא **והשיב ! והשיב** דייקא !

תניא, בארבע תקופין דשתא קלא אתפסק ודינין מתערין ותשובה תליא - עד דאתתקן. וכד דינין מתערין - קלא נפיק, וארבע זוויין דעלמא סלקין ונחתין. כרוזא קרי ולית מאן דישגח ויתער. וקודשא בריך הוא זמין. אם יתובון - יתוב. ואי לאו - קלא אתפסק ודינין אתעבידו. וכדין אתקרי (בראשית ו ו) **וַיִּתְעַצֵּב** - **ויתעצב** בבתי בראי.

אמר רבי יהודה, תנינן **מן יומא דאתחרב בי מקדשא לית יומא דלא אשתכח ביה רתחא בישא**. מאי טעמא ? משום דתנינן **אמר רבי יודאי אמר רבי ייסא, נשבע הקדוש ברוך הוא שלא יכנס בירושלם דלעילא עד שיכנסו ישראל בירושלם דלתתא**. ובגין כך רתחא אשתכחת בעלמא.

אמר רבי יוסי, כתיב **ערות אביך וערות אמך לא תגלה** (ויקרא יח ו) , וכתיב **אמך היא לא תגלה ערותה**. ותנינן **אמך היא** ודאי ! הא אם גלה ערייתה - למאן בעי לאתבא לה ? ודאי לתקנא מאי דגלי ! דתניא, כד סגיא יצרא בישא בבר נש - לא סגיא אלא באינון עריין ! וכלהו חובי אחידן בההוא ערייא ! וכתיב **לא תגלה**. כד אתתקן - אתתקן לקבל ההוא דגלי, ודא אקרי ״תשובה״.

אמר רבי יצחק, כל חובי עלמא אחידן דא בדא עד דאימא אתגליא בגיניהון. וכד איהי אתגלייא - כל אינון בנין אתגליין. וכתיב **לא תקח האם על הבנים** (דברים כב ו) . וכד אתתקן עלמא לתתא - אתתקן כלא, עד דסלקא תקונא לאימא קדישא ומתתקנא ואתכסייא ממה דאתגליא. ובגין כך כתיב **אשרי נשוי פשע כסוי חטאה** (תהלים לב א) . וכדין אקרי **תשובה** - תשובה ודאי. וכדין **יום הכפורים** אתקרי כמה דכתיב **מכל חטאתיכם לפני יהו״ה תטהרו** (ויקרא טז ל) .

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף טז עמוד א

אמר רבי יהודה, אימתי אתקרי ׳תשובה׳? כד אימא מתכסייא וקיימא בחדוה על בנין, דכתיב **אם הבנים שמחה** (תהלים קיג ט) . ותבאת בקיומא. ומאן דהוה סגיר - תב לאתריה. וכלהו תבין חד לחד, ומתברכאן כל חד וחד. וכדין אתקרי ׳תשובה שלימתא׳, ׳תשובה׳ סתם, לאכללא כלא.

אמר רבי יצחק, כד מתכשר עלמא כוליה כחדא - כתיב **כי גדול מעל שמים חסדך** (תהלים קח ה) . **מעל שמים** - דסלקא לעילא מאתר דאקרי ׳שמים׳. ומאי איהו? דא איהי אימא, והיינו דאקרי ׳תשובה׳.

רבי יהודה אמר, דיקא דכתיב **מעל שמים**! אלמלא כתיב ״על שמים״ - משמע ההוא אתר דקיימא ׳על שמים׳ ולא יתיר. כיון דאמר **מעל שמים** - משמע ההוא אתר דקיימא ׳על השמים׳ לעילא לעילא. ומאי איהו? איהי אימא. והיינו דאקרי ׳תשובה׳. דתאנא, בההוא זמנא דמתכשרן עובדין לתתא ואימא בחדוותא - אתגלייא עתיקא קדישא ותב נהורא לזעיר אנפין. וכדין - כלא בחדוותא! כלא בשלימו! כלא אשתכחו בברכאן! ורחמין זמינין ועלמין כלהו בחדוותא. הדא הוא דכתיב **ישוב ירחמנו יכבוש עונותינו** (מיכה ז יט) . מאן **ישוב**? ישוב עתיקא קדישא לאתגלייא בזעירא! ישוב לאתגלייא דהוה סתים בקדמיתא! וכלא אתקרי ׳תשובה׳.

אמר רבי יהודה: כלא בכלל! כלא סתם! וכתיב **למען ישוב יהו״ה מחרון אפו ונתן לך רחמים** (דברים יג יח) .
אמר רבי יצחק: כלא הוא ודאי! והא אוקימנא מלי קמי דרבי שמעון.

והשיב את הגזלה. תמן שאילו חברייא, מפני מה בגזלה כתיב **והשיב את הגזלה** ולא יתיר? אלא הא אוקימנא - דא שוי דחילו עלאה כתתאה, ודא דגניב שוי דחילו תתאה לקבליה ולא דחילו עלאה. מה כתיב לעילא? **נפש כי תחטא** כדקאמרן - דאורייתא וקודשא בריך הוא תווהין עליה ואמרי **נפש כי תחטא וגו׳**?!, וכתיב **נפש כי תמעול מעל וגו׳** או **נפש כי תשבע וגו׳**?!

אמר רבי יצחק, **נפש** כתיב, ולא רוח ולא נשמה. והכא גופא ונפש דכתיב **והיה כי יחטא ואשם. והשיב את הגזלה** - מאן דבעי לתקנא עובדוי כמה דאמרן.

והשיב - מאי **והשיב**? אלא כמאן דיתקן עובדין בגין דיתיב מבועי מייא לאתרייהו לאשקאה נטיען, דהא הוא גרים בחובוי לאתמנעא מנייהו. ועל דא **והשיב את הגזלה וגו׳** כמה דאתמר.

רבי אבא הוה יתיב קמיה דרבי שמעון. עאל רבי אלעזר בריה.

אמר רבי שמעון: כתיב **צדיק כתמר יפרח וגו׳** (תהלים צב יג) . **צדיק כתמר** - מאי **כתמר**? דהא מכל אילני עלמא לית דמתעכב לאפרחא כמו תמר דסליק לשבעין שנין! מאי טעמא כתמר? אלא אף על גב דקרא אסהיד - חברייא כלהו לא בעו לגלאה. אבל **צדיק כתמר יפרח** - על גלותא דבבל אתמר, דהא לא תבת שכינתא לאתרהא אלא בסוף שבעין שנין. הדא הוא דכתיב **כִּי לְפִי מְלֹאת לְבָבֶל שִׁבְעִים שָׁנָה אֶפְקֹד אֶתְכֶם** (ירמיה כט י) . ודא הוא **צדיק כתמר יפרח** - דסליק דכר ונוקבא לשבעין שנין. **צדיק** - דא קודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב **כי צדיק ה׳ צדקות אהב** (תהלים יא ז) , וכתיב **יהוה הצדיק** (שמות ט כז) , וכתיב **אמרו צדיק כי טוב** (ישעיה ג י) .

כארז בלבנון ישגא. מהו **ארז**? דא קודשא בריך הוא דכתיב **בחור כארזים** (שיר ה טו) . **בלבנון ישגא** - בלבנון ודאי! ודא הוא עדן דלעילא דעליה כתיב **עין לא ראתה אלהים זולתך** (ישעיה סד ג) . והאי **ארז** בההוא אתר עלאה **ישגא**.

ודא בגלותא בתראה הוא כהאי ארז דאתעכב לסלקאה. ומשעתא דסליק עד דקאים בקיומיה - הוא יומא ושירותא דיומא אחרינא, עד דעביד צל בנהורא דיממא. וארז לא סליק אלא בעדונא דמיא, כמה דאת אמר **כארזים עלי מים** (במדבר כד ו) . כך ארז בלבנון ישגא - דמתמן נפיק מבועא ונהרא דמיא לאשקאה. **וארז** דא קודשא בריך הוא דכתיב **בחור כארזים** (שיר ה טו) .

שתולים בבית יהו״ה - לזמנא דמלכא משיחא. **בחצרות אלהינו יפריחו** - בתחיית המתים. **עוד ינובון בשיבה** - בההוא יומא דישתכח עלמא חרוב. **דשנים ורעננים יהיו** - לבתר דכתיב **השמים החדשים והארץ החדשה** (ישעיה סו כב) . וכדין **ישמח יהו״ה במעשיו** כתיב (תהלים קד לא) .

וכל כך למה? **להגיד כי ישר יהוה צורי ולא עולתה בו**.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף טז עמוד ב

תו פתח ואמר: **אִישׁ תַּהְפֻּכוֹת יְשַׁלַּח מָדוֹן וְנִרְגָּן מַפְרִיד אַלּוּף** (משלי טז כח) .

איש תהפוכות ישלח מדון - כמה דאמרן **חייביא עבדי פגימו לעילא. ונרגן מפריד אלוף** - מפריד אלופו של עולם, ודא קודשא בריך הוא.

דבר אחר: **איש תהפוכות ישלח מדון** - מהו **יְשַׁלַּח**? ישלח לאינון נטיען **מדון** - דינקן מסטרא דדינא. **ונרגן מפריד אלוף** - כמה דאמרן **חייביא עבדין פגימו לעילא. מפריד** - דיחודא לא אשתכח; מפריד למטרוניתא ממלכא, ולמלכא ממטרוניתא. ובגין כך לא אקרי **אחד**, **דאחד** לא אקרי אלא כד אינון בזווגא חדא.

ווי לאינון חייביא דעבדין פרודא לעילא! זכאין אינון צדיקייא דאינון מקיימין קיומא דלעילא, וזכאין אינון מאריהון דתשובה דתייבין כלא לאתרייהו!

ועל דא תנינן אתר דבעלי תשובה יתבי - צדיקים גמורים לא יתבי ביה! מאי טעמא? אלא אינון אתתקנו באתר עלאה, באתר דשקיו דגנתא משתכח מתמן. ודא הוא תשובה. ועל דא אקרון "בעלי תשובה". ואלין אתתקנו באתר אחרא דאקרי 'צדיק'. ועל דא אלין יתבין באתר עלאה, ואלין יתבין באתר זוטרא.

מאי טעמא? אלין תייבין מיא לאתרייהו מאתר עלאה דנהרא עמיקא עד ההוא אתר דאקרי 'צדיק'. וצדיקים גמורים נגדין לון מההוא אתר דאינון יתבי להאי עלמא. ועל דא אלין עלאין, ואלין תתאין.

זכאה חולקיהון דמארי תשובה וזכאה חולקיהון דצדיקייא דבגיניהון עלמא מתקיימא!

הדא הוא דכתיב **והיה כי יחטא ואשם וגו'**. מה כתיב לעילא? **או מצא אבדה וכחש בה וגו'** - דהא בגין דא אסתלק קודשא בריך הוא מכלא, כביכול קודשא בריך הוא לא אשתכח בקיומיה דהא כנסת ישראל אתפרשא מאתרהא. הדא הוא דכתיב **אבדה האמונה** (ירמיה ז כח) - מאי **אמונה**? דא כנסת ישראל, כמה דאת אמר **ואמונתך בלילות** (תהלים צב ג) . **אבדה האמונה** כמה דאת אמר **על מה אבדה הארץ** (ירמיה ט יא) . וכלא חד. והא אוקימנא **אבדה** - ולא "נאבדת" ולא "אבודה".

כגוונא דא **הצדיק אבד** (ישעיה נז א) - "אבוד" או "נאבד" לא כתיב, אלא **אבד**. הדא הוא דכתיב **אבדה האמונה**. בגין כך **והשיב את הגזלה או את האבדה וגו'**:

רעיא מהימנא

אמר רעיא מהימנא, דוכתין אית בגיהנם רשימין למחללי שבתות בפרהסיא ולא חזרין בתיובתא מאותו חלול. וממנן עלייהו. ואוף הכי דוכתין אית בגיהנם לאינון דמגלי עריין, ולאינון דמגליין פנים בתורה שלא כהלכה, ולאינון דשפכין דם נקי, ולאינון דאומין לשיקרא, ולאינון דשכבין עם נדה או בת אל נכר או זונה או שפחה. ואוף הכי לעובר על שס"ה לא תעשה - לכל חובא אית דוכתא בגיהנם וממנא עליה! ושטן - יצר הרע דיליה - ממנא על כלהו חובין ודוכתין וממנן דיליה!

ואי הדר בתיובתא מה כתיב? **מחיתי כעב פשעיך** (ישעיה מד כב) - אתמחו רשימין דרשיעא דדוכתא דגיהנם מכל חובה וחובה.

ואית חובין רשימין לעילא ולא לתתא, ואית דרשימין לתתא ולא לעילא, ואית דרשימין לתתא ולעילא. אתמחון לתתא - אתמחון לעילא בתר דאהדר בתיובתא.

ועוד אוקמוה מארי מתניתין **רשע עונותיו חקוקים לו על עצמותיו, צדיקים זכויותיו חקוקים לו על עצמותיו**. אמאי? בגין למהוי רשימין בין בעלי חוביהון לאשתמודעא בהו. וקלא נפיק עליה *"האי רשע איהו! ישרפו עצמותיו בגיהנם!"*.

ואוקימנא, נשמות של רשעים הן הן המזיקים בעולם. ודינא דלהון אוקמוה עלייהו מארי מתניתין דנשמתהון נשרפת ונעשית אפר תחת כפות רגלי הצדיקים. ובמאי אתוקדון? באש דכרסייא, דאתמר ביה **כרסייה שביבין די נור גלגלוהי נור דליק** (דניאל ז ט) - מארבע חיון דאשא דסחרין לכורסייא דדין דאיהי **אדני - דינא דמלכותא דינא**.

וההוא נהר אתמר ביה - **נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי** - נשמתהון דצדיקייא טבלין ומתדכין ביה, ונשמתהון דרשיעי נידונין ביה, ואתבעירו קמיה כקש לפני אש. והיינו אש אוכלת אש.

דף יז עמוד א

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם (ויקרא ד ג) .

רבי אבא פתח: **הגידה לי שאהבה נפשי וגו׳ אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו׳** (שיר א ז) . הני קראי אוקמוה חבריא במשה בשעתא דהוה סליק מעלמא דאמר **יפקוד יהו״ה אלהי הרוחות לכל בשר וגו׳ אשר יצא לפניהם וגו׳** (במדבר כז טז) . ותנינן דעל גלותא אתמר.

ותא חזי, הני קראי כנסת ישראל אמרן למלכא קדישא. **הגידה לי שאהבה נפשי** - כמה דאת אמר **את שאהבה נפשי ראיתם** (שיר ג ג) . ולמלכא קדישא אתמר - אנת שאהבה נפשי - **איכה תרעה.**

בספרא דרב המנונא סבא אמר, כל זמנא דכנסת ישראל אשתכח ביה בקודשא בריך הוא - כביכול קודשא בריך הוא בשלימו, ורעי ברעותא ליה לגרמיה, מההוא יניקו דחלבא דאימא עלאה. ומההוא יניקו דאיהו יניק - אשקי לכל שאר אחרנין ויניק לון.

ואוליפנא דאמר רבי שמעון - כל זמנא דכנסת ישראל אשתכחת בקודשא בריך הוא - קודשא בריך הוא בשלימו בחדווה; ברכאן ביה שריין ונפקין מניה לכל שאר אחרנין. וכל זמנא דכנסת ישראל לא אשתכחת ביה בקודשא בריך הוא - כביכול ברכאן אתמנעו מניה ומכל שאר אחרנין. ורזא דמלתא - בכל אתר דלא אשתכח דכר ונוקבא - ברכאן לא שראן עלוי; ועל דא קודשא בריך הוא געי ובכי, כמה דאת אמר **שאג ישאג על נוהו** (ירמיה כה ל) . ומאי אומר? **אוי שהחרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי וכו׳.**

רעיא מהימנא

יהו״ה איהי חמה, נרתיקה דיליה **אדנ״י**. והיינו רזא דאוקמוה **לעתיד לבא מוציא הקדוש ברוך הוא חמה מנרתיקה - צדיקים מתרפאין בה, ורשעים נדונין בה.**

ומחיוון דכרסייא דדינא הוה נחית אריה דאשא למיכל קרבנין. אינון דממנן על כל אבר דחב, מחבל קטיגור אחד, כמה דאוקמוה **עשה עבירה אחת קנה לו קטיגור אחד.** ומיד דנחת אש של גבוה ואוקיד לון לאלין אברים ופדרין ואמורין דפרים וכבשים ועתודים ועזים - **יהו״ה** דנחית כאריה דאשא לאוקדא לון; אתוקדון אברים דלהון, אתוקדון מחבלן דממנן עלייהו, ומתכפרין חובין דישראל דאינון אברים דשכינתא.

בההוא זמנא - חיוון מתקרבין דממנן על זכוון, דאינון מכרסייא דרחמי דאיהו תשובה אימא עלאה. ובמה מתקרבין? בשם **יהו״ה** דעאל בהון. ובגין דא **קרבן ליהוה** - דלית מאן דיכיל לקרב חיון ויסודין לאעלאה שלם בינייהו אלא שמיה; דקריב בשמיה מים לאש ולא מכבה דא לדא. וקריב רוחא לעפרא ולא מפריד ליה. בההוא זמנא אינון **שלמים**, חיון ויסודין, ואתקריאו **קדשים** דלית טמאים בינייהו.

ועוד **שלמים** - דא **ה׳** בתראה דאיהו שלימו דעמודא דאמצעיתא, בכל הויות דכלילן ביה לכל שית סטרין דיליה, דאינון שית ספיראן.

ורזא דמלה: **חתם רום ופנה למעלה ביהו** לימינא דחסד, **בהוי** לשמאלא דגבורה, **ויה** בעמודא דאמצעיתא, **יוה** בנצח, בהוד **היו**, ביסוד **והי**.

אילנא דאחיד לון כלהו - תפארת, עץ עושה פרי. ובגין דא **מקום שיפול העץ שם יהו** (קהלת יא ג) .

ואוף הכי בכל הויה - **ה׳** בתראה שלמים לה, ולכל הוויין דאחידן בה. כגוונא דא: **יה״ו** עם **ה׳ - יהוה**, **הו״י** עם **ה׳ - הויה**, **וה״י** עם **ה׳ - והיה**, ואוף הכי שאר הוויין.

ואינון **ח״י** אתוון דשית סטרין, דכלילן בצדיק חי עלמין. ועם **ה׳** אתעביד חי״ה. ורזא דמלה איהי **ה׳**. כגון תיבת נח דאתכניש בה מכל מין ומין, דאינון שנים שנים שבעה שבעה לקרבנא. שנים שנים - ארבעה, שבעה שבעה - ארבעה עשר. הא י״ח. והתיבה **ה׳** - בה אשתלים **חיה.**

וצדיק איהו כליל **ו׳** דרגין, ובגין דא תקינו למפתר ביה חלמא בתלת שלומות בתלת פדיונות, דאיהו **ו׳** בחושבן **ו׳**. ואיהו סלם דחלמא דיעקב, כליל **ו׳** ספיראן. **מוצב ארצה** - שכינתא תתאה. ודא **ה׳** תתאה. **וראשו** - דא **י׳**, ביה איהו צדיק שביעי, **מגיע השמימה** - דא אימא עלאה ודא **ה׳** עלאה.

דמסטרא דחלמא **ה׳** שלטא על **י׳**, דאיהו רישא דסולמא; **ה״י** מן **אלהים**. ובגין דא **והנה מלאכי אלהים עולים וגו׳** (בראשית כח יב) , ולא ״מלאכי יהוה״.

אתוון כסדרן **עולים** - בחולם, דאיהו כתר על ד׳ אתוון, דאתפשטותא דלהון מחכמה עד מלכות קדישא. בגין דחכמה איהי **י׳**, בינה **ה׳**, שית ספיראן **ו׳**, מלכות **ה׳** בתראה. חולם - כתר על כל אתוון.

(כאן חסר. ותמצאהו לקמן ברע״מ פרשת פנחס דף רמ״ו ע״ב דבר אחר: ויחלום וכו׳)

דף יז עמוד ב

ובשעתא דכנסת ישראל נפקת בגלותא - אמרת קמיה - **הגידה לי שאהבה נפשי**! אנת רחימא דנפשאי! אנת דכל רחימו דנפשי בך! **איכה תרעה**?! איך תזון גרמך מעמיקא דנחלא דלא פסיק?! איך תזון גרמך מנהירו דעדן עלאה?!

איכה תרביץ בצהרים - איך תזון לכל אינון אחרנין דאשתקיין מנך תדירא? ואנא הוינא אתזנא מנך בכל יומא ומתשקיא, ואשקינא לכל אינון תתאי, וישראל אתזנו בי. והשתא - **שלמה אהיה כעוטיה**? איך אהוי מתעטפא בלא ברכאן כד יצטרכון אינון ברכאן ולא ישתכחון בידי?!

על עדרי חבריך - האיך איקום עלייהו ולא אהיה רעיא להו וזנא להו? **עדרי חבריך** - אלין אינון ישראל, דאינון בני אבהן דאינון רתיכא קדישא לעילא.

אמר לה קודשא בריך הוא: שבוק אנת דידי! דהא דידי מלה טמירא הוא לאתידע! אבל **אם לא תדעי לך** לגרמך - הרי לך עיטא!

היפה בנשים - כמה דאת אמר **הנך יפה רעיתי** (שיר א טו) . **צאי לך בעקבי הצאן** - אלין אינון צדיקייא דאינון נדשין בין עקבין, ובגיניהון יהיב לך חילא לקיימא. **ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים** - אלין אינון תנוקות של בית רבן, דעלמא מתקיימא בגינהון, ויהבין חילא לכנסת ישראל בגלותא. **משכנות הרועים** - אלין בתי רבן, אתר בית מדרשא, דאשתכח אורייתא בהון תדירא.

תא חזי, בשעתא דצדיקייא אשתכחו בעלמא ואינון תנוקות של בית רבן משתכחי ולעאן באורייתא - יכלא כנסת ישראל לקיימא עמהון בגלותא. ואי לאו - כביכול היא ואינון לא יכלי לאתקיימא בעלמא. ואי זכאין אשתכחו - אינון אתפסן בקדמיתא. ואי לאו - אינון גדיין דעלמא מתקיימא בגיניהון - מתפסין בקדמיתא. וקודשא בריך הוא סליק לון מעלמא אף על גב דלא אשתכח בהו חובה.

ולא דא בלחודוי - אלא רחיק מניה לכנסת ישראל ואתגליא בגלותא. הדא הוא דכתיב **אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם**. אמאי **יחטא**? **לאשמת העם**! בגין חובי עלמי דגרמו האי! **לאשמת העם** ודאי, ולא לאשמה דיליה! **יחטא** - יגרע טוביה ודאין דיניה בכלא, כמה דאת אמר **והייתי אני ובני שלמה חטאים** (מ״א א כא) .

דבר אחר: **אם הכהן המשיח** - דא קודשא בריך הוא כדקאמרן, **יחטא** - יגרע מן כנסת ישראל ומעלמא - דלא יהיב לון ספוק ברכאן. אמאי איהו? **לאשמת העם** ודאי! בגין חובה דעמא היא!

אם הכהן המשיח יחטא (ויקרא ד ג)

רבי יצחק פתח: **זכור לאברהם ליצחק ולישראל עבדיך** (שמות לב יג) . האי קרא קשיא. הכי מבעי ליה למכתב - ״זכור לאברהם **וליצחק** ולישראל״. מאי **ליצחק**? אלא הכי תנינן, בכל אתר שמאלא אתכליל בימינא ובכללא דימינא הוא; דהאי ימינא אתתקנת לעלמין לאכללא ביה שמאלא. ועל דא לא פליג בגין לאכללא ליה ביה באברהם. ובגין כך **לאברהם ליצחק** כללא חד. אבל **ולישראל** - דהא בתרוייהו אחיד לון בגדפוי, והוא שלים בכלא.

אשר נשבעת להם בך - אומאה אומי קודשא בריך הוא לאבהן, באבהן דלעילא. הדא הוא דכתיב **אשר נשבעת להם בך** - באינון דלעילא, באינון דשראן **בך**.

ותדבר אליהם ארבה את זרעכם וגו׳ אשר אמרתי - ״אשר אמרת״ מבעי ליה?! אלא קודשא בריך הוא אמר כך לאבהן זמנא ותרין זמנין.

אשר אמרתי - דצביתי ברעו נפשי. דהא ׳אמירה׳ - רעותא הוא. הדא הוא דכתיב **אדני אמר לשכון בערפל** (מ״א ח יב) , ועוד **מה תאמר נפשך ואעשה לך** (ש״ב כ ד) .

ונחלו לעולם. מאי **לעולם**? עולם דלעילא דאחידא ביה ההיא ארץ, ואתזנת מההיא עולם.

ואי האי ארץ אתרכת - במאי הוא? **לאשמת העם** הוא דהוי!

רבי יצחק אמר: **אם הכהן המשיח יחטא** - דא כהן דלתתא דאתתקן לעבודה ואשתכח ביה חטאה. **לאשמת העם** הוא דהוי ודאי! ווי לאינון דסמיכין עליה!

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יח עמוד א

כגוונא דא שליחא דצבורא דאשתכח ביה חטאה - ווי לאינון דסמכין עליה!

אמר רבי יהודה: וכל שכן כהנא! דכל ישראל ועלאין ותתאין כלהו מחכאן ומצפאן לאתברכא על ידוי! דהא תנינן, בשעתא דכהנא שארי לכוונא מלין ולקרבא קרבנא עלאה - כלא אשתכחו בברכתא ובחדוותא. ימינא שארי לאתערא, שמאלא אתכליל בימינא, וכלא אתאחיד ואתקשר דא בדא ואתברכן כלהו כחדא. אשתכח דעל ידא דכהנא מתברכאן עלאי ותתאי, והא אוקמוה. ובגין כך בעי לקרבא קרבנא עליה בגין דיתכפר חוביה.

אמר רבי יוסי: הא תנינן דעל ידא דכהנא אתכפר חובא דבר נש כד קריב קרבנא. השתא דאיהו חטי - מאן מקריב עליה ומאן יכפר עליה?! אי תימא דאיהו מקריב על נפשיה -- הא איהו אתקלקל ולאו איהו כדאי דיתברכון עליה עילאי ותתאי! תתאי לא יתברכון על ידיה - כל שכן עלאי!

אמר רבי יהודה: ולא? והא כתיב **וכפר בעדו ובעד ביתו** (ויקרא טז ו) !? אמאי בעיא לכפרא עליה - בגין דאיהו חב. יכפר על גרמיה דכתיב **וכפר בעדו**!?

אמר רבי חייא: הא ידיע באן אתר אתקשר כהנא רבא, ובאן אתר אתקשר כהנא אחרא. וההוא דאקרי סגן ידיעא. בגין כך כהן אחרא קא מקריב קרבניה בקדמיתא וסליק ליה עד ההוא אתר דאתקשר ביה. בתר דכהנא סליק להההוא אתר - לא מעכבין ליה לסלקא לאתריה ולאתכפרא חוביה. ועל דא אחרא קא מקריב עליה קרבניה. כיון דאחרא הוא מקריב ולא מסתפקין כל כך על ידיה - לבתר איהו מקריב, ואינון עלאין כלהו מתחברן לכפרא חוביה, ומלכא קדישא אסתכם על ידייהו.

כגוונא דא המתפלל וטעה יעמוד אחר תחתיו.

רבי אלעזר ורבי אבא הוו יתבי.

אמר רבי אלעזר, חמינא לאבא ביומי דראש השנה ויום הכפורים דלא בעי למשמע צלותא מכל בר נש אלא אי קאים עליה תלתא יומין קודם לדכאה ליה.

דרבי שמעון הוה אמר הכי: *"בצלותא דהאי בר נש דאנא מדכינא אתכפר עלמא. וכל שכן בתקיעה דשופרא, דלא מקבל תקיעתא דבר נש דלאו איהו חכים למתקע ברזא דתקיעה".*

דתנינן רבי ייסא סבא אמר, הני תקיעתא כסדרן קדמאה כלילא מכלא. תניינא חדא כסדרא וחדא כסדרא, גבורה בינייהו. תליתאה - חד הכא וחד הכא, גבורה בינייהו. פיסקא סלקא, קומטרא נחתא. חד תקיפא וחד רפיא. והא אוקמוה. ואינון עשרה ואינון תשע - חד כללא דכלא. ובהאי יומא מתעטרא יצחק, והוא רישא לאבהן. בהאי יומא כתיב **פחדו בציון חטאים** (ישעיה לג יד) . בהאי יומא יצחק אתעקד, ועקיד כלא. ושרה מלילת וקול שופרא תקיף לחדא. זכאה חולקיה מאן דעבר בינייהו ואשתזיב מנייהו!

אמר רבי אבא, בגין כך קרינן פרשתא דיצחק בהאי יומא, דבהאי יומא אתעקד יצחק לתתא ואתקשר בההוא דלעילא. אימתי אתקשר? בשעתא דכתיב **ויעקוד את יצחק בנו וגו'** (בראשית כב ט) .

אמר רבי אלעזר, בהאי יומא אעטר יצחק לאברהם דכתיב **והאלהים נסה את אברהם** (בראשית כב א) . מאי **נסה**? כמה דאת אמר **ואל עמים ארים נסי** (ישעיה מט כב) , **ויקרא שמו יהו"ה נסי** (שמות יז טו) . מאי קמשמע לן? בגין דאשתכליל ימינא ואשתלים. הדא הוא דכתיב **והאלהים נסה את אברהם - והאלהים** דייקא. ודא הוא **ופחד יצחק** (בראשית לא מב) .

רבי אבא אמר: כתיב **כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים** (תהלים עה ח) . **כי אלהים שופט** - אלמלא דאעבר דינא דיצחק באתר דיעקב שארי ואתבסם תמן -- ווי לעלמא דיערע בדיניה! ורזא דמלה **כי באש יהו"ה נשפט** (ישעיה סו יז) . ודא הוא אתבסמותא דעלמא.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יח עמוד ב

וכיון דעאל באתרא דיעקב ויעקב אחיד ביה - כדין שכיך אשא ואצטננו גומריה.

לבר נש דהוה רגיז, וחגר וזיין גרמיה ונפק ברוגזיה לקטלא לבני נשא.

חד חכימא קם על פתחא ואחיד ביה.

אמר *"אלמלא לא אחיד בי ואתתקף בי - הא קטולא בבני נשא אשתכח!"*

בעוד דאתתקפו דא בדא ואחיד דא בדא - אצטנן רוגזיה על דנפק לקטלא. נפק לאוכחא.

מאן סביל רוגזא ותוקפא דדינא דההוא בר נש? הוי אימא דא דקאים אפתחא!

כך אמר קודשא בריך הוא לישראל! *"בני לא תדחלון! הא אנא קאים על פתחא! אבל אזדרזו בהאי יומא והבו לי חילא!"*. ובמה? -- בשופר! דאי אשתכח קול שופר כדקא יאות ומכווני ביה לתתא - ההוא קלא סליק, וביה מתעטרי אבהן וקיימי במשכניה דיעקב. ועל דא בעי לאזדהרא בשופרא ולמנדע בההוא קלא, ולכונא ביה.

ולית לך קלא בשופרא דלא סליק רקיעא חד. וכל אינון אוכלוסין דההוא רקיעא יהבין אתר להההוא קלא. ומאי קא אמרי? **ויהו"ה נתן קולו לפני חילו וגו'** (יואל ב יא) . וקאים ההוא קלא בההוא רקיע עד דאתי קלא אחרא, ואתעתדו כחדא, וסלקין בזווגא לרקיעא אחרא. ועל דא תנינן, **אית קול דסליק קול. ומאי איהו? ההוא קלא דתקיעתא דישראל דתתא**.

וכיון דמתחברן כל אינון קלין דלתתא, וסלקין להההוא רקיעא עלאה דמלכא קדישא שארי ביה - מתעתדן כלהו קמי מלכא. וכדין כורסוון רמיו, וכורסייא אחרא דיעקב קאים ואתתקן.

על דא אשכחנא בספרא דרב המנונא סבא באינון צלותי דראש השנה, דהוה אמר צלותא וקל שופרא דאפיק ההוא זכאה דאשתכח מרוחיה ומנפשיה בההוא שופרא - דההוא קול סליק לעילא. ובההוא יומא קיימין ומשתכחי מקטרגין לעילא. וכד סליק ההוא קלא דשופרא - כלהו אתדחיין קמיה ולא יכלין לקיימא.

זכאה חולקיהון דצדיקייא דידעין לכוונא רעותא לקמי מאריהון, וידעין לתקנא עלמא בהאי יומא בקל שופרא! ועל דא כתיב **אשרי העם יודעי תרועה** (תהלים פט טז) - **יודעי** ולא "תוקעי".

בהאי יומא בעי עמא לאסתכלא בבר נש שלים מכלא; דידע ארחוי דמלכא קדישא, דידע ביקרא דמלכא. דיבעי עלייהו בעותא בהאי יומא, ולזמנא קל שופרא בכלהו עלמין בכוונה דלבא בחכמתא ברעותא בשלימו, בגין דיסתלק דינא על ידוי מן עלמא. ווי לאינון דשליחא דלהון לא אשתכח כדקא יאות! דהא חובי עלמא אתיין לאדכרא בגיניה! הדא הוא דכתיב **אם הכהן המשיח יחטא**, דהוא שליחא דכל ישראל. **לאשמת העם** הוא! בגין דדינא שריא עלייהו! וכד שליחא הוא זכאה כדקא יאות - זכאין אינון עמא דכל דינין מסתלקין מנייהו על ידיה! כל שכן כהנא דעליה מתברכאן עלאי ותתאי!

אמר רבי אלעזר: ועל דא כהן ולוי - עד לא יסלק לפולחנא - בדקין אבתריה, וידעין ארחוי ועובדוי. ואי לא - לא סליק לפולחנא. וכן בסנהדרין למידן דינא. ואי אשתכח כדקא יאות - יהבין עליה חומרא דמקדשא. ואי לא - לא סליק לפולחנא. הדא הוא דכתיב **וללוי אמר תומיך ואוריך לאיש חסידך** (דברים לג ח) - מפני מה זכה לאורים ולתומים ולמפלח פולחנא? -- הוי אומר **אשר נסיתו וגו' האומר לאביו ולאמו לא ראיתיו וגו'**. וכיון דאשתכחו באלין דרגין - כדין **יורו משפטיך ליעקב וגו' ישימו קטורה וגו'** - לשככא רוגזא ולזמנא שלמא. **וכליל על מזבחך** - בגין דיתבסמון כלא, וישתכחון ברכאן בכלהו עלמין. כדין **ברך יהו"ה חילו וגו'** (דברים לג יא) :

ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו' (ויקרא ד יג)

רבי שמעון פתח: **נָשִׁים שַׂאֲנַנּוֹת קוֹלִי וגו'** (ישעיה לב ט) .

כמה אית ליה לבר נש לאסתכלא ביקרא דמאריה בגין דישתכח בְּרִיה שלים קמי קודשא בריך הוא!

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יט עמוד א

דכד ברא קודשא בריך הוא לבר נש - ברא ליה שלים כמה דאתמר **אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו׳** (קהלת ז כט) . **את האדם** - דכר ונוקבא; ונוקבא אתכלילת בדכורא. וכדין **ישר** כתיב. לבתר **וְהֵמָּה בִּקְּשׁוּ חְשָׁבֹנוֹת רַבִּים**.

תא חזי, מנוקבא דתהומא רבא עלאה אשתכחת חד נוקבא, רוחתא דכל רוחין. והא אוקימנא **לילית** שמה. והיא אשתכחת בקדמיתא לגבי אדם. ובשעתא דאתברי אדם ואשתלים גופיה - אזדמנו על ההוא גופא אלף רוחין מסטרא דשמאלא. דא בעא לאעלא ביה, ודא בעא לאעלא ביה, ולא הוי יכלי. עד דגער בהו קודשא בריך הוא. ואדם הוה שכיב גופא בלא רוחא, וחיזו דיליה ירוקא הוה, וכל אינון רוחין סחרן עליה.

בההיא שעתא נחית עננא חד, ודחה לכל אינון רוחין. ובשעתא דא כתיב **ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה** (בראשית א כד) , והא אוקימנא, דנוקבא אתעברת מן דכורא מן ההוא נפש דאדם, והיא אפיקת ההוא רוחא לנשבא ביה באדם; כליל מתרין סטרין כדקא חזי. הדא הוא דכתיב **ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה** (בראשית ב ז) - **לנפש חיה** ממש! ומאן דאסתפק בהאי - בגין דלא ידע אי **חיה** זו היא ׳חיה תתאה׳ או ׳חיה דשמה ישראל׳; או מדכורא או מנוקבא. אבל לא כתיב ״לנפש החיה״, אלא **לנפש חיה** סתם, דמשמע כלא.

וכד קם אדם - הות נוקבתיה תקועה בסטרוי. וההיא נשמתא קדישא דביה הוה אסגי להאי סטרא ולהאי סטרא. וסגי להאי ולהאי בגין דהכי אתכלילת. לבתר נסר קודשא בריך הוא לאדם ותקין לנוקביה, הדא הוא דכתיב **ויבן יהו״ה אלהים את הצלע וגו׳** (בראשית ב כב) . **את הצלע** - הא אוקימנא כמה דאת אמר **ולצלע המשכן** (שמות כו כ) . **ויביאה אל האדם** - בתקונהא ככלה לחופה.

כיון דחמת לילית דא - ערקת, והיא בכרכי ימא. ועד כען איהי זמינא לאבאשא בני עלמא. וכד זמין קודשא בריך הוא לחרבא רומי רשיעתא ולמהוי חורבן לעלמין - יסלק להאי לילית וישרי לה להאי חורבא, בגין דהיא חורבנא דעלמא. הדא הוא דכתיב **אך שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח** (ישעיה לד יד) .

ובספרי קדמאי אמרי דאיהי ערקת מן אדם מקדמת דנא. ואנן לא תנינן הכי! בגין דהא נוקבא דא לא אשתכחת עמיה! אבל עד לא אתתקנת נוקבא דא עמיה דאדם כדקא יאות - הות מזדווגא עמיה. וכד האי אתתקנת עמיה כדקא יאות - ערקת היא לימא, וזמינא לאבאשא בני עלמא.

אסוותא להאי - בההיא שעתא דאזדווג בר נש באתתיה - יכוין לביה לקדושה דמאריה ולימא הכי: *״עטיפא בקטפא אזדמנת - שארי שארי! לא תעול ולא תנפוק! לא דידך ולא בעדבך! תוב תוב! ימא אתרגישא! גלגלוי ליך קראן! בחולקא קדישא אחידנא! בקדושה דמלכא אתעטפנא!״*
ולחפיא ליה לרישיה ולאתתיה עד שעתא חדא. וכן בכל זמנא עד תלת יומין לקליטה, דכל הרכבה דלא קולטת לתלת יומין - תוב ליתא קולטת.

ובספרא דאנח אשמדאי לשלמה מלכא אמר תלתין יומין. ואמר דלבתר דסיים עובדא - לישדי מיין צלילן סוחרניה לערסיה.

ונטורא דכלא לבתר: מאן דינקא לרביא - לא תזדווג לבר נש אלא בשעתא דרביא נאים. ולבתר לא תניק ליה עד שעתא חדא כתרי מילין, או חד מיל אי לא יכלא בגין צערא דרביא בזמנא דאיהו בכי. ובדא לא מסתפי מנה לעלמין.

זכאין אינון צדיקייא דקודשא בריך הוא אוליף לון רזין עמיקין דלעילא ותתא! וכלא בגין אורייתא! דהא אורייתא מאן דישתדל בה - מתעטר בעטרין דשמא קדישא! דהא אורייתא שמא קדישא הוא, ומאן דישתדל בה - אתרשים ואתעטר בשמא קדישא! וכדין ידע ארחין סתימין ורזין עמיקין דלעילא ותתא ולא מסתפי לעלמין!

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף יט עמוד ב

תא חזי, בההוא יומא אתפקדו על אילנא חד, ועברו על פקודא דמאריהון. ובגין דאתתא היא חבת בקדמיתא ואתא עלה ההוא נחש - כתיב **והוא ימשל בך** (בראשית ג טז) . מכאן ולהלאה בכל זמנין דגוברין אשתכחו חייבין קמי קודשא בריך הוא - הא אוקימנא דאינון נשים דלעילא מסטרא דדינא קשיא

- זמינין לשלטאה עליהון מסטרא דדינא קשיא. הדא הוא דכתיב **עַמִּי נֹגְשָׂיו מְעוֹלֵל וְנָשִׁים מָשְׁלוּ בו** (ישעיה ג יב) - **נשים משלו בו** ודאי. ואלין אקרון **להט החרב המתהפכת**. לאו דאינון **חרב המתהפכת**, אלא ׳להט׳ מההוא ׳חרב׳ דאקרי **חרב נוקמת נקם ברית** (ויקרא כו כה) , **חרב ליהו״ה מלאה דם** (ישעיה לד ו) . וההוא להט החרב מתהפכת - לזמנין גוברין, ולזמנין נוקבין. והא אוקימנא.

ווי לעלמא כד אינון נשין שלטן בעלמא ! כד חמי נביאה דישראל מעקמי ארחייהו ואינון אשתכחו בחובין קמי מאריהון - כדין אמר **נשים שאננות** היך אתון שקיטאן ! היך אתון יתבן דלא לאתערא בעלמא ! **קומנה** ! ובאתר אחרא אוקימנא להאי קרא והא אוקמוה חברייא. אבל לא אתמר אלא כמה דאשכחן בדבורה דכתיב **היא שופטה את ישראל בעת ההיא** (שופטים ד ד) . ועל דא תנינן **ווי לבר נש דאתתא קא מברכא ליה לפתורא !**. כך דבורה **היא שופטה את ישראל בעת ההיא** - ווי לדרא דלא אשתכח בהו מאן דדאין לעמא אלא חד נוקבא !

תא חזי, תרין נשין אינון דאשתכחי בעלמא ואמרי תושבחתא דקודשא בריך הוא, דכל גוברין דעלמא לא יימרון הכי. ומאן אינון ? **דבורה וחנה**.

חנה אמרה אין קדוש כיהו״ה כי אין בלתך (ש״א ב ב) . וכלהו קראי דהיא פתחת פתחא דמהימנותא לעלמא כגון **מקים מעפר דל מאשפות ירים אביון** - הא פתחא דמהימנותא, **להושיבי עם נדיבים** - הא מהימנותא דלעילא באתר דאבהן שריין. מאן **נדיבים** ? אלין אבהן כדכתיב **נדיבי עמים נאספו** (תהלים מז ט) .

דבר אחר : **להושיבי עם נדיבים** - נבאה על שמואל דאיהו זמין לאתקשא עם משה ואהרן, דכתיב **משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו** (תהלים צט ו) .

וכסא כבוד ינחילם - מאן **ינחילם** ? דא שמואל, דאחסין יקרא דמלכותא לתרין מלכין.

דבר אחר : **וכסא כבוד ינחילם** - דא קודשא בריך הוא, דהוא אחסין כורסייא דיליה לעבדוהי. הדא הוא דכתיב **וכסא כבוד ינחילם**.

יהו״ה יחתו מריבו - **מריבו** חסר - מאי קא מיירי ? אלא **מריבו** תנינן - **מריב ו׳**, ודא מלכא קדישא. ורזא דחכמתא אתמר הכא. בשעתא דדינין מתערין ושליטין שלטין על רחמי ורחמי אתכפיין, ובשעתא דקודשא בריך הוא אתברך ממבועא דנחלא - כדין גברין רחמי ואתכפיין דיני. הדא הוא דכתיב **יהו״ה יחתו מריבו - מריב ו׳**.

עליו בשמים ירעם - **עליו** - מאי **עליו** ? בשעתא דטלא דעתיקא קדישא שריא עליה ומליא רישיה בההוא אתר דאקרי ׳שמים׳ - כדין **ירעם** - יתבר חיליהון ותוקפיהון דדינין תקיפין.

ויתן עז למלכו - דא קודשא בריך הוא. **וירם קרן משיחו** - דא כנסת ישראל דאקרי קרן כמה דאוקימנא. **משיחו** - כמה דאת אמר **משיח אלהי יעקב** (ש״א כג א) . בגין כך **קרן משיחו**, והא אתמר.

דבורה דאתת לשבחא שבחא דמלכא קדישא - **יהו״ה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום** (שופטים ה ד) - מלמד דקודשא בריך הוא אזמין לכל שאר עמין לקבלא לאורייתא ולא בעו. וכי לא הוה גלי קמיה דלא בעאן ? אלא דלא יהא לון פתחון פה דאלמלא יהב לון קודשא בריך הוא אורייתא הוו נטרי לה. וכל אינון קראי דאמרה דבורה - כלהו ברזא דחכמתא ! עד ההוא שעתא דשבחת גרמה שנאמר **עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל** (שופטים ה ז) . דהא אוקמוה דאסתלק מינה רוח נבואה, ובגין כך **עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר** (שופטים ה יב) . וכל דא כד אשתכחו גוברין בחטאה, ולאו אינון כדאין למשרי עלייהו רוח קודשא ודאי.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כ עמוד א

ואם כל עדת ישראל ישגו וגו׳ (ויקרא ד יג) - כמה דאוקימנא בהוראה דטעו בה. אבל **ואם כל עדת ישראל ישגו** - ״ואם כל ישראל ישגו״ מבעי ליה ! ? מאי **כל עדת ישראל** ? אלא אינון דאשתכחן בירושלם, דהא מתמן נפקא אורייתא לכל עמא. ואי אינון דהוו תמן טעאן - כל ישראל טעאן ! ותנינן, דכיון דתמן טעאן - כל עמא טעאן, בגין דכלהו משכי אבתרייהו.

ונעלם דבר מעיני הקהל - עיני הקהל אלין סנהדרין, אלין אינון דממנן על ישראל.

רבי חייא ורבי יוסי הוו אזלי בארחא. עד דהוו אזלי, אמר רבי יוסי לרבי חייא: *"נשתדל במלי דאורייתא, במלי דעתיק יומין"*.

פתח רבי חייא ואמר: **חַטָּאתִי אוֹדִיעֲךָ וַעֲוֹנִי לֹא כִסִּיתִי אָמַרְתִּי אוֹדֶה עַלַי פְּשָׁעַי לַיהוָה וְאַתָּה נָשָׂאתָ עֲוֹן חַטָּאתִי סֶלָה** (תהלים לב ה)

מכאן אוליפנא דכל בר נש דמכסי חטאוי ולא מפרש לון קמי מלכא קדישא ויתבע עלייהו רחמי - לא יהבין ליה למפתח פתחא דתשובה; בגין דאיהו מכסי מיניה. ואי איהו פריש לון קמי קודשא בריך הוא - קודשא בריך הוא חייס עליה ויתגברון רחמי על דינא. וכל שכן אי איהו בכי; דהא כל פתחין סתימין איהו פתח ואתקבל צלותיה.

ועל דא פרישו דחטאוי - יקרא הוא דמלכא לאגברא רחמי על דינא; ועל דא כתיב **זובח תודה יכבדנני** (תהלים נ כג). מהו **יכבדנני**? תרין כבודין אינון - חד לעילא וחד לתתא, חד בעלמא דין וחד בעלמא דאתי.

האי קרא קשיא בכלא בסגיאות מלין; דהא **באודה עלי פשעי** סגי;? מהו **חטאתי אודיעך ועוני לא כסיתי** ולבתר **אודה עלי פשעי ליהו"ה**?

ועוד - דהא **אודה עלי פשעי ליהו"ה** - "לך" מבעי ליה;?

אלא דוד כל מלוי ברוח הקדש אמרן. ולמלכותא דשמיא אמר בגין דאיהי שליחא מתתאי לעלאי ומעלאי לתתאי. ומאן דבעי למלכא - לה אודע בקדמיתא; ועל דא **חטאתי אודיעך**.

ועוני לא כסיתי - מצדיקו של עולם.

אמרתי אודה עלי פשעי ליהו"ה - דא מלכא קדישא דשלמא כלא דיליה. ושלמא דבעי בר נש לאעלה קמיא - בהודאה; דהא שלמים הכי מתקרבין בהודאה, דכתיב **על זבח תודת שלמיו** (ויקרא טו ו).

ואתה נשאת עון חטאתי סלה - דא לעילא לעילא - אתר דעתיקא קדישא שריא.

בגין כך האי קרא אחיד בכלא.

כגוונא דא מאן דיתבע בעותיה למלכא - בעי ליחדא שמא קדישא ברעותיה, מתתא לעילא ומעילא לתתא. ולקשרא כלא בחד קשרא. ובההוא קשורא אשתכח בעותיה.

אמר רבי יוסי: מאן הוא חכימא למתבע בעותיה כדוד מלכא, דהוא הוה נטיר פתחא דמלכא;

אמר ליה רבי חייא: ודאי הכי הוא; ועל דא אורייתא אוליף לן ארחי דמלכא קדישא בגין דננדע למיהך אבתריה, כמה דאת אמר **אַחֲרֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם תֵּלֵכוּ וגו'** (דברים יג ה).

רעיא מהימנא

פקודא דא להביא קרבן על סנהדרי גדולה שטעו.

תנאין ואמוראין; שבעין סנהדרי גדולה היו ומשה עלייהו. ושבעים סנהדרי קטנה הוו ואהרן עלייהו. ובגין דא אמרו מארי מתניתין **משה שושבינא דמלכא הוה** - ודא תפארת, מתמן סנהדרי גדולה. **אהרן שושבינא דמטרוניתא** - ודא מלכות, ה"א. 'זעירא' קרינן לה, כגון **אעבדך שבע שנים ברחל בתך הקטנה** (בראשית כט יח). ועל שמה אתקרי **סנהדרי קטנה**.

ומתמן הוו ידעין סנהדרין שבעין לשון, דאינון שבעין פנים לתורה. דאית שבעים לשון מסטרא דמלכות הרשעה וכו' - כלא בפרודא; הדא הוא דכתיב 'מאלה נפרדו איי הגוים בארצותם ללשונותם' (בראשית י ה) (בראשית י לא) - כלהו שבעים לשון בפרודא דא מן דא. אבל באורייתא שבעים פנים לתורה בלשון חד; ודא **יסוד**; **י'** - הלכה חדא, חכמה זעירא מלכות, שבה שבעין לשון כחושבן סוד מן **יסוד**. ויסוד איהו **לשון הקדש** - סוד המרכבה בשבעין קתדראין. עלייהו אתמר **כל העונה אמן יהא שמיה רבא מברך בכל כחו קורעין לו גזר דינו של שבעים שנה**. לשון חד איהו 'שבעים לשון' על מדה זעירא דחכמה זעירא דאיהי **י' זעירא**.

תרין - תרין שפוון דבהון דעת ותבונה - בהון אשתלימו **שבעין ותרין**:

(ראו דף קנ"ב ע"ב פקודא דא שחיטת הפסח וגו')

דף כ עמוד ב

רבי יוסי פתח ואמר: **כֹּה אָמַר יְהוָה קוֹל בְּרָמָה נִשְׁמָע נְהִי בְּכִי תַמְרוּרִים רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ כִּי אֵינֶנּוּ** (ירמיה לא יד) .

כה אמר יהו"ה - הא אוקמוה בכל אתר דנביאה שרי למללא - הוי מלוי אשתמודען. והכא האי **כה אמר יהו"ה** - קודשא בריך הוא. ומה אמר? **קול ברמה נשמע**.

הכי תנינן, דבההוא יומא דאתחרב בי מקדשא לתתא וישראל אזלו בגלותא - ריחיין על צואריהון וידיהון מהדקן לאחורא, וכנסת ישראל אתתרכת מבית מלכא למיהך בתריהון. בשעתא דנחתת אמרת: *"איהך בקדמיתא ואבכה על מדואי, ועל בני, ועל בעלי"*. כד נחתת - חמת אתרהא חריב, וכמה דמא דחסידי אתושד בגווה, והיכלא קדישא וביתא אתוקד באשא. כדין ארימת קלא ואתרגישו עלאי ותתאי, ומטא קלא לעילא עד אתר דמלכא שרי ביה. ובעא מלכא לאהדרא עלמא לתהו ובהו - עד דנחתו כמה אוכלוסין וכמה משריין לקבלה. ולא קבלה תנחומין מנייהו. הדא הוא דכתיב **קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה מאנה להנחם על בניה** - דלא קבלה מנייהו תנחומין. **כי איננו** - בגין דמלכא קדישא הוה סליק לעילא לעילא ולא אשתכח בגווה. הדא הוא דכתיב **כי איננו** ולא כתיב "כי אינם".

אמר ליה רבי חייא, מאי **רחל מבכה על בניה**?

אמר ליה: אוליפנא דהיא כנסת ישראל, ודא אנתו דיעקב ודאי, דכתיב **ויאהב יעקב את רחל** (בראשית כט יח) , וכתיב **ורחל עקרה** (בראשית כט לא) . וכתיב התם **מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה** (תהלים קיג ט) .

דבר אחר: **כי איננו** - כמה דאתמר **איננו גדול בבית וגו'** (בראשית לט ט) . **איננו** - דהא אסתלק לעילא ואתרחיק מכלא! **איננו** בזווגא בה! **איננו** לאשתכחא שמיה רבא!

אמר רבי חייא: מאן אתר שריא לאתגלאה?

אמר ליה: מבי מקדשא דתמן שריא. ולבתר אסחרת כל ארעא דישראל. לבתר כד נפקת מן ארעא - קמת על מדברא ויתיבת תמן תלת יומין. דברת אוכלוסהא ומשירייהא ויתבהא מבי מלכא. וקראת עלה **איכה ישבה בדד וגו'** (איכה א א) .

בכו רבי חייא ורבי יוסי.

אמר רבי יוסי, לא גלו ישראל מארעא ולא אתחרב בי מקדשא עד דישראל כלהו אשתכחו בחיובא קמי מלכא, ועד דדברי עמא אשתכחו בחיובא בקדמיתא! הדא הוא דכתיב **עַמִּי מְאַשְּׁרֶיךְ מַתְעִים וְדֶרֶךְ אׇרְחוֹתֶיךָ בִּלָּעוּ** (ישעיה ג יב) . דכיון דרישי עמא אזלין בחיובא - כל עמא אתמשכו אבתרייהו!

רבי חייא אמר מהכא: **ואם כל עדת ישגו**. במאי הוי? בגין **ונעלם דבר מעיני הקהל** - דעיני עמא אינון רישייהו, דכל עמא אתמשכון אבתרייהו.

אזלו. עד דהוו אזלי - חמו חד אתר מדשנא בעשבין, ונהר מייא דהוה נגיד ביה.

יתבו. עד דהוו יתבי - פרח חד עופא ורחיש קמייהו.

אמר רבי חייא: *"ניקום מהכא דודאי נגרי טורייא הכא משתכחין"*.

קמו ואזלו.

עד דאהדרי רישייהו - חמו אינון לסטין דרהטין אבתרייהו. אתרחיש לון ניסא ואשכחו קמייהו חד טינרא וחד מערתא ביה.

עאלו תמן ויתבו כל ההוא יומא וכל ליליא.

פתח רבי חייא ואמר: **ואתה אל תירא עבדי יעקב וגו' כי הנני מושיעך מרחוק** (ירמיה ל י) . **מרחוק**? "מקרוב" מבעי ליה!?

והא אוקמוה האי קרא **מרחוק** - כמה דאת אמר 'ושבו מארץ מרחק'. אבל - **מרחוק** - כההוא דכתיב **מרחוק יהוה נראה לי** (ירמיה לא ב) , וכתיב **ממרחק תביא לחמה** (משלי לא יד) . ומאן היא? עמיקא דנחלא, אתר דההוא נהר נגיד ונפיק.

ושב יעקב (ירמיהו ל י) - כיון דכתיב **אל תירא עבדי יעקב** - מהו **ושב יעקב**? אלא כמה דתנינן, קודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא (כמה דכתיב **למה יהו"ה תעמוד ברחוק** (תהלים י א)), ומההוא אתר 'רחוק' - **הנני מושיעך**.

ושב יעקב לאתריה, לאזדווגא בכנסת ישראל. **ושקט** - דא יסוד. **ושאנן** - למשרי דיוריה בה.

ואין מחריד - מיצחק, כמה דאת אמר **ויחרד יצחק חרדה גדולה** (בראשית כז לג) .

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כא עמוד א

ועל דא **ופחד יצחק** (בראשית לא מב) כתיב. וההוא פחד כד אתער - אסתלק יסוד לאתר אחרא. הדא הוא דכתיב **פחדו בציון חטאים** (ישעיה לג יד) - **בציון** דייקא. ועל דא **ואין מחריד**.

והשתא קודשא בריך הוא שזיב לון מרחוק ! ואסתיר לן בהאי אתר בהשקט ובשלוה ואין מחריד מכלא ! דכד קודשא בריך הוא עביד ניסא - בכלא עביד !

רבי יוסי פתח : (שופטים ד ח) **ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי וגו'**. מאי קא מירי ? אלא אמר ברק *"הואיל ודוח קדישא שריא עלה - בזכותה אשתזיב ולא לישרי עלי נזקא ! "* ומה ברק סמיך על אתתא לאשתזבה בגינה - אנן דאורייתא עמנא דהיא שמיה דמלכא קדישא - על אחת כמה וכמה !

יתבו גו ההוא מערתא כל ההוא יומא. כד רמש ליליא - אתנהיר סיהרא במערתא.

עברו תרי טייעי וחמריהון טעינן מחמרא ומיכלא לגרמייהו. שארי על מטולא.

אמרי האי להאי : *"נבית הכא. ניהב מיכלא ומשתייא לחמרי , ואנן נעול למערתא דא".*

אמר ליה חבריה : *"עד לא ניעול - תימא האי קרא דלא מתישבא ! "*

אמר ליה : *"מאי הוא ? "*

אמר ליה : *"מלה חד דכתיב **אודך לעולם כי עשית וגו'** (תהלים נב יא) . מהו **כי עשית** ולא כתיב מה ? וכתיב **כי טוב נגד חסידיך** - וכי לגבי אחרא לאו איהו טוב ? "*

לא הוה בידיה.

אמר : *"וי לטיוענא ! דשבקנא לקודשא בריך הוא בגיניה ! "*

רבי חייא ורבי יוסי דהוו יתבי במערתא חדו !

אמר רבי חייא לרבי יוסי : *"ולא אמרית לך דכד עביד קודשא בריך הוא ניסא - בכלא עביד ! "*

נפקו.

כד נפקו - אקדים רבי חייא ופתח : **שלום שלום לרחוק** (ישעיה נז יט) . תרי שלמא הכא - חד לרחוק וחד לקרוב. וכלא חד ! לרחוק דאתעביד קרוב.

תו **לרחוק** - דא הוא מאריה דתשובה ! קודם הוה רחוק, והשתא איהו קרוב.

תו **רחוק** - כד בר נש אתרחיק מאורייתא - רחיק הוא מקודשא בריך הוא. ומאן דקריב לאורייתא - קריב ליה קודשא בריך הוא בהדיה.

"והשתא אתחברו עמנא ועולו למערתא ! "

אתו אינון טייעין ואשתתפו עמהון. אשתנקלו לחמרייהו ואתקינו למיכל. נפקו כולהו לפום מערתא.

אמר חד מן טייען : לימרו לן מארי דאורייתא האי קרא ! **אוֹדְךָ לְעוֹלָם כִּי עָשִׂיתָ וַאֲקַוֶּה שִׁמְךָ כִּי טוֹב נֶגֶד חֲסִידֶיךָ. כי עשית** - מהו **כי עשית** ולא כתיב מה ? וכתיב **כי טוב נגד חסידיך** - וכי לגבי אחרא לאו הוא **כי טוב** ?

אמר רבי חייא : **כי עשית** ודאי ! ומה עשית ? **לעולם** ! דבגין האי 'עולם' דעבד קודשא בריך הוא ואתקן ליה - אודי בר נש לקודשא בריך הוא בכל יומא !

ואקוה שמך כי טוב נגד חסידיך - הכי הוא ודאי ! לקבלי אינון זכאין - שמא דקודשא בריך הוא טוב, ולא לקבלי חייביא דמבזין ליה בכל יומא ולא משתדלי באורייתא.

אמר ליה : *"אות הוא ! אבל מלה שמענא מבתר כותלא ומסתפינא לגלאה".*

אמרו ליה רבי חייא ורבי יוסי : *"אימא מילך ! דאורייתא לאו איהו ידותא לאתר חד ! "*

אמר לון: יומא חד הוינא אזיל ללוד. עאלנא למתא ואסמכנא גרמאי בתר כותלא חד. ורבי שמעון בן יוחאי הוה בההוא ביתא. ושמענא מפומיה האי קרא **אודך לעולם כי עשית**.

אודך - דוד המלך עליו השלום לקודשא בריך הוא אמרו על ההוא ׳עולם׳ בתראה דאיהו עבד. דדוד מלכא אחיד ביה בההוא ׳עולם׳, וביה ירית מלכותא.

ואקוה שמך כי טוב - דא קודשא בריך הוא ביחודא דהאי עלמא דאקרי ׳טוב׳.

אימתי אקרי **טוב**? **נגד חסידיך**! מאן אינון חסידיך? אלא אית חסד ואית חסד, ואלין אקרון **חסדי דוד הנאמנים**. וכד אלין ׳חסדי דוד׳ אתמליין מההוא טיבו דנגידו דעתיקא קדישא - כדין אקרי יסוד **טוב**, וכדין אשתכח טוב לגבייהו. דהא כמה דאשתכח דאיהו ביה - הכי איהו מבסם להאי עלמא בתראה, וכלא אשתכח בברכה! ועל דא דוד הוה מחכה להאי דרגא דנהיר להאי ׳עולם׳ דאיהו אחיד ביה.

״מלין אלין הכי שמענא לון אבל לא ידענא מאי הוא״.

אתו רבי חייא ורבי יוסי ונשקו ליה ברישיה.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כא עמוד ב

אמר רבי חייא, מאן חפי עינך בעפרא רבי שמעון בן יוחאי! דאנת באתרך, ואנת מרעיש טורייא עלאי! ואפילו צפורי שמיא וכלא חדאן במלולך! ווי לעלמא בההיא שעתא כד תסתלק מניה!

תו פתח ואמר ההוא גברא: הא מלה אחרא שמענא מניה בההיא שעתא בקרא דכתיב **ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו וגו׳ למען אדני** (דניאל ט יז) . ואמר הכי, אי שמא דא לעילא מכלא - שפיר הוא, דהכי אמרין ״עביד בדיל מלכא״. אבל שמא דא - הא ידיע דהוא אתר בי דינא דמניה נפיק דינא לעלמא! מאן חמא דאמרין למלכא ״עביד בגין עבדך״ או בגין מלה זעירא מנך?!

אלא הכי אצטריך! דשמא דא אתקין ביתא למלכא ובי מקדשא לתתא. ודא אחיד בדא בגין דאתקשר דא בדא. וכד מקדשא לתתא קאים בקיומיה - האי שמא לעילא קאים בקיומיה. ודא הוא כמאן דאמר למלכא ״בני ביתא דא והיכלא דא בגין דלא תשתכח מטרוניתא דיתבא לבר מהיכלה״. אוף הכא **והאר פניך על מקדשך השמם למען אדני**. מאי טעמא? **למען אדני** - דלא ישתכח לבר מן דיוריה.

תווהו רבי חייא ורבי יוסי, וחדו בההוא ליליא.

בתר דאכלו - פתח חבריה טייעא ואמר: אימא קמייכו מלה חד דאשתדלנא ביה האי יומא! האי קרא דכתיב **מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה** (תהלים סג א) . דוד אמר שירתא כד הוה עריק מחמוי. ומאי אמר? **אֱלֹהִים אֵלִי אַתָּה אֲשַׁחֲרֶךָּ צָמְאָה לְךָ נַפְשִׁי כָּמַהּ לְךָ בְשָׂרִי בְּאֶרֶץ צִיָּה וְעָיֵף בְּלִי מָיִם**.

אלהים אלי אתה - דהא בגבורה אחידא תדירא. **אשחרך** - וכי דוד היך יכיל לשחרא ליה לקודשא בריך הוא בארעא רחיקא, ואתתרך מארעא דשכינתא שריא? אלא אף על גב דאתתרך מתמן - לא שביק דידיה לשחרא ליה לקודשא בריך הוא.

ואנא שמענא - **אשחרך** - כמאן דאמר איזיל לאתחזאה קמך בר דלא יכילנא. כך **אשחרך** - בר דאנא לבר מאתר דשכינתא שריא.

צמאה לך נפשי - דהא נפשאי וגופא דילי תאיבין לגבך לאתחזאה קמך, ולא יכילנא בגין דאנא **בארץ ציה ועיף בלי מים** - דהא **ארץ ציה ועיף** אקרי לבר מאתר דשכינתא שריא, בגין דמים חיים לא שכיח הכא. ומאן אינון ׳מים חיים׳? דא שכינתא דכתיב בה **באר מים חיים** (שיר ד טו) . ועל דא **ארץ ציה ועיף בלי מים** כתיב.

אמרו רבי חייא ורבי יוסי: *״דאי אודחא תקינא קמן!״*

עאלו למערתא ודמכו. בפלגו ליליא שמעו קל חיותא במדברא דנהמי. אתערו.

אמר רבי חייא: *״הא עידן הוא לסייעא לכנסת ישראל דהיא משבחת למלכא!״*

אמרו: *״כל חד וחד לימא מלה ממה דשמע וידע באורייתא!״*

יתבו כלהו.

פתח רבי חייא ואמר: **למנצח על אילת השחר מזמור לדוד** (תהלים כב א) . מאן **אילת השחר**? דא כנסת ישראל דאקרי **אילת אהבים ויעלת חן** (משלי ה יט) . וכי אילת השחר ולא כל יומא? אלא ׳אילת׳ מההוא אתר דאקרי ׳שחר׳, כמה דאת אמר **כְּשַׁחַר נָכוֹן מֹצָאוֹ** (הושע ו ג) . ודוד מלכא על כנסת ישראל קא אמר דא, דהא לא אמרה כנסת ישראל דא - משמע דכתיב **על אילת השחר**.

תא חזי, בשעתא דרמש ליליא - פְּתחין סתימין דעלאי ותתאי משתכחי. וכל אינון רחיקין מתערין ואזלין ושטאן כל עלמא. ומהדרין על גופי בני נשא, וסחרי לאתרייהו ולערסייהו, וחמאן דיוקנא דמלכא קדישא ומסתפי, דהא אתקפו בערסייהו במלי דשמא קדישא. ובני נשא נשמתהון סלקין כל חד וחד כדחזי ליה, והא אוקמוה. זכאה חולקהון דצדיקיא דנשמתהון סלקין לעילא, ולא מתעכבי באתר אחרא דלא אצטריך !

כד אתפלג ליליא - כרוזא קאים וכריז ופְּתחין פתיחו. כדין רוחא חד דסטר צפון אתער ואקיש

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כב עמוד א

בכנור דדוד. ומנגן מאליו ושבחת למלכא. וקודשא בריך הוא משתעשע בצדיקייא בגנתא דעדן. זכאה חולקיה מאן דאתער בההוא זמנא ואשתדל באורייתא ! וכל מאן דקאים בההוא זמנא ואשתדל באורייתא אקרי **חבריה דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל**. ולא עוד אלא דאלין אקרון ׳אחים ורעים׳ ליה, דכתיב **למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך** (תהלים קכב ח) . ואקרון חברים בהדי מלאכין עלאין ומשריין עלאין דכתיב **חברים מקשיבים לקולך** (שיר ח יג) .

כד אתי יממא - כרוזא קאים וכריז ופְּתחין דסטר דרומא אתפתחו. ומתערין כוכבים ומזלות, ופְּתחין דרחמי אתפתחו, ומלכא יתיב וקביל תושבחן. כדין כנסת ישראל נטלא לאינון מלין וסלקא, וכל אינון חברים אחידן בגדפהא, ומלייהו אתיין ושריין בחיקא דמלכא. כדין פקיד מלכא למיכתב כל אינון מלין, ובספרא כתיבו כל אינון בני היכליה. וחוטא דחסד אתמשך עלייהו - דמההוא חוטא אתעטר בר נש בעטרא דמלכא ומניה דחלין עלאין ותתאין. הוא עאל בכל תרעי מלכא ולית מאן דימחי בידוי. ואפילו בזמנא דמאריהון דדינא קיימין למידן עלמא - לא דיינין עליה דינא, בגין דהא אתרשים ברשימו דמלכא דאשתמודעא דאיהו מהיכלא דמלכא, ובגין דא לא דיינין עליה דינא. זכאה חולקהון דצדיקייא דמשתדלי באורייתא ! וכל שכן בזמנא דמלכא תאיב על מלי דאורייתא !

תא חזי רזא דמלה ! לא קיימא כנסת ישראל קמי מלכא אלא באורייתא, וכל זמנא דישראל בארעא אשתדלו באורייתא - כנסת ישראל שראת עמהון ! כד אתבטלו ממלי אורייתא - לא יכלא לקיימא עמהון שעתא חדא ! בגיני כך בשעתא דכנסת ישראל אתערת לגבי מלכא באורייתא - אתקיף חילה, ומלכא קדישא חדי לקבלא לה. וכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמי מלכא ואורייתא לא אשתכח עמה - כביכול תשש חילהא ! ווי לאינון דמחלשין חילא דלעילא !

בגיני כך זכאין אינון דמשתדלי באורייתא - וכל שכן בההיא שעתא דאצטריך לאשתתפא בה בכנסת ישראל. כדין קודשא בריך הוא קארי עליה **ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר** (ישעיה מט ג) .

רבי יוסי פתח ואמר: **מַשָּׂא דּוּמָה אֵלַי קֹרֵא מִשֵּׂעִיר שֹׁמֵר מַה מִּלָּיְלָה שֹׁמֵר מַה מִּלָּיְל** (ישעיה כא יא) .

האי קרא אוקמוה חברייא בכמה אתר, אבל **משא דומה** - כל זמנין דישראל אשתכחו בגלותא - אתידע זמנא וקצא דלהון וזמנא וקצא דההוא גלותא. וגלותא דאדום הוא **משא דומה** דלא אתגלייא ולא אתיידע כאינון אחרנין !

קודשא בריך הוא אמר **אלי קורא משעיר** - קלא שמענא בגלותא דשעיר ! אינון דדחקי בינייהו, אינון דשכבי לעפרא. ומאי אמרי? **שומר מה מלילה שומר מה מליל**? אינון תבען לי על מטרוניתא - *״מה עבדית מן מטרוניתא דילי !״*

כדין קודשא בריך הוא כניש לפמליא דיליה ואמר: *״חמו בני רחימי ! דאינון דחיקין בגלותא - ושבקין צערא דלהון ותבעין לי על מטרוניתא !״*, ואמרי **שומר** ! - אנת דאקרי שומר - אן הוא שמירה דילך? ! אן הוא שמירה דביתך? !

מה מלילה? מה עבדת **מלילה** ! הכי נטרת לה? !

מה מליל - דהא לזמנין אתקרי **לילה** ולזמנין אתקרי **ליל**. הדא הוא דכתיב **ליל שמורים הוא** (שמות יב מב) , וכתיב **הוא הלילה הזה**.

כדין קודשא בריך הוא אתיב לון - *"הא שמירה דידי אשתכח ! דהא אנא זמין לקבלה ולאשתכחא בהדה ! "*

הדא הוא דכתיב **אמר שומר** - ההוא דנטיר ביתא. **אתא בקר וגם לילה** - דהא בקדמיתא אסתלק לעילא לעילא, וסליק להההוא ׳בקר׳ דאזדמן ביה תדירא. השתא **אתא בקר** ! הא זמין לאתחברא בלילה, **וגם לילה** הא זמינא היא ! אבל בגיניכון אתעכבו ! ואי אתון בעאן דא - על מה אתון מתעכבי ! **שובו** - שובו בתשובה. כדין **אתיו** - אתו לגבאי ונהוי כלא במדורא חדא, וכלנא נתוב לאתרנא ! הדא הוא דכתיב **ושב יהוה אלהיך את שבותך** (דברים ל ג) , ״והשיב״ לא נאמר אלא **ושב**.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כב עמוד ב

תרין **ושב ושב** כתיב הכא ? אלא חד לכנסת ישראל וחד לקודשא בריך הוא. הדא הוא דכתיב **ושב יהוה אלהיך את שבותך...ושב וקבצך מכל העמים** :

פתח ההוא טייעא ואמר : **פְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים** (איוב לח ז)

תא חזי, כד קודשא בריך הוא אתי לאשתעשעא עם צדיקיא בגנתא דעדן - כל מלי דעלמא תתאה וכל עלאין ותתאין מתערין לקבליה. וכל אילנין דבגנתא דעדן פתחי שבחא לקבליה. הדא הוא דכתיב **אז ירננו עצי היער מלפני יהו״ה כי בא** (דה״א טז לג) . ואפילו עופי דארעא - כלהו מרחשי שבחא קמיה. כדין שלהובא נפק ובטש בגדפוי דתרנגולא, וקרי ושבח למלכא קדישא, וקרי לבני נשא דישתדלון באורייתא, ובשבחא דמאריהון ובפולחניה. זכאה חולקיהון דמאן דקיימין מערסייהו לאשתדלא באורייתא !

כד אתי צפרא - פְּתחין דדרומא נפתחין, ותרעי דאסוותא נפקין לעלמא. ורוחא דמזרח אתער ורחמי אשתכחו. וכל אינון כוכביא ומזלי דממנן תחות שולטניה דהאי **בקר** - כלהו פתחין שבחא וזמרין למלכא עלאה ! הדא הוא דכתיב **פְּרָן יַחַד כּוֹכְבֵי בֹקֶר וַיָּרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים**. מה בעאן הכא **בני אלהים** דאינון מזמנין ׳תרועה׳ בהאי ׳בקר׳ ? והא כל דינין אתעברו בזמנא דחסד אתער בעלמא ! ?

אלא **וַיָּרִיעוּ כל בני אלהים** - הא אתבר תוקפא דדינין קשיין ואתבר חילא דלהון, כמה דאת אמר **רֹעָה הִתְרֹעֲעָה הָאָרֶץ** (ישעיה כד יט) .

וכל כך בגין דהאי **בקר** אתער בעלמא, ואברהם אתער ואתי למנטע אשל בבאר שבע. מלה דא הכי שמענא לה - בבאר שבע ודאי ! וכתיב **ויקרא שם בשם יהו״ה אל עולם** (בראשית כא לג) .

פתח חבריה טייעא ואמר : **הבקר אור והאנשים שלחו וגו׳** (בראשית מד ג) .

מאי **הבקר אור** ? הכי אוליפנא. מהו ׳בקר׳ ? אלא בזמנא דאתי צפרא ודינין מתעברן וחסד בעא לאתערא - כל אינון דאתיין מסטרא דא, מבקרי לאתרייהו לזַמנא ברכאן לעלמא. ודא הוא **הבקר אור** - דהא רחמי מתיישבי בעלמא וחסד קאי באתריה - כדין הוא **בקר אור**, וכתיב **וירא אלהים את האור כי טוב** (בראשית א ד) .

תא חזי - כלא הוא בדרגין ידיען ; ליליא הא ידיעא, בקר אור הא ידיעא. והוא דרגא עלאה דאשתכח ביה תדירא. אימתי ? כד נהיר שמשא - שמשא ידיעא, והוא דרגא עלאה דמבסם לכלא ונהיר לכלא, כמה דאת אמר **כי שמש ומגן יהו״ה אלהים** (תהלים פד יב) . והאי ׳בקר אור׳ נהיר משמשא ודא נהיר לליליא. בגין כך כלא תליא דא בדא ! והאי **בקר אור** כד אתער - כל בני עלמא אתאחדן באחדותא בחדותא ומשתכחי בעלמא.

״והשתא הא נהיר יממא ! עידן רעותא הוא למהך באורחא ! "

בריכו לון רבי חייא ורבי יוסי, ונשקו לון ברישייהו, ושדרו לון.

אמר רבי חייא לרבי יוסי : *״בריך רחמנא דתקין ארחנא קמן ! ודאי קודשא בריך הוא שדר לון גבן ! זכאין אינון דמשתדלי באורייתא ולא ארפין מינה שעתא חדא ! "*

נפקו רבי חייא ורבי יוסי ואזלי לארחייהו.

אמר רבי יוסי : *״ודאי רחימותא דלבאי קשיר באלין טייעי ! "*

אמר רבי חייא : *״לא תוהנא על דא, דהא ביומוי דרבי שמעון אפילו צפרי שמייא מרחשן חכמתא, דהא מלוי אשתמודען לעילא ותתא״.*

פתח רבי חייא ואמר: **ויאמר יהו"ה אל משה הנך שוכב עם אבותיך וגו'** (דברים לא טז) .

תא חזי, כל זמנא דהוה משה קיים בעלמא - הוה מחי בידייהו דישראל בגין דלא ישתכחון בחיובא קמי קודשא בריך הוא. ובגין דמשה אשתכח ביניהו - לא יהא כההוא דרא עד דרא דייתי מלכא משיחא דיחמו יקרא דקודשא בריך הוא כוותייהו. דאינון אתדבקו מה דלא אתדבקו דרין אחרנין. דתנינן, **חמאת שפחה חדא על ימא מה דלא חמאת עינא דיחזקאל נביאה**. אי אינון אתדבקו כל כך - נשיהון דישראל כל שכן ! בנייהו כל שכן ! גוברין כל שכן ! סנהדרין כל שכן ! וכל שכן נביאה עלאה מהימנא משה, דאיהו על כלא !

והשתא אלין טייעי מדברא מרחשין חכמתא כל כך - כל שכן חכימי דרא ! כל שכן אינון דקיימי קמיה דרבי שמעון ואולפי מניה בכל יומא ! כל שכן וכל שכן רבי שמעון דהוא עלאה על כלא !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כג עמוד א

בתר דמית משה מה כתיב? **וקם העם הזה וזנה וגו'** (דברים לא טז) . כך ווי לעלמא כד יסתלק מניה רבי שמעון ! דמבועי דחכמתא יסתתמו מעלמא, ויבעי בר נש מלה דחכמתא ולא ישכח מאן דיימא ! וטעאן כל עלמא באורייתא בגין דלא ישתכח בינייהו מאן דאתער בחכמתא !

על ההוא זמנא כתיב **ואם כל עדת ישראל ישגו - ואם...ישגו** באורייתא ולא ינדעון ארחהא - במאי הוא? בגין **ונעלם דבר מעיני הקהל** ! - דלא אשתכח מאן דידע לגלאה עמיקתא דאורייתא ואורחהא ! ווי לאינון דרין דמשתכחי כדין בעלמא !

אמר רבי יהודה, זמין קודשא בריך הוא לגלאה רזין עמיקין דאורייתא בזמנא דמלכא משיחא, בגין **דמלאה הארץ דעה את יהו"ה כמים לים מכסים** (ישעיה יא ט) , וכתיב **ולא יְלַמְּדוּ עוד איש את רעהו ואיש את אחיו לאמר דעו את יהו"ה כי כלם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם** (ירמיה לא לג) . אמן כן יהי רצון !

אשר נשיא יחטא ועשה אחת וגו' בשגגה ואשם (ויקרא ד כב) .

תני רבי יצחק, מאי שנא בכל אתר דכתיב בהו **ואם**, כמה דאת אמר **אם הכהן המשיח יחטא...ואם כל עדת ישראל ישגו**, והכא **אשר נשיא יחטא** - ולא כתיב "ואם הנשיא יחטא"? ! מאי קא מיירי?

אלא אלין כהנייא לא משתכחי הכי בחטאה. דהא כהן נטיר גרמיה תדירא בגין דמטולא דמאריה עליה בכל יומא ומטולא דישראל כלהו, ומטולא דכל חד וחד. ועל דא - תוווהא איהו כד יחטא ! ובגין כך **ואם כל עדת ישראל ישגו** - תוווהא הוא דכלהו ישתכחו בחובא חד ! דאי אלין יחטאון - אלין לא יחטאון ! ובגיני כך **ואם** כתיב.

אבל הכא **אשר נשיא יחטא** ודאי ! בגין דלביה גס ביה, ועמא אזלין אבתריה, ואתמנון תחותוי. ועל דא **אשר נשיא יחטא** - כגון דעבר על מצות לא תעשה והוא עביד חד מנייהו. ועל דא לא כתיב ביה "ואם" - דהא מלוי לא בספקא הוו.

רבי יהודה פתח: **והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים לאפוד ולחשן** (שמות לה כז) .

מאי שנא דמלין אלין אקריבו נשיאים ולא בר נש אחרא? והא כתיב **כל נדיב לבו יְבִיאָהּ את תרומת יהו"ה** (שמות לה ה) , וכתיב **ואבני שהם ואבני מלואים לאפד ולחשן** (שמות לה כז) .

אלא אמר קודשא בריך הוא, אף על גב דבכלא תליא האי נדבה - סליקו אלין אבנים לנשיאים ! מאי טעמא? בגין דעל לבא דכהנא אשתכחו. אמר קודשא בריך הוא *"ליתו נשיאים דלבייהו גס בהו, וייתון אלין אבנים דאינון משתכחי על לבא דכהנא, ויתכפר עלייהו מגסות לבייהו"*. וכתיב **והיו על לב אהרן בבאו לפני יהו"ה** (שמות לה כח) . ועל דא **והנשיאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המלואים** - לכפרא עלייהו.

ובגין כך **אשר נשיא יחטא** ודאי !

ועשה אחת מכל מצות יהו"ה אלהיו אשר לא תעשינה - כמה דאוקמוה דעבר על מצות לא תעשה, **או הודע אליו חטאתו** - דבגין דלביה גס ביה לא אשגח בחטאיה, ולבתר אתידע ליה ועבד מניה תשובה.

רבי יהודה ורבי יוסי הוי יתבי חד ליליא ולעאן באורייתא.

אמר רבי יהודה לרבי יוסי: *"חמינא דצחותא דאורייתא בליליא הוא יתיר מביממא! אמאי?"*

אמר ליה: *"בגין דצחותא דתורה שבכתב - תורה שבעל פה היא! ותורה שבעל פה בליליא שלטא, ואתערת יתיר מביממא. ובזמנא דאיהי שלטא - כדין איהו צחותא דאורייתא!"*

פתח רבי יוסי ואמר: **וְלֹא אָמַר אַיֵּה אֱלוֹהַּ עֹשָׂי נֹתֵן זְמִרוֹת בַּלָּיְלָה** (איוב לה י) .

תא חזי, בשעתא דאתער רוח צפון, ואתפליג ליליא - הא אוקמוה דשלהובא חד נפיק ובטש תחות גדפוי דתרנגולא, ואקיש גדפוי וקארי. וההוא שלהובא בזמנא דמטי גביה ואתער לקבליה - אסתכי ביה ואזדעזע וקארי, ואסתכי ואשגח בגין יקרא דמאריה למעבד רעותיה, וקארי לון לבני נשא. ועל דא אקרי **שכוי** - אשגחא, ואקרי **גבר** בגין דאתער בשלהובא

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כג עמוד ב

דגבורה, בסטרא דגבורה קא אתיא לאתערא בעלמא. כדין אינון בני מהימנותא קיימין ויהבין גבורה וחילא לכנסת ישראל. וכדין אקרי **רנה דאורייתא**. ועל דא ירית דוד מלכותא - הוא ובנוי לעלמין ולדרי דרין.

וכד תרנגולא קארי, ובני נשא ניימי בערסייהו ולא מתערי - תרנגולא קארי לבתר ואמר מה דאמר. והא אוקמוה. לבתר - בטש בגדפוי ואמר *"זוי לפלניא נזיף דמאריה! שבקא דמאריה! דלא אתער רוחיה ולא אשגח ליקרא דמאריה!"*. כד נהיר יממא - כרוזא קרי עליה ואמר **ולא אמר איה אלוה עושי נותן זמירות בליליה** - לסייעא ליה באינון תושבחן, ולמהוי כלא בסיועא חדא.

עושי - "עושני" מבעי ליה!? מהו **עושי**? אלא בשעתא דבר נש קם בפלגות ליליא ואשתדל ברנה דאורייתא (דרנה דאורייתא לא אתקרי אלא בליליא וכד איהו אשתכח באורייתא), כד נהיר יממא - קודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה בחד חוטא דחסד לאשתזבא מכלא, ולנהרא ליה בין עלאין ותתאין.

רבי יהודה אמר, אנא שמענא דאמר רבי אבא האי קרא - **איה אלוה עושי** - "עושה לי" מבעי ליה!? מהו **עושי**? אלא כמה דאמרת! בשעתא דאיהו קם בפלגות ליליא ואשתדל באורייתא - כד נהיר יממא - אתער אברהם בההוא חוטא דיליה, דכתיב ביה **אם מחוט ועד שרוך נעל וגו'** (בראשית יד כג) , וקודשא בריך הוא וכנסת ישראל מתקני ליה ועבדי ליה בכל יומא בריה חדשה. הדא הוא דכתיב **אלוה עושי**. והא אוקמוה **א"ל ו"ה - אל** דא אברהם דכתיב **האל הגדול**, **ו'** - דא קודשא בריך הוא, **ה'** - דא כנסת ישראל. ודא הוא **אלוה**. ואינון עבדין ליה לבר נש ומתקנין ליה בכל יומא. ובגין כך כתיב **עושי** כמה דאת אמר **ישמח ישראל בעושיו** (תהלים קמט ב)

אמר רבי יוסי: ודאי כך הוא! וכלא חד מלה!

רבי יהודה פתח ואמר: **או הודע אליו חטאתו אשר חטא. הודע אליו** - מסטרא דמאן? "או נודע" חטאתו מבעי ליה!? מהו **הודע אליו**?

אלא קודשא בריך הוא פקיד לכנסת ישראל לאודעא ליה לבר נש ההוא חובא דהוא חב. ובמה מודע ליה? בדינהא! כמה דאת אמר **יְגַלּוּ שָׁמַיִם עֲוֹנוֹ וְאֶרֶץ מִתְקוֹמָמָה לוֹ** (איוב כ כז) . **הודע אליו** - כמאן דפקיד לאחרא. דתנינן, בשעתא דבר נש חב קמי קודשא בריך הוא, ולא אשגח בחטאיה לאהדרא בתיובתא קמי מאריה, ואשדי ליה בתר כתפיה - נשמתיה ממש סלקת ואסהידת קמי קודשא בריך הוא. כדין פקיד מלכא לכנסת ישראל ואמר **או הודע אליו חטאתו אשר חטא** - *"אושיט דינא עליה ואודע ליה חוביה!"*, כמה דאת אמר **הודע את ירושלם את תועבותיה** (יחזקאל טז ב) .

בתר דמטי עליה דינא - כדין אתער רוחא למהדר בתיובתא קמי מאריה ואתכנע למקרב קרבנא. דהא מאן דלביה גס ביה - חטי, ואנשי חטאיה ולא אשגח עליה. וקודשא בריך הוא זמין לקבליה ופקיד לאודעא ליה להההוא חובא בגין דלא יתנשי מיניה.

אמר רבי יוסי: הכי הוא ודאי והכי אשכחנא בדוד! דכיון דעבד ההוא עובדא דבת שבע - לא אשגח ביה. אמר ליה קודשא בריך הוא: *"אנת אנשית ליה! אנא אדכרנא לך!"*. מיד מה כתיב? -- (ש"ב יב ז) **אתה האיש! כה אמר יהו"ה אתה האיש** דלא דכרת ליה! **אתה האיש** דאנשית ליה! ובמה אודע ליה? **בדינא!**

אוף הכא - קודשא בריך הוא קאמר **הודע אליו חטאתו אשר חטא** ! ושפיר מלה והכי הוא ! דלא כתיב "או נודע אליו" כמה דכתיב **או נודע כי שור נגח הוא** (שמות כא לו) .

ומאן דקאים בליליא למלעי באורייתא - אורייתא קא מודעא ליה חוביה ולא באורח דינא ! אלא כאימא דאודעא לברה במלה רכיך, והוא לא אנשי ליה, ותב בתיובתא קמי מאריה.

ואי תימא - דוד דהוה קם בפלגא ליליא - אמאי אתערו עליה בדינא ? ! אלא שאני דוד דאיהו עבר במה דאתקשר. ובעא דינא. ובמה דעבר אתדן. הוא חטא לקבליה דמלכותא קדישא ולגבי ירושלם קדישא, ובגין דא אתתרך מירושלם ומלכותא אעדיו מניה עד דאתתקן כדקא יאות.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כד עמוד א

אמר רבי יהודה: מהו דקודשא בריך הוא אעניש ליה לדוד על ידא דבריה, דכתיב **הנני מקים עליך רעה מביתך** (ש"ב יב יא) ?

אמר רבי יוסי: הא אוקימנא ! בגין דאי יקום עליה בר נש אחרא לא ירחם עליה !

אמר ליה: והא אבשלום בעא לקטלא לאבוי בכמה עיטין בישין דבר עליה יתיר מבר נש אחרא !

אמר ליה: לא שמענא.

אמר ליה: אנא שמענא ! דוד חטא בבת שבע סתם. אמר קודשא בריך הוא *"ליתי ברא דבת אל נכר, וינקום נקמתא !"*. ומאן איהו ? דא אבשלום, דברה דיפת תואר הוה מקָרָבָא. מכאן אוליפנא - מאן דנטיל אתתא דא בקָרָבָא וחמיד בה - לסוף נפיק מינה בן סורר ומורה. מאי טעמא ? בגין דעד כען לא פסקה מינה זוהמא, והא אוקמוה.

רבי יוסי פתח ואמר: **נשבע יהוה בימינו ובזרוע עזו** (ישעיה סב ח) . האי קרא אוקמוה. אבל תא חזי ! כל זמנא דבר נש חטי קמיה דקודשא בריך הוא - אית דרגא דאשתמודעא לעילא לקבל האי חטאה לדיינא ליה לבר נש ואסתכם עליה. אי תב בתיובתא שלימתא קמי מאריה - אתעבר חוביה ודינא לא שלטא עלוי ולא מאטי עלוי. אי לא תב - אתרשים ההוא חטאה לגבי ההוא דרגא. אוסיף למחטי - הא דרגא אחרא אזדמן לקבליה, ואסתכם בדרגא קדמאה. כדין בעיא תשובה יתיר. ואי אוסיף למחטי - אוסיף דרגא על דרגא, עד דאשלים לחמשה דרגין. כיון דאתתקן ימינא לקבליה ואסתכם עליה - הא שמאלא זמינא לאסכמא בימינא ולאתכללא ביה. כיון דשמאלא אסתכם בימינא - כדין לא תליא בתשובה, והא אוקמוה. וכדין כלא אסתכמו עליה בדינא ודינא שריא עליה. וכד דינא אשתלים ושריא עליה דבר נש - כדין אסתיים, ואתתקנו אצבען חמש בגו חמש, ימינא בשמאלא, לאחזאה דהא כלא אסתכמו עליה בההוא דינא. וידוי מתישרן לאחזאה מלה, בלא כוונה דבר נש ולא יתכוון ביה !

ועל דא כתיב **ימינך יהו"ה נאדרי בכח ימינך יהו"ה תרעץ אויב** (שמות טו ו) - לאתכללא שמאלא בימינא, ואשלים דינא. וכדין הוא קיימא דכלא. ועל דא - כד בעא קודשא בריך הוא לקיימא כלא כתיב **נשבע יהו"ה בימינו ובזרוע עזו וגו'**.

רבי יהודה פתח: כתיב **פרי עץ הדר כפות תמרים** (ויקרא כג מ) .

פרי עץ הדר מאן הוא ? דא אתרוג ! וכי אתרוג מעץ הדר הוא ? ! והא כמה קוצין אית סחרניה מכאן ומכאן, ואת אמרת **פרי עץ הדר** ? ! אלא רזא דמלה דכתיב **ויבן יהו"ה אלהים את הצלע אשר לקח מן האדם לאשה ויביאה אל האדם**, וכתיב **עצם מעצמי ובשר מבשרי** כג. ודא הוא **פרי עץ הדר**. מנלן דאדם **עץ** אקרי ? דכתיב **כי האדם עץ השדה** (דברים כ יט) .

כפות תמרים - דסליק לשבעין שנין, וביה אשתכללו שבעין שנין עלאין. ודא אכפת ואתקשר לעילא ותתא. ועל דא אקרי **כפות**, כמה דאת אמר **כְּפָיְתוּ** (דניאל ג כא) , דסליק להכא ולהכא. הדא הוא דכתיב **כי כל בשמים ובארץ** (דה"א כט יא) דייקא.

רבי יוסי אומר: **פרי עץ הדר** - דא מזבח דעביד פירין, וסליק איבין לכל סטרין. מאי טעמא ? בגין דכל שבעין שנין יהבין לה חולקא, ואתברכא מכלהו. מאי קא מיירי ? בגין דמאן דחטי לגבי מזבח - בכלא חטי ! דהא כפית לקבל ההוא דכפית לעילא, ועל דא אתקשר דא בדא - **פרי עץ הדר כפת תמרים**, ולא כתיב "**וכפת** תמרים".

כתיב **זאת משחת אהרן ומשחת בניו** (ויקרא ז לה) . מאי קא מיירי? אלא **זאת** - דא מזבח דאתמשח על ידא דאהרן, דכתיב **ומשחת את מזבח העולה ואת כל כליו** (שמות מ י) .

ומשחת בניו - דהא מכלהו אתמשח ואתרבי ואתברכא ואתדכא.

תא חזי, בחג סובבים את המזבח זמנא חדא בכל יומא, ושבעה זמנין לבתר. מאי קא מיירי? אלא למלכא דזמין אושפיזין ואתעסק בהו, והוה ליה למלכא בת יחידאה.

אמרה ליה: *"מארי מלכא! בגין אושפיזין - לא אשגחת עלי!"*.

אמר לה: *"חייך ברתי! פרקטא חדא אסליק לך בכל יומא, דשוי ככלהו!"*.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כד עמוד ב

כך בכל יומא ויומא דחג מקריבין ישראל לקבל אומין דעלמא.

אמר מזבח למלכא קדישא: *"לכלהו משתכחי מאנין וחולקין - ולי מה אנת יהיב?"*

אמר לה: *"בכל יומא ויומא יסובבון ליך שבעה יומין עלאין, לברכא לך ויהבין לך שבעה חולקין"*.

רבי יוסי אמר: שבעין חולקין בכל יומא לקבל שבעים פרים דמתקרבין בחג.

רבי יהודה אמר: שבעה בכל יומא, בגין דהא אתברכא מכלהו. ולסוף שבעה יומין מתברכא מאתר דמשח רבותא אשתכח. ולבתר - שבעה זמנין לקבל כל אינון שבעה יומין, בגין לקיימא לה ברכאן מן מבועא דנחלא דנגיד תדיר ולא פסיק. אשתכח דאתברכא בכל יומא ויומא עד שבעה יומין דאתברכא ממבועא דנחלא. וכן זמנא אחרא שבעה זמנין כחדא, ואתקיימו ברכאן לבתר מאתר עלאה דמבועא נפיק ולא פסק כדקאמרן.

בכל יומא מכריזין עלה ואמרין **עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אמללה** (ש"א ב ה) . **עד עקרה ילדה שבעה** - דא כנסת ישראל דאתברכא משבעה בכל יומא, וסליק לחושבן עלאה. **ורבת בנים אמללה** - אלין אומין עעכו"ם דסלקין ביומא קדמאה לחושבן רב, ולבתר מתמעטין ואזלין בכל יומא ויומא. ועל דא מזבח מכפר על חוביהון דישראל. מזבח מדכי להון ואריך להון ברכאן מעילא לתתא.

וענף עץ עבות - דא מלכא קדישא דאחיד לתרין סטרין. ובגין כך הדס תלת ענפי, דיתעבד ענף עץ עבות דאחיד לכל סטרא.

וערבי נחל - אלין תרין קיימין, דמהכא נפיק לכפת תמרים.

כפת תמרים אחיד לעילא ואחיד לתתא, והא אתמר.

אתרוג - נפקא מגו כובין דאילנא. והכי הוא 'כפת תמרים' הכי נמי אחיד בהו.

ודאי כל מה דנפיק מעלמא - מהכא נפקא ומהכא אתזן.

רבי יוסי פתח: **ואבואה אל מזבח אלהים** (תהלים מג ד) . מאן **מזבח אלהים**? דא הוא מזבח דלעילא - **מזבח אלהים** ודאי! והיינו באר דיצחק. ולזמנין **מזבח יהו"ה** - כמה דאת אמר **קם מלפני מזבח יהוה** (מ"א ח נד) . ועל דא ירתין עלמין מהכא דינא ורחמי, בגין דהיא ינקא בהאי סטרא ובהאי סטרא, והא אוקמוה מלה.

נפש כי תמעול מעל וגו' (ויקרא ה טו) .

רבי יצחק אמר: הא אוקמוה **נפש** ודאי. כתיב **והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים את יהו"ה אלהיך** (ש"א כה כט) , וכתיב **ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע**.

זכאין אינון צדיקייא דאית לון חולקא עלאה בקודשא בריך הוא, בחולקא קדישא, בקדושי מלכא! בגין דאינון מקדשי גרמייהו בקדושי דמאריהון! וכל מאן דאתקדש - קודשא בריך הוא מקדש ליה, דכתיב **והתקדשתם והייתם קדושים** (ויקרא כ ז) . בר נש מקדש גרמיה מלרע - מקדשין ליה מלעילא. וכד

אתקדש בר נש בקדושה דמאריה - ירתין ליה נשמתא קדישא, אחסנא דקודשא בריך הוא וכנסת ישראל. וכדין ירית כלא. ואלין אקרון ׳בנין׳ לקודשא בריך הוא, כמה דכתיב **בנים אתם ליהו״ה אלהיכם** (דברים יד א) , והא אוקמוה.

תא חזי, כתיב **תוצא הארץ נפש חיה** (בראשית א כד) , ואוקמוה **נפש חיה** סתם. ומההוא חולקא ירית דוד מלכא, ואתקשר בקשורא עלאה, ואחסין מלכותא כמה דאתמר. ובגין כך **והיתה נפש אדוני צרורה בצרור החיים**.

רעיא מהימנא

פקודא דא המועל בהקדש צריך להביא קרן וחומש. הדא הוא דכתיב **ואת חמישתו יוסף עליו**. קרן - **ו׳**, חומש דיליה - **ה׳**. ודא **קרן היובל** (יהושע ו ה) . קרן דהוה במצחיה דההוא פר דהקריב אדם הראשון - האי איהו עקרא דכל קרבניא. הקרן קיימת לו לעולם הבא, ופירות דיליה בעלמא דין. ודא **ה׳ ה׳**:

(ראו פרשת בא דף מ״א ע״ב קדש לי כל בכור וכו׳)

דף כה עמוד א

והא אוקמוה, דנפש אתקשר ברוח, ורוח בנשמה, ונשמה בקודשא בריך הוא. זכאה חולקיה מאן דירית ירותא דא עלאה ! ווי לאינון רשיעיא דנפשאן דלהון לא זכאן בעלמא דין, כל שכן בעלמא דאתי ! עלייהו כתיב **ואת נפש אויביך יקלענה בתוך כף הקלע** (ש״א כה כט) - דאזלן ושטאן בעלמא ולא אשכחן אתר לנייחא לאתקשרא ביה, ואשתאבן בגו סטרא דמסאבותא, וכרוזא קארי ואמר **נפש כי תמעול מעל ביהו״ה** (ויקרא ה טו) **מקדש יהו״ה טמא** (במדבר יט כ) דהא בקדושה לא עייל ולא אתכליל. ואינון מזיקי עלמא בגין דמתדבקן בהו ומסתאבן.

רבי יצחק אמר: הא אוקמוה **נפש** - כד מתעטרא כנסת ישראל במלכא קדישא - אתעטר ואקרי **צרורא דחיי**, בגין דבה אתקשר כלא.

רבי אלעזר אמר: שכינתא כד נטלא - באבהתא נטלא ! הדא הוא דכתיב **ויסע מלאך האלהים ההולך וגו׳** (שמות יד יט) .

רבי אבא אמר: כלא אתעביד חד עטרא ! בגין דיתעטר כחדא ושמא קדישא אתחזי בגווני ! בההיא שעתא אקרי **כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים** (שיר ב ג) . והוו חמאן ישראל זיו יקרא עלאה נטיל קמייהו. ודא הוא דתנינן **ויוציאך בפניו בכחו הגדול ממצרים** (דברים ד לז) - אלין אבהתא. ובגין כך האי שמא מתבר טורין ומתבר טנרין, ואית ביה לטב ולביש. זכאה חולקהון דישראל !

תא חזי, עז לקרבנא אמאי? והא אמר רבי שמעון **עז שמא דיליה גרים** לאוליף מן שמיה דהא סטרא בישא, זינא בישא הוא. אלא הכי אמר רבי שמעון - דא בעי לקרבא דהא אי אעבר עליה רוחא דמסאבא או אתעסק ביה - האי עז קרבניה ! בההוא גוונא דאיהו חטי ביה !

ואמר רבי שמעון: הא תנינן אית מאן דזכה בנשמה, ואית מאן דזכה באתערותא דרוח, ואית מאן דלא זכי אלא בנפש.
האי מאן דלא זכי אלא בנפש ולא סליק יתיר - הא אתדבק בההוא סטרא מסאבא. וכד איהו נאים - אינון סטרין בישין אתיין ומתדבקן ביה, ומודעין ליה בחלמא מלין דעלמא; מנהון כדיבין ומנהון קשוט. ולזמנין דחייכן ביה ואחזיאו ליה מלי שקר, וצערין ליה בחלמיה. ועל דא אומין עעכו״ם - מנהון דחמאן בחלמייהו מלי קשוט בגין ההוא סטרא דמתדבקן ביה. וכלהו מלין לזמן קריב.

תא חזי, באלין זינין בישין, אית תלת דרגין אלין על אלין.
דרגא עלאה דלהון - הני דתליאן באוירא.
דרגא תתאה דילהון - אינון דחייכן בבני נשא וצערן להו בחלמייהו, בגין דכלהו חציפין ככלבי.
ואית דרגא עלאה עלייהו דאינון מעלאי ותתאי, ואלין מודעי ליה לבר נש מלין - מנהון כדיבין ומנהון קשוט. ואינון מלי דקשוט - כלהו לזמן קריב.

וההוא דרגא מאינון דתליין באוירא דאינון עלאין יתיר - ההוא דלא זכי יתיר אלא בנפש וההוא נפש בעי לאתתקנא לקבלא רוחא - עד לא רווח ליה - נפק מה דנפקא מההוא נפש ואתפשט בעלמא, ובעא לסלקא ולא בעי עד דאערע בהו באינון דאוירא. ואינון מודעין ליה מלין - מנהון קריבין ומנהון רחיקין יתיר. ובההוא דרגא אזיל ואתקשר בחלמיה עד דקני רוח.
כיון דקנה רוחא - ההוא רוחא נפיק מתבר טורין וטנרין. סליק ואתפשט ואעיל בין מלאכי דעלאי קדישי. ותמן ידע מה דידע ואוליף מלין ואתהדר לאתריה. כדין הוא קשורא דבר נש בקדושה עד דזכי בנשמה וקני לה.

כיון דקנה נשמה - היא סלקא לעילא לעילא ונטורי פתחין לא מעכבי לה, ואזלא ומתפשטא ועיילא בין אינון צדיקייא דצרירין בצרורא דחיי. ותמן חמי ענוגא דמלכא ומתהניא מן זיוא עלאה.

וכד אתער איילתא קדישא ברוח צפון - נחתא וקם ההוא זכאה דקני לה, ואתגבר כאריה תקיפא באורייתא עד דאתי צפרא, ואזיל בההיא איילתא קדישא לאתחזאה קמי מלכא, לקבלא חד חוטא דחסד.

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כה עמוד ב

ומאי איהו? דא חוטא דאברהם דהוא קני ליה, דכתיב **אם מחוט ועד שרוך נעל** (בראשית יד כג) . הוא לא אתהני מאחרא כלום ואמר **אם מחוט** - זכה להאי חוטא ; ודא אקרי **חוטא דאברהם**. וכד אתי ההוא זכאה בהאי אילתא - כדין אתעטר עמה קמי מלכא ; ודוד קאמר **למנצח על אילת השחר** (תהלים כב א) - דא כנסת ישראל. **אילת השחר** - שירתא דכנסת ישראל דקא אמרה בגלותא **אלי אלי למה עזבתני וגו׳**.

אמר רבי שמעון, זכאין אינון מארי דנשמתא ; מארי דאורייתא ; בני פולחנא דמלכא קדישא ; ווי לאינון חייביא דלא זכאן לאתדבקא במאריהון, ולא זכאן באורייתא ; דכל מאן דלא זכי באורייתא - לא זכי לא ברוח ולא בנשמה. ואתדבקותא דילהון בההוא סטרא דזינין בישין. והאי לית ליה חולקא במלכא קדישא ; לית ליה חולקא דקדושה ; ווי ליה כד יפוק מהאי עלמא ; דהא אשתמודע הוא לגבי אינון זינין בישין, מארי חציפותא תקיפי ככלבא, שלוחי דנורא דגיהנם, דלא מרחמי עלייהו.

תא חזי, מה בין ישראל לעמין עעכו״ם? ישראל - אף על גב דלא זכי בר נש ישראל אלא בנפש - דרגא עלאה קאים עליה, ואי איהו בעי למקני רוח ואי איהו בעי למקני נשמה - קני וזכי בה ; אבל עמין עעכו״ם לא קניין לעלמא, בר אי אתגזר - דקני נפש מאתר אחרא.

וישראל דקיימי בדרגא תתאה בנפש - אי איהו לא בעי למזכי יתיר - עונשיה סגיא ; ווי להההוא חייבא דאנשי פקודי דאורייתא ולא אשתדל באורייתא ; אנשי למאריה ; עליה כתיב **יתמו חטאים מן הארץ** (תהלים קד לה) .

ותא חזי, אית בני נשא דאתדבקן בהאי סטרא, בגין ההוא נפש דלא זכאן יתיר. וכד אעבר עלייהו ההוא רוחא מסאבא - אשרי עלייהו ואתדבקו ביה. כדין ההוא חטאה דחטי בר נש - הוא מסטרא דההוא רוח מסאבא, וקרביניה איהו חד עז, בגין דאיהו בעירא דאתי מההוא סטרא לכפרא על חוביה.

אמר ליה רבי אלעזר בריה: והא כתיב **לא תלין נבלתו על העץ וגו׳ ולא תטמא את אדמתך** (דברים כא כג) , בגין דארעא היא קדישא ורוח מסאבא לא ישתכח אתרא בארעא קדישא למשרי עלוי. אי הכי כיון דההוא בעירא שארי עליה רוח מסאבא ואתי מסטרהא - אמאי מקריבין ליה לסטר קודשא ; ? אמר ליה: יאות שאלת ; אבל תא חזי ברי, כתיב **כי יהוה אלהיך אש אוכלה הוא** (דברים ד כד) . אית אשא אכיל אשא - אשתא דקודשא בריך הוא אכיל אשא אחרא. ותא חזי, אית מלאכין דאמרין שירתא קמי קודשא בריך הוא, ואינון מתבטלי כד מסיימי ההוא שירתא בניצוצא דאשא אכלא. לתתא זמין קודשא בריך הוא אשא דמדבחא, והא אשא אכלא ושצי לכל ההוא סטרא, ואתבטל ההוא סטרא בההוא שלהובא דאשא ולא אשאיר מניה בעלמא. וההוא בר נש דמקרב קרבניה קאים עליה. ובההוא ריחא דקרבנא דסליק - אתעבר מניה סטרא דרוח מסאבא דשריא עלוי ויתכפר. בגיני כך כלא אתבטיל וישתצי. ולית מאן דקאים לגבי ההוא אשא ;

רבי אחא הוה אזיל בארחא, ורבי חייא ורבי יוסי אערעו כחדא.

אמר רבי אחא: *״דאי אנן תלת זמינין לקבלא אנפי שכינתא ;״*

אתחברו כחדא ואזלו.

אמר רבי אחא: *״כל חד וחד לימא מלה דקטורא דאורייתא ונזיל ;״*

פתח רבי חייא ואמר: הַרְעִיפוּ שָׁמַיִם מִמַּעַל וּשְׁחָקִים יִזְּלוּ צֶדֶק תִּפְתַּח אֶרֶץ וְיִפְרוּ יֶשַׁע וּצְדָקָה תַּצְמִיחַ יַחַד אֲנִי יְהוָה בְּרָאתִיו (ישעיה מה ח)

האי קרא רזא הוא דחכמתא דאוליפנא מבוצינא קדישא. **הרעיפו שמים ממעל** - מאי **הרעיפו**? כמה דאת אמר **יערוף כמטר לקחי** (דברים לב ב) . ועל סטרא דמטרא דהוא מזונא דכלא קאמר. ועל דא כל עיני עלמא מצפן לקודשא בריך הוא למזוני, בגין דאיהו יהיב מזונא לכלא וזן כל כמה דאת אמר

עיני כל אליך ישברו וגו׳ (תהלים קמה טו) . ואי תימא דבאתר דא דאקרי ׳שמים׳ תליא מלתא ! -- הא תנינן **דלאו בזכותא תליא מילתא** ! **וזכותא** הא אוקמוה **צדקה** ! ותרגום **צדקה - זכותא**. **וזכותא ושמים** חד מלה הוא. והכא **הרעיפו שמים** ! ?

כתיב **ממעל - ממעל** ודאי !

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)

דף כו עמוד א

מעתיקא קדישא קא אתייא ! ולא מההוא אתר דאקרי **שמים** ואקרי **זכותא**, אלא **ממעל** דייקא !

ושחקים יזלו צדק. דכד שמים נטיל ליה **ממעל** - מההוא אתר עלאה דשארי עלוי - כדין **שחקים יזלו צדק**. מאן **שחקים**? אתר דטחנין מנא לצדיקיא. ומאן נינהו? נצח והוד, דאינון ודאי טחנין מנא לצדיקיא. למאן? להההוא אתר דאקרי ׳צדיק׳, דהא אינון טחנין ליה להההוא מנא דאתיא מלעילא, וכל ההוא טיבו מתכניש בגווייהו למיהב ליה לדרגא דצדיק, בגין דיתברכא צדק מההוא נזילו דלהון. ועל דא **טחנין מנא לצדיקיא**. מאן **צדיקיא**? דא **צדיק וצדק**, **יוסף ורחל**, דכד מזדווגן כחדא **צדיקים** אקרו. ואלין **טחנין מן לצדיקיא** ודאי ! ועל דא **ושחקים יזלו צדק**.

כדין **תפתח ארץ** לתתא, **ויפרו ישע** בני עלמא, **וצדקה תצמיח יחד** - כל רחמי וכל טיבו דעלמא סגיאו, ומזווגייהו דבני נשא משתכחי בעלמא. כדין חדווה על חדווה אתוסף, וכל עלמין מתברכאן.

אמר רבי אחא : *״אלמלא לא אתינא אלא למשמע דא דיי !״*

פתח רבי יוסי ואמר : לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יהו״ה (שופטים ה ט) .

תא חזי, כל רעותא וכל לבא דבעי בר נש לארקא ברכאן מעילא לתתא ליחדא שמא קדישא - לבעי בצלותא לקודשא בריך הוא ברעותא ובכוונה דלבא, לנגדא מההוא נחלא עמיקא, כמה דכתיב **ממעמקים קראתיך יהו״ה** (תהלים קל א) . דתמן עומקא דכלא בעמיקי עלאי, דאינון שרותא עלאה, דאבא ואימא מזדווגין.

אוף הכא **לבי לחוקקי ישראל** - מאן **חוקקי ישראל**? לא כתיב ״חקוקי ישראל״ אלא **לחוקקי** ! אלין אבא ואימא דאינון מחקקי לישראל קדישא, דאיהו נגיד מבינייהו.

המתנדבים בעם - אלין אינון אבהן דאקרון ׳נדיבים׳, כמה דאת אמר **נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם** (תהלים מז י) .

כדין **ברכו יהוה** - לנגדא מיניה ברכאן לתתא, וישתכחון ברכאן בעלמא כלהו ! דכד הכא משתכחין ברכאן מלעילא - כלא הוא בחדוותא, כלא הוא בשלימו !

זכאה חולקהון דישראל דקודשא בריך הוא מריק עליהון ברכאן וציית צלותהון ! ועלייהו כתיב **פנה אל תפלת הערער ולא בזה את תפלתם וגו׳** (תהלים קב יח) :

רעיא מהימנא

(הדף רק מכיל זהר ללא רעיא מהימנא)